

SĂPTĂMINAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

La ora cînd școala românească își deschide toate ferestrele spre lumina patriei

Prima zi de școală desfășurată în atmosfera unui entuziasm coplesitor a fost pentru profesorii, studenții și elevii țării un prilej de a se întâlni cu președintele Republicii, cu secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Omul care a afirmat atât de puternic în concertul națiunilor civilizate ideile nobile ale educării tineretului lumii într-un climat de pace și de responsabilitate față de destinele viitoare ale planetei pe care trăim a ținut să se reîntâlnească și în acest început de an cu dascălii și discipolii lor. Nu într-un cadru în exclusivitate festiv, ci într-un cadru fertil de lucru, de bilanț și de angajare a învățămîntului mai profund pe direcțiile de evoluție ale vieții, ale necesităților construcției societății socialiste multilaterale dezvoltate.

Deschiderea anului de învățămînt s-a constituit într-un moment important nu numai în viața tuturor profesorilor, studenților și elevilor, ci și în viața tuturor oamenilor muncii. În cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la mitingul de pe platoul noului Institut Politehnic din București se sublinia că profundele transformări economice și sociale petrecute în țara noastră, rezultatele întrecerilor socialiste în acest prim an al cincinalului revoluției tehnico-științifice, importante succese în muncă, în cercetarea științifică și în învățămînt, în întreaga activitate de perfecționare a societății noastre, de creștere a participării active a întregului nostru popor la conducerea vieții sociale, concentrează atenția opiniei publice cu ocazia deschiderii anului școlar și mai mult asupra sarcinilor sporite pe care trebuie să și le asume învățămîntul românesc. Pentru că în tot ce se întîmplă în țara noastră este implicat responsabil și învățămîntul, acela care pregătește specialiștii revoluției tehnico-științifice, cetățeni cu o înaltă calificare profesională. Luptăm pentru egalizarea nivelului de dezvoltare economică a României cu ță-

rile dezvoltate, pentru apropierea de statele avansate din punct de vedere economic ale lumii. Dar în același timp luptăm pentru a asigura înfăptuirea unor noi relații sociale, de egalitate și colaborare între oameni, pentru o repartitie în spiritul eticii și echității socialiste a produsului național între toți membrii societății, pentru făurirea unui om nou, deplin stăpîn pe destinele sale, participant activ la întreaga activitate economico-socială, la conducerea în spirit democratic a societății.

De aceea, învățămîntului îi revin sarcini din ce în ce mai complexe, în pas cu noile cuceriri ale științei, tehnicii și culturii, într-o strînsă legătură cu viața, cu producția, cu necesitățile prezente și viitoare ale societății noastre în plină dezvoltare. Pe primul plan al desfășurării activității de învățămînt la nivelul exigențelor societății se află ridicarea nivelului de cunoștințe profesionale și tehnice, pregătirea generală, multilaterală a oamenilor muncii, dezvoltarea conștiinței socialiste. Trebuie depuse eforturi substanțiale și la toate nivelele sociale pentru pregătirea complexă, polivalentă a fiecărui cetățean, va trebui să ne preocupăm mai atent de educarea sa, de educarea poporului nostru în spiritul concepției revoluționare despre lume și viață a Partidului Comunist Român.

În ansamblul societății principalul factor de educație rămîne învățămîntul. De fapt, întreaga societate are un caracter educațional. Dar este adevărat faptul că perioada formării omului ca om de omenie și ca un comunist de omenie este aceea care cuprinde anii de școală. Așa încît alături de părinți și de opinia publică, profesorii sînt aceia care prin activitatea lor de zi cu zi construiesc adevărate personalități umane, finisează trăsăturile de caracter ale oamenilor de mîine. Iată de ce partidul nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu cer școlii, universității să for-

15 septembrie 1976. Tovarășul Nicolae Ceaușescu vorbind la marea adunare a tineretului studios din Capitală.

meze o generație tînă pătunsă de spirit revoluționar care să acționeze întotdeauna cu hotărîre împotriva a ceea ce este vechi și nu mai corespunde noilor forțe și relații de producție, să militeze cu îndrăzneală și pasiune pentru promovarea noului în toate domeniile de activitate, asigurînd astfel ridicarea patriei noastre socialiste pe culmi tot mai înalte de civilizație materială și spirituală.

De la tribuna manifestației, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că pînă la această oră s-au înregistrat rezultate bune în ceea ce privește integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția, cheia tu-

(Continuare în pag. 4)

A. DOHOTARU ■

VIZITA OFICIALĂ DE PRIETENIE A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN R. S. F. IUGOSLAVIA

NICOLAE CEAUȘESCU :

„Pot spune că vizita a înregistrat rezultate deosebite, că ea deschide perspective minunate pentru relațiile dintre țările și partidele noastre. Desigur, aceasta corespunde intereselor popoarelor noastre și, totodată, cauzei păcii și colaborării în Europa și în întreaga lume”.

IOSIP BROZ TITO :

„Trebuie să spun că sintem deosebit de satisfăcuți, eu și soția mea, precum și toți colaboratorii mei, în legătură cu convorbirile avute cu tovarășul Nicolae Ceaușescu și colaboratorii săi, precum și pentru contactele avute cu acest prilej, pentru dezvoltarea colaborării noastre”.

Un comentariu al ziarului belgradean „Borba”, apărut în timpul recente vizite oficiale de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu în R.S.F. Iugoslavia, subliniază faptul că președintele României este „omul de stat cu care tovarășul Tito a avut cele mai frecvente întâlniri în ultimii zece ani”. Iată, să recunoaștem, un element al cronicii relațiilor frățești româno-iugoslave care are darul să spună clar că între aceste două țări există raporturi foarte active la cel mai înalt nivel și că de aici rezultă raporturi active în toate planurile : politic, economic și cultural.

Principiile politice ale României și Iugoslaviei sînt atît de asemănătoare, în fondul lor, încît este și firesc și necesar ca

cele două țări să caute căi de colaborare, să sporească această colaborare pînă acolo unde orice prietenie are dreptul și temeiul să se numească indestructibilă. Noi am clădit cu poporul vecin și frate o hidrocentrală gigantică pe Dunăre, la Porțile de Fier, hidrocentrală care a cerut multă trudă și, mai cu seamă, multă legătură sufletească, din sămînța acelei vechi legături de inimă, care în balada lui Manole — baladă de circulație balcanică — se pune la temelia oricărui lucru de durată. În cursul recente vizite, în cuvîntarea pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a ținut-o la mitingul popular din orașul Velenje s-a spus : „Cred că tovarășul Tito nu o să-mi ia în nume de rău dacă voi men-

ționa că am stabilit să semnăm în timpul vizitei mai multe acorduri de cooperare economică, între care și începerea lucrărilor la Centrala nr. 2 pe Dunăre de energie electrică”. Prietenia adevărată nu numai că cere dovezi, dar le și dă. Probabil că aceste punți ale energiei, care pun în stare de colaborare permanentă sistemul nostru energetic cu cel iugoslav, sînt cele mai cutezătoare metafore ale colaborării și cele mai sobre dovezi de durată ale prieteniei. Dunărea curge de-o veșnicie între pămînturile noastre și pentru veșnicie va mai curge, dar pe sub două mari hidrocentrale, înălțate prin muncă cinstită de chior toată industria celor două țări, putem spune, pentru că au trimis oameni,

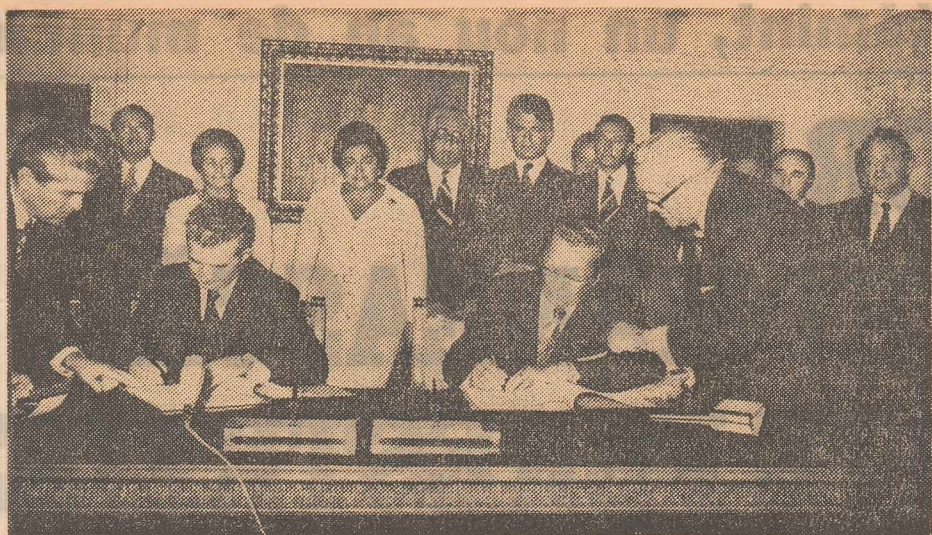
utilaje și inteligență tehnică pe șantierul celei dintii și vor trimite la fel, pe cel de al doilea șantier, întreprinderi de profil divers din toate județele României și Iugoslaviei. Și, tot în ordinea argumentelor economice de prim ordin, care pot lămurii cota de putere a unor relații interțări, să cităm din Declarația comună întocmită la Belgrad la 10 septembrie 1976, în limbile română și sîrbo-croată. Cei doi președinți au salutat „semnarea acordului-cadru dintre organizațiile economice române și iugoslave cu privire la cooperarea în producția de mașini-unelte grele și specializarea în industria chimică. Se apreciază de comun acord că stabilirea unor forme mai largi de colaborare economică de lungă durată poate să asigure realizarea deplină a volumului prevăzut al schimburilor de mărfuri pentru perioada 1976-1980 și că, prin eforturi suplimentare, volumul său poate fi în 1980 mai mare de un miliard de dolari”.

★

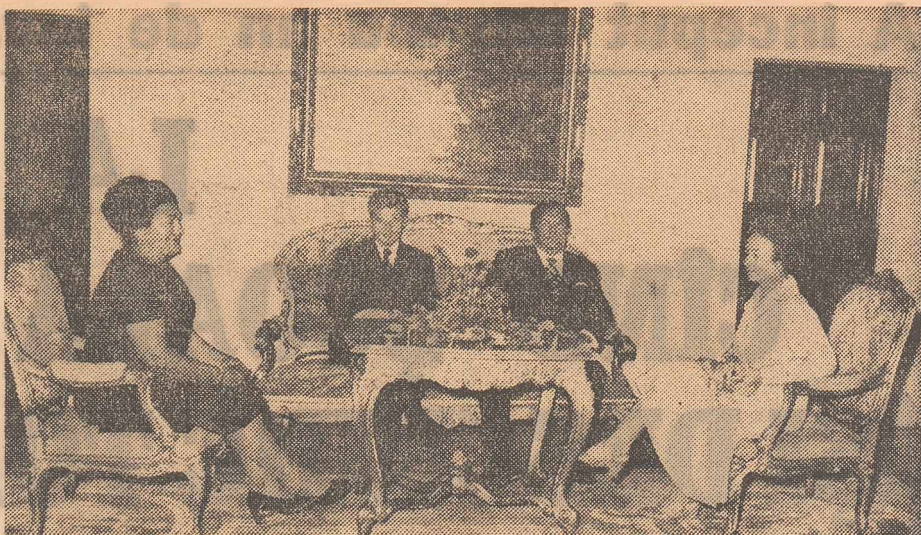
Vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu în R.S.F. Iugoslavia s-a desfășurat pe durata a patru zile (8-11 septembrie) și a fost marcată de atîtea momente înalte și pline de semnificații, nu numai în planul politicii reciproce a celor două țări, ci chiar în planul mai larg al politicii lumii în această perioadă complexă și cu accente dramatice, încît sintem îndreptățiți să considerăm importanța ei în ordinea celor mai fructuoase contacte internaționale și, categoric, în rîndul întîi al contactelor ce trebuie să fie un exemplu de urmat. Cînd, la orele 11, aeronava prezidențială română a aterizat pe teritoriul R.S.F. Iugoslavia și cînd în întîmpinarea tovarășilor Nicolae Ceaușescu și Elena Ceaușescu au venit tovarășii Iosip Broz Tito și Iovanca Broz, uralele mulțimii, atmosfera sărbătorească a începerii vizitei, totul a arătat că vizita se va desfășura bine, că va decurge sub semnul încrederii și al respectului reciproc.

În toastul ținut la dineul oferit în onoarea oaspeților români, președintele Tito a spus : „Cele două țări ale noastre sînt legate nu numai prin orientarea lor una spre alta ca vecine. La baza raporturilor noastre se află o adevărată prietenie, care are rădăcini adînci. În condițiile actuale, această prietenie este cimentată de țelurile comune ale edificării socialismului, interesele reciproce de a se consolida pacea și securitatea și hotărîrea de a întări independența noastră și de a ne aduce contribuția la colaborarea multilaterală în

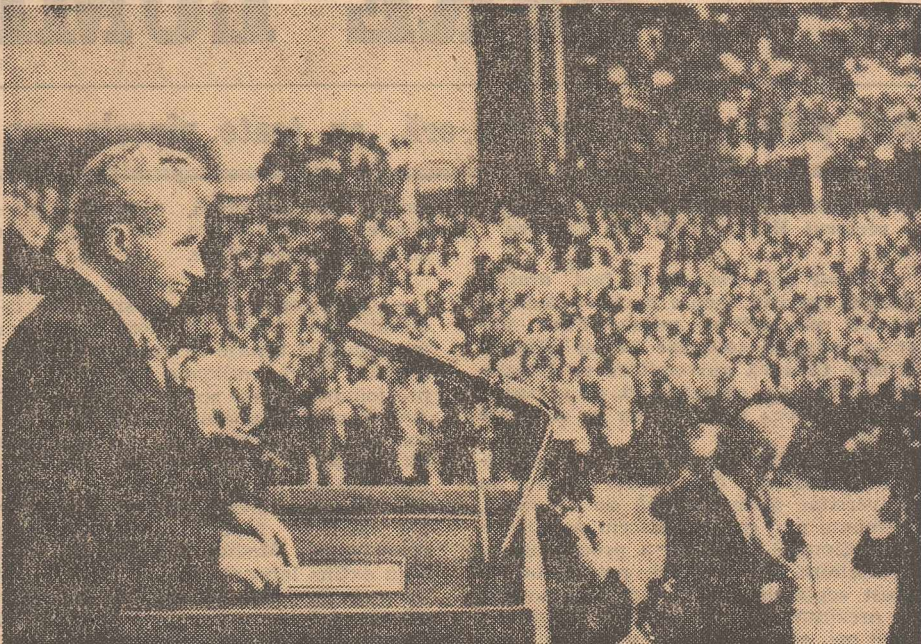
Ceremonia semnării documentelor oficiale

La reședința din Belgrad, rezervată oaspeților români

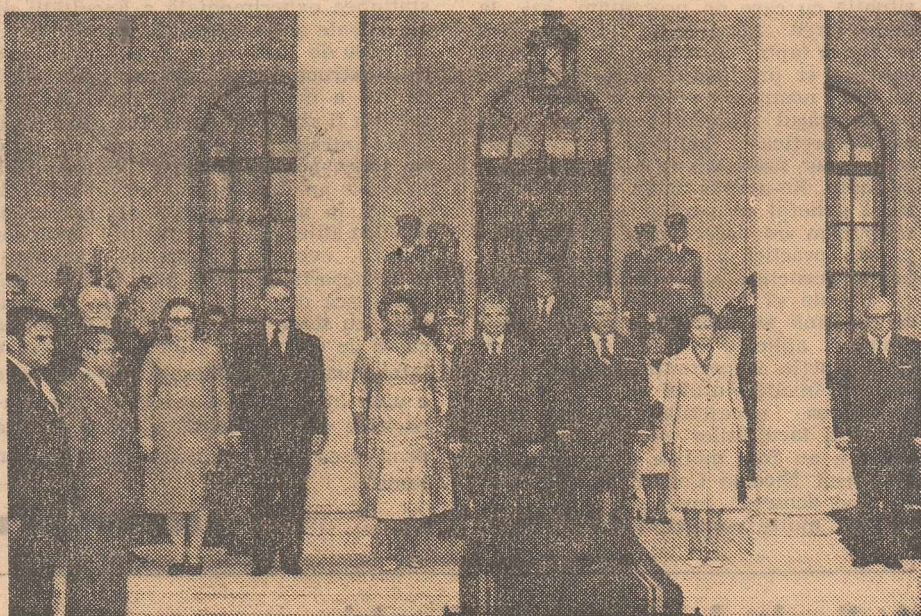
Președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Iosip Broz Tito la Kamenicka Bistrița

Tovarășul Nicolae Ceaușescu în timpul cuvântării la mitingul din orașul Velenie

Festivitatea acordării titlului de cetățean de onoare al orașului Belgrad

În fața Palatului Alb din Belgrad

condiții de egalitate între toate țările și popoarele. Pot releva cu satisfacție că popoarele noastre sînt profund atașate acestor idealuri și sînt gata să suporte și cele mai mari sacrificii în lupta pentru împlinirea lor". În toastul său, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Participînd activ la viața internațională, România este ferm hotărîtă să-și aducă întreaga contribuție la soluționarea constructivă a marilor probleme care preocupă lumea contemporană, la promovarea de relații noi între state bazate pe principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța. Acționăm cu hotărîre pentru extinderea relațiilor cu toate țările socialiste, cu statele în curs de dezvoltare, precum și cu țările capitaliste dezvoltate, în spiritul principiilor coexistenței pașnice".

În bogatul program al zilelor, pe lângă întâlnirea cu minerii sloveni din Velenie — și mitingul de care am amintit mai sus — s-au mai aflat vizitele la Combinatul Goronie, un veritabil centru al industriei producătoare de aparate de uz casnic, la rezervația Kamenicka Bistrița, participarea la Sesiunea specială a Adunării orașului Belgrad, unde tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost decernat titlul de cetățean de onoare în cadrul unei frumoase

și cordiale ceremonii, precum și vizitele tovarășei Elena Ceaușescu, însoțită de tovarășii Iovanca Broz, la Institutul de fizică nucleară din Liubliana și la Adunarea R. S. Slovenia. Un punct al programului, marcat de mare stimă și prietenie, a fost acela în care, la Palatul Alb de pe Dedinie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a înmînat tovarășei Iovanca Broz Ordinul „23 August” clasa I cu eșarfă, iar tovarășul Iosip Broz Tito a înmînat tovarășei Elena Ceaușescu Ordinul „Steaua Iugoslavă” cu eșarfă. Tovarășul Dragoslav Markovici, președintele Prezidiului R.S. Serbia, a oferit, vineri la prînz, un dejun în cinstea înalților oaspeți români.

Două încă sînt momentele care trebuie comentate, fiindcă, deși mult deosebite ca loc și rost în cele trei zile ale vizitei președintelui României în R.S.F. Iugoslavia, ele cuprind, în esență, totul. Primul moment este primirea de-a dreptul entuziastă pe care mai bine de 400 000 locuitori ai capitalei au rezervat-o solilor poporului român la sosirea lor pe aeroportul „Belgrad”. Nenumăratele lozinci de pe traseu, pe care era scris simplu „Tito — Ceaușescu”, spunea în chip simbolic întreaga încredere investită de popor în conducătorii lor, încrederea în faptul că cei doi mari șefi de stat slujesc, prin viața lor întreagă, interesele poporului. Al doi-

lea moment l-a constituit semnarea documentelor oficiale și, legat de aceasta, a dincul lor ecou ca purtătoare ale voinței cetățenilor României și Iugoslaviei. Voință de prietenie și progres social.

După ceremonia de semnare a documentelor oficiale finale, la rugămintea presei iugoslave, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o declarație, din care cităm: „Vizita s-a desfășurat în condiții deosebit de bune. Eu și tovarășa mea, colaboratorii care mă însoțesc ne-am bucurat de o primire caldă, prietenească, începînd, desigur, cu întîlnirea cu tovarășul Tito — cu care am avut nenumărate întîlniri și avem relații de prietenie strînsă — cu ceilalți tovarăși iugoslavi”.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat că „vizita a înregistrat rezultate deosebite, că ea deschide perspective minunate pentru relațiile dintre țările și partidele noastre. Desigur, aceasta corespunde intereselor popoarelor noastre și, totodată, cauzei păcii și colaborării în Europa și în întreaga lume”.

Exprimîndu-și, la rîndul său, satisfacția pentru rezultatele vizitei — la rugămintea presei române — tovarășul Tito a spus: „Eu sînt preocupat acum doar de faptul de a vedea cum vor explica în lume cei ce au răspîndit dezinformații în legătură cu relațiile dintre țările noastre, fiindcă ase-

menea relații care există între noi și România, și cum au fost întotdeauna, rar se întînesc”.

Credem că această ultimă frază a președintelui iugoslav exprimă, cit se poate de sugestiv, gîndul spus ori nespus, dar pornit mereu din inimă, al omului simplu din România și Iugoslavia. Ceea ce e mai presus decît orice.

În final, vom spune că, în ședința din 14 septembrie a.c., Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a relevat rezultatele cu totul excepționale ale acestei vizite, accentuînd asupra semnificației deosebite ce-o are pe arena politică internațională semnarea de către tovarășii Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito a Declarației comune. Este astfel reafirmată „hotărîrea Republicii Socialiste România și a Republicii Socialiste Federative Iugoslavia de a așeza în continuare la baza relațiilor lor, precum și a relațiilor cu toate statele lumii, principiile fundamentale ale deplinei egalități în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, respectării dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-și hotărî singur, liber și suveran sistemul său politic și căile dezvoltării sale economico-sociale”.

TUDOR OCTAVIAN ■

LA ORA CÎND ȘCOALA ROMÂNEASCĂ ÎȘI DESCHIDE TOATE FERESTRELE SPRE LUMINA PATRIEI

Din prima zi, din prima oră, cu toate pinzele sus

Convorbire cu prof. Tiberiu Nicola, rectorul Universității din Craiova

— Anii universitari au fost dintotdeauna socotiți trepte decisive ale dezvoltării societății de miine. Cum pășește, stimate tovarășe rector Tiberiu Nicola, Craiova universitară pe treapta 1976/1977? Cu ce pregătiri, cu ce realizări, cu ce proiecte, cu ce stare de spirit?

— Plecînd de la ideea că în asemănarea firească a deschiderii fiecărui an universitar apar, toamnă de toamnă, elemente noi, care se înscriu pe spirala perfecționării continue a procesului de învățămînt în facultăți, pot spune că acest septembrie estudiantin craiovean se prezintă cu o sumă neobișnuită de date noi, al căror conținut exprimă sugestiv liniile de forță în dezvoltarea învățămîntului universitar în cetatea noastră. Pentru a ne înțelege mai bine situația cu care ne prezentăm azi la deschiderea facultăților, trebuie să subliniez faptul că anul trecut am avut onoarea și privilegiul de a-l avea în mijlocul nostru, în prima zi de cursuri, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, ale cărui prețioase indicații de atunci ne-am dat toată silința să le traducem în fapte. Ne-a spus acum un an secretarul general al partidului că trebuie să punem un accent deosebit pe pregătirea practică a studenților, pe finalizările concrete ale studiului teoretic, că trebuie să ne îngrijim ca lucrările de diplomă să reprezinte soluții care să poată fi aplicate imediat în practică, în producție. Importanța decisivă a integrării învățămîntului cu practica și cercetarea, necesitatea dotării superioare a facultăților cu laboratoare și ateliere au fost motive asupra cărora tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat în mod deosebit, revenind asupra lor în mai multe rânduri. Perfect expli-

cabile, în consecință, eforturile ulterioare și realizările de astăzi ale Craiovei universitare.

— Numiți, vă rog, aceste realizări.

— Aș începe prin a vă spune că facultățile craiovene au fost dotate cu aparatură și utilaje în valoare de aproximativ 25 de milioane lei, cifră impresionantă, care spune foarte mult. Am făcut noi laboratoare și ateliere-scoală la facultățile de electrotehnică, de științe ale naturii și la Medicină. Am realizat un laborator de calcul pentru prelucrarea automată a datelor. S-a pus în funcțiune un microscop electronic la Medicină, facultate unde s-au extins laboratoarele și clinicile. În urma indicațiilor secretarului general al partidului, s-a înființat o secție de tehnologie a construcțiilor de mașini, ale cărei cursuri de zi vor fi inaugurate miercuri, 15 septembrie. A fost dat în folosință un cămin de 300 de locuri în stațiunea experimentală a Facultății de agronomie și horticultură, un alt cămin de 1 000 de locuri și o cantină aflîndu-se în construcție pe platforma industrială de est a orașului, beneficiarii lor urmînd a fi studenții de la Electrotehnică.

Mă întrebați la început cu ce stare de spirit pășește Craiova universitară în acest an. Într-o țară ca a noastră, aflată în plin cîcinal al revoluției tehnico-științifice, cîcinalul hotărîtor pentru evoluția României, studenții și profesorii Craiovei sînt hotărîți să pornească din prima zi, din primul ceas, cu toate pinzele sus în minunata cursă de cucerire a științei, de formare intelectuală multilaterală, de formare a unor intelectuali patrioți de mare capacitate care să contribuie din plin la propășirea țării și a neamului nostru în lume.

MARIUS POPESCU ■

Atelierele de muncă ale liceului

14 septembrie, zi în care vara a părut că și-a uitat căldura în urmă, cerul tot senin a fost, iar ultimii elevi s-au întors din vacanță. În curtea Liceului real-umanist nr. 6 (cu puțin timp în urmă nr. 43) din Balta Albă, altfel înmiresmată și florantă, în jurul atelierului, constructorii (I.C.M. 1, șef de lot Aurel Popescu) încă mai cirpeau asfaltul și terasa, asaltînd astfel în ultima clipă „plombel” pe care, cu bunăvoință și mai ales cu o organizare adecvată, ar fi trebuit să le pună demult, cel puțin în lunile de vacanță („am avut numai necazuri cu ei, imi spune directorul liceului, tovarășul Virgiliu Pop, o dată le-am închis chiar poarta cu cheia ca să nu plece, dar ei tot au plecat trecînd utilajele cu macarua peste gard”). Se dau asigurări din partea tovarășului Popescu (vinovat este și I.C.E.D.) că pînă seara totul va fi gata pentru a doua zi, cînd va începe noul an școlar. Și sînt sigur că așa va fi, la desfășurarea impresionantă de forțe ale I.C.M.-ului adăugîndu-se elevii și profesorii care le dau o mîndă de ajutor. Mai bine mai tîrziu...

Altfel, liceul este pregătit să-și întîmpine elevii, clasele (noi continuăm să le spunem așa, deși aici se numesc „cabine”) scilicet, elevi și eleve încă în haine de vacanță, îndrumați de profesorii lor, puîn la punct ultimele amănunte.

— Insuși modul de organizare al școlii, susține Virgiliu Pop, al procesului de învățămînt, este modern, cu cabinete, laboratoare foarte bine dotate cu aparate

audio-vizuale, chimice, fonice, biologice care, toate la un loc, asigură o bună pregătire a elevilor nu numai teoretică, ci și practică. De exemplu, la clasele speciale de chimie, în laboratoarele de chimie tehnologică se fac experiențe de laborator uzinal, practica urmînd să fie făcută și în noul an școlar în laboratoarele Uzinei de medicamente. La fizică am amenajat laboratoare care să permită experiențe frontale cu clasa, autodotîndu-le, în colaborare cu catedra de tehnico-productive, cu aparatură necesară. Tot în ideea aplicării practice a fiecărei rubrici din catalog, în imbinarea fericită a instrucției și educației, vom continua să-l pregătăm pe elevii în atelierul școlii la mai multe specialități: electrotehnică, lăcătușerie, strungărie, tîmplărie și confecții-covoare.

Aflu în continuare că, deși ani de-a rîndul absolvenții liceului au reușit în marea lor majoritate în învățămîntul superior, orele de atelier nu au fost niciodată minimalizate, acordîndu-li-se toată atenția, recunoscută fiindu-le deosebita lor importanță nu atît în deprinderea unei meserii, cît în formarea la elevi a dragostei și respectului față de muncă. O bună colaborare a fost, și se crede că va continua, între liceu și întreprinderile tutelare.

— Anul trecut am lucrat efectiv, conform unui contract cu întreprinderea „23 August”, părți componente din motorul diesel, plăcuțe indicatoare, filtru de ulei etc. La strungărie am făcut piese pentru atelierul de sculărie tot de la „23 August”. În colaborare cu Uzina textilă „Unirea” am

lucrat cu elevele rochii, sarafane, cearșafuri, covoare (ajutați de „Arta populară”) pentru grădinițele de sector și pentru magazinul Expo-elevi. Toate acestea vor fi continuate și în noul an școlar.

— Ce va fi totuși nou în practica elevilor?

— Nou... Atelierul de electrotehnică va fi sub îndrumarea Centralei de electrotehnică și tehnică de calcul, iar în ceea ce privește autodotarea, ne vom face singuri noi aparate, noi piese de mobilier etc. Atelierul liceului fiind mare, în el vor lucra și elevii de la școlile generale nr. 21, 94, 22 și 196.

— Sîntem siguri, intervine secretara or-

ganizației de bază, Eugenia Iova, că la fel ca și anul trecut, nu numai că vom face planul de producție de 2 000 000 de lei, dar îl vom și depăși. Un rol important îl au maiștrii-instructori, care, pe lîngă îndeminare, trebuie să aibă și vocație pedagogică. Nu toți însă o au, și aici ar trebui ca selecția să se facă mai bine. Poate ar fi necesar și un curs de vară pentru inițierea lor în educația pedagogică.

După o lungă vacanță de vară, elevii Liceului nr. 6 au intrat în prima lor creație, odată cu primul clopotel din noul an școlar care a sunat pe coridoare.

IULIAN NEACȘU ■

Ne asumăm răspunderea educației concrete a 1300 de copii

— Stimată tovarășe profesor Mircea Petrescu-Cernea, sinteți directorul unei școli aflate într-o zonă a Bucureștiului în care s-au construit masiv și se construiesc, de asemenea masiv, locuințe. Implicit, aceasta înseamnă o creștere a populației școlare a Școlii generale nr. 157. Starea aceasta, ca să spun așa, formulează singură o primă întrebare: care sînt — în acest început de an școlar — greutățile, problemele, sarcinile, într-un cuvînt frontul de muncă al colectivului de cadre didactice? V-aș ruga niște parametri cît se poate de concreți și eventual relevați comparativ cu acei din anii precedenți.

— În anul școlar trecut am avut aproximativ o mie de elevi; iar în primele zile ale acestui nou an am înscris peste trei sute de noi elevi. Însă odată cu darea în folosință, în zona școlii noastre, a încă opt blocuri de locuințe, numărul de noi elevi va crește cu mult mai mult. Normal, și numărul cadrelor didactice a crescut corespunzător. Dar dezvoltarea școlii mai implică și alte aspecte. De pildă, păstrăm în continuare semiinternatul și dorim și ne străduim să-l dezvoltăm, în așa fel încît să facă față cerințelor crescînde ale familiilor cu copii. Ori, un alt exemplu, un alt aspect: în timpul acestei veri, al acestei vacanțe, nu am uitat de școală, ci, pe de o parte, am dat în folosință un cabinet de științe sociale, iar pe de altă parte, pentru laboratoarele noastre, care, în paranteză fie spus, nu erau deloc rău dotate, am mai procurat un retroproiector și un aspectomat și am realizat o instalație electrică integrală în laboratorul de fizică. Aceste dotări — și nu le-am enumerat pe toate — vor contribui, ne vor ajuta să legăm și mai mult învățămîntul teoretic de prac-

tica productivă. Ceea ce azi ar putea fi numit greutate, miine vrem să se numească reușită.

— Firesc și pandant cu prima întrebare, apare cea de-a doua: cum faceți față la această bătaie care, evident, este onorantă pentru dumneavoastră și colectivul profesoral al școlii, dar, tot atât de evident, este grea și însoțită de profunde responsabilități?

— Pentru situația nou creată, mă refer tot la sporirea numărului elevilor noștri, ne-am pregătit încă de la sfîrșitul anului trecut. Am analizat greutățile și neajunsurile, am trasat jaloarele activității, a muncii care ne așteaptă, am luat măsuri concrete. Dar, în primul rînd, am început, mai precis am continuat, a fi exigenți cu noi înșine: avem, de pildă, bucuria că șase colegi au obținut diverse grade didactice, iar alții, peste zece, au participat la diferite cursuri de pregătire; și, tot concret, ne-am propus o bogată activitate metodică la nivelul școlii. Dorim, avem ambiția productivă creatoare să realizăm în acest an, mai mult decît în cei de pînă acum, o vastă și profundă activitate educativă. Ne primim elevii, fie vechi, fie noi, cu dragoste și cu responsabilitate profesorală dar și de comuniști. Ținem să răspundem cu fapte la cerințele Congresului educației politice și al culturii socialiste, ținem să ne facem datoria față de țara noastră, ținem să răspundem optim chemărilor pe care — limpede, răspicat și mobilizator — ni le-a adresat, nouă, celor din învățămînt — acum, cu prilejul deschiderii acestui an de învățămînt — secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

NELU IONESCU ■

(Urmare din pag. 1)

turor realizărilor de miine în sensul progresului și civilizației noastre. Elevii și studenții au fost mai bine implicați în practică și în munca de cercetare științifică iar profesorii lor au participat la rezolvarea unor probleme de cea mai mare complexitate ale creației de bunuri materiale și culturale. Viața a demonstrat că impactul între învățămînt, cercetare și producție rezolvă și problema unei mai firești și eficiente încadrări în muncă a tinerilor absolvenți.

Promoția care-și începe studiile în acest an va intra de fapt în activitatea economică-socială abia în cîcinalul 1981—1985. Acest lucru impune ca în organizarea învățămîntului să se țină seama permanent de exigențele de perspectivă ale societății. Tocmai din această cauză Programul și Di-

rectivele partidului nostru cer învățămîntului un caracter revoluționar, inovator, atît din punctul de vedere al concepției, cît și ca organizare. Pornind de la aceste deziderate, avînd în vedere faptul că noi, comuniștii români, ne-am propus să făurim o societate revoluționară nouă, să transformăm structura și întreaga viață socială a țării, va trebui deci să ne propunem revoluționarea mijloacelor prin care realizăm educația, transformarea omului chemat să realizeze aceste transformări.

Amplă manifestare și cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, ținută în deschiderea anului universitar 1976—1977, vor constitui un imbold în activitatea de zi cu zi a cadrelor didactice, studenților și elevilor iar prețioasele indicații ale secretarului general, un adevărat program imediat și de perspectivă pentru continua perfecționare a învățămîntului.

„STRICTA SPECIALIZARE INGINEREASCĂ NU EXCLUDE PREOCUPAREA PENTRU LITERATURĂ ȘI ARTĂ, CI O IMPLICĂ. INCULTURA ȘI UNIDIMENSIONALITATEA NASC ROBOȚI, NU CREATORI AUTENTICI“.

Această profesiune de credință aparține noului rector al Universității din Brașov,

prof. dr. Florea Dudiță

Născut la 12 aprilie 1934 în comuna Bejești din județul Olt, profesorul dr. ing. Florea Dudiță se bucură astăzi de privilegiul de a fi cel mai tânăr rector pe care l-a avut în ultimele decenii învățământul universitar din România. A mplinit de curând 42 de ani și pentru ansul neavizat, cum s-a întâmplat să fie autorul acestor rânduri, primele momente ale cunoștinței pot fi șocante și lerutante: respectabilul magistrul al universității brașovene își apare sub chipul unui tinerel cu aer de sportiv, ăpsit de orice morgă academică, jovial, comunicativ, prietenos.

Oltean de obârșie, profesorul dr. ing. Florea Dudiță se socotește însă, pe rept cuvint, brașovean get-beget: în eașul de sub Timpa a urmat cursurile liceului „Andrei Șaguna” și tot aici a erminat și primii doi ani ai fostului nstitut politehnic. În 1958 a absolvit u diplomă de merit Institutul autonecanic din Moscova, a lucrat o vreme a Uzinele de autocamioane din Brașov, iar din 1959 și pînă în prezent a mbrățșat cariera universitară.

La ora actuală profesorul Dudiță este onsiderat, pe plan mondial, unul din re cei mai autorizați specialiști în domeniu mecanismelor auto. Lucrările sale, tipărite în țară și peste hotare, au recomandat ca pe o personalitate n materie, ca pe un profund și original creator în acest domeniu, consarare atestată, între altele, și de foarte numeroase recenzii și comunicări prin care presa de specialitate din Europa se referă la lucrările inginerului român.

Încercarea noastră de a descifra geneza pasiunii și priceperii prin care profesorul Dudiță s-a evidențiat de timpuriu în domeniul construcțiilor de mașini s-a lovit de la început de un obstacol ferm. Adolescentul și mai tîrziu studentul Florea Dudiță s-a dovedit toată vremea un excelent matematician și cam atît. Nici o altă dovadă, aici o altă preocupare nu prefigurează viitoarea sa carieră, nu ne permit să urmărim în timp descoperirea talentului virtual, dezvoltarea unor aptitudini sau predispoziții latente. Oamenii înzestrați — și istoria e plină de exemple — se descoperă, se redescoperă în condiții, în circumstanțe și momente neașteptate:

— Era prin 1958 și lucram ca inginer într-una din secțiile Uzinei „Steagul roșu”. Au început să mă pasioneze problemele de transmisie cardanică și asta deoarece, la data respectivă, aces-

te mecanisme produceau uzinei multă bătaie de cap. Mi-am dat seama că modul de montare era greșit, că el prezenta deficiențe de cinematică. Am lucrat intens și cu o neașteptată pasiune pentru îndepărtarea acestor carențe și am propus soluții originale pentru rezolvarea lor. În decursul aceluiași an, lucrurile s-au pus la punct. Acest episod al vieții mele mi-a permis să-mi dau seama, odată pentru totdeauna, cit de important, de imperios necesar este contactul nemijlocit dintre tineretul studios și activitatea din fabrici, ateliere, laboratoare. Am fost și eu ca și mulți colegi de generație victima unui sistem de învățămînt rupt de realitate, dopat de cunoștințe teoretice. Integrarea învățămîntului cu practica facilitează de timpuriu nu numai formarea și specializarea elevilor și studenților, ci și auto-descoperirea individului. Legarea învățămîntului de producție, respectarea ciclului studiu-cercetare-proiectare-realizare, reprezintă cea mai importantă problemă a activității mele de inginer și dascăl.

Preocupare încununată la universitatea brașoveană cu măsuri și realizări notabile, așa cum vom arăta puțin mai jos.

Soluțiile propuse pentru îmbunătățirea transmisiei cardanice fac obiectul tezei de doctorat pe care inginerul Dudiță o susține în 1966. Obține titlul de doctor și lucrarea vede lumina tiparului în 1966, sub auspiciile **Editurii tehnice** din București. Ea este apreciată drept o contribuție extrem de importantă și utilă în domeniul teoriei mecanismelor, iar în 1971 este tradusă în limba franceză și apare la editura „Eyrolles” din Paris.

Publicarea lucrării într-o limbă de largă circulație o face de îndată cunoscută în numeroase cercuri de specialiști în materie. Ea stîrnește un interes deosebit în cadrul **Institutului de cercetări fundamentale în domeniul mașinilor agricole** din Braunschweig (Republica Federală Germania), instituție condusă de savantul de talie mondială dr. ing. E. M. Kurt Hain. În același an, inginerul Florea Dudiță primește invitația de a lucra în cadrul institutului german, oferindu-i-se în acest scop o bursă Humboldt.

În răstimpul petrecut la Braunschweig profesorul Dudiță se bucură de aprecierea specialiștilor germani și în special de cea a directorului Kurt Hain. Rezultatele investigațiilor și studii-

lor teoretice întreprinse aici sînt cuprinse în lucrarea „Kardangelngetriebe und ihre Anwendungen” („Mecanisme cardanice și aplicațiile lor”), pe care o scrie direct în limba germană (învățată aici, la Braunschweig, în numeroase nopți albe) și care este tipărită de „Editura asociației inginerilor germani”.

Am avut prilejul să parcurg citeva din numeroasele recenzii și prezentări consacrate cărții și apărute în reviste de specialitate din R.F.G., Franța, R.D.G., Elveția, Anglia, S.U.A. În toate, înaltele aprecieri converg spre aceeași concluzie: lucrarea este indispensabilă pentru orice inginer specializat în domeniul mecanismelor și utilajelor din construcțiile de automobile. Cum era și firesc, lucrarea s-a bucurat de o caldă primire și în țara noastră. Ea a fost distinsă în 1975 cu premiul „Aurel Vlaicu” al Academiei Republicii Socialiste România.

În limba română, inginerul Dudiță a mai publicat „Transmisii mecanice moderne”, 1971 (în colaborare cu ing. Gh. Chiloiu) și „Cuplaje mobile homocinetice”, 1974.

Revenind la preocupările actuale ale rectorului Florea Dudiță, m-am interesat în ce măsură experiența bună sau nefericită dobîndită în anii facultății și în activitatea inginerescă i-a folosit pentru cristalizarea conduitei profesionale, în optimizarea muncii de dascăl, de cercetător, de cetățean al urbei brașovene.

— Mă preocupă în mod deosebit, vă spuneam, realizarea unei perfecte și armonioase integrări a învățămîntului cu cercetarea și producția. Studenții noștri — spre deosebire de noi, cei mai în vîrstă — au posibilitatea de a face pe îndelete disecția procesului tehnic din uzină, de a lucra efectiv pe liniile de montaj, la standurile de probă, în laboratoarele de încercări.

— Sînteți ultraspecialist în domeniul mecanismelor auto. Aveți și mașină personală. Permiteți-mi să vă întreb dacă vă pricepeți să reparați singur o pană de motor...

— Sînt un foarte bun diagnostician, deci intuiesc imediat ce nu funcționează bine într-un motor de autoturism sau camion. N-am însă suficiență practică de mecanic auto. O lipsă, recunosc, de care vor fi scutiți studenții mei. În acest sens avem un proiect: să înființăm un service-școală, unde vor lucra efectiv studenții și

cadrele didactice și care se va specializa în probleme de reglaje fine.

— Sînteți, după cite mi s-a spus, un profesor extrem de exigent, care dați multă bătaie de cap studenților.

— Predau teoria mecanismelor și marea majoritate a celor care se prezintă la examen sînt declarați promovați... Asta deoarece nu se prezintă decît cei care stăpînesc temeinic materia. Am făcut totul pentru a face să dispară examenul-loterie, care nu o dată a oferit posibilitate de promovare mediocrității sau, dimpotrivă, neșansă dramatică unor elemente valoroase. Am exclus cu desăvîrșire hazardul, deoarece urmăresc activitatea studentului pe întregul parcurs al anului, iar testul final nu se bazează pe un bilet norocos sau ghinionist, ci constituie un colocviu larg, o incursiune prin toate problemele principale ale cursului. E greu, dar necesar. În timpul prelegerilor utilizez metoda cursului suport (studentul primește încă de la începutul anului imprimare cu desenele, formulele și schemele cursului), metodă pe care o recomand și colegilor mei, deoarece practica mi-a dovedit că economisesc un timp prețios.

Spre ce învățăminte m-au mai îndreptat experiențele trecutului? Spre unul extrem de important: acela de a recomanda colegilor mei, de a oferi tinerilor cursanți modelul propriei lor comportări și activități. Studentul are nevoie de așa ceva. El confundă de foarte multe ori magistrul cu instituția. Dascălul este urmărit cu ochi critici pretutindeni: la catedră, pe stradă, în familie, la teatru, în viața orașului, în viața politică. Există apoi confrăți tobă de carte, dar proști pedagogi. Niște mașini de vorbit. La asemenea oameni studentul învață în silă. Din păcate, învățămîntul tehnic universitar, care cuprinde marea majoritate a studenților, este lipsit, tocmai el, de lucrări de docimologie, de didactică universitară.

Și încă o problemă despre care se vorbește în șoaptă și rareori pe față: pericolul unilateralității. Împovărat de sarcini profesionale, inginerul tinde să devină o unealtă în angrenajul industrial. Preocupările monocrome nu pot favoriza inteligența tehnică. Dezmanizarea inginerului este foarte periculoasă; **el trebuie să fie un militant pentru dezvoltarea civilizației**, nu numai a tehnicii. Am studiat metodic biografiile marilor oameni de știință, viața și preocupările unor inventori și descoperitori iluștri care dovedesc aproape fără excepție că adeverații creatori au fost întotdeauna personalități cu orizont larg, cu preocupări diverse, cu receptivitate pentru frumosul artistic. Uscăciunea sufletească reteză imaginația, frînează dezvoltarea sensibilității — atît de necesare și în domeniul creației tehnice. **Stricta specializare inginerescă nu exclude preocuparea pentru literatură și artă, ci o implică. Incultura și unidimensionalitatea nasc roboți, nu creatori autentici.**

LIVIU TIMBUS ■

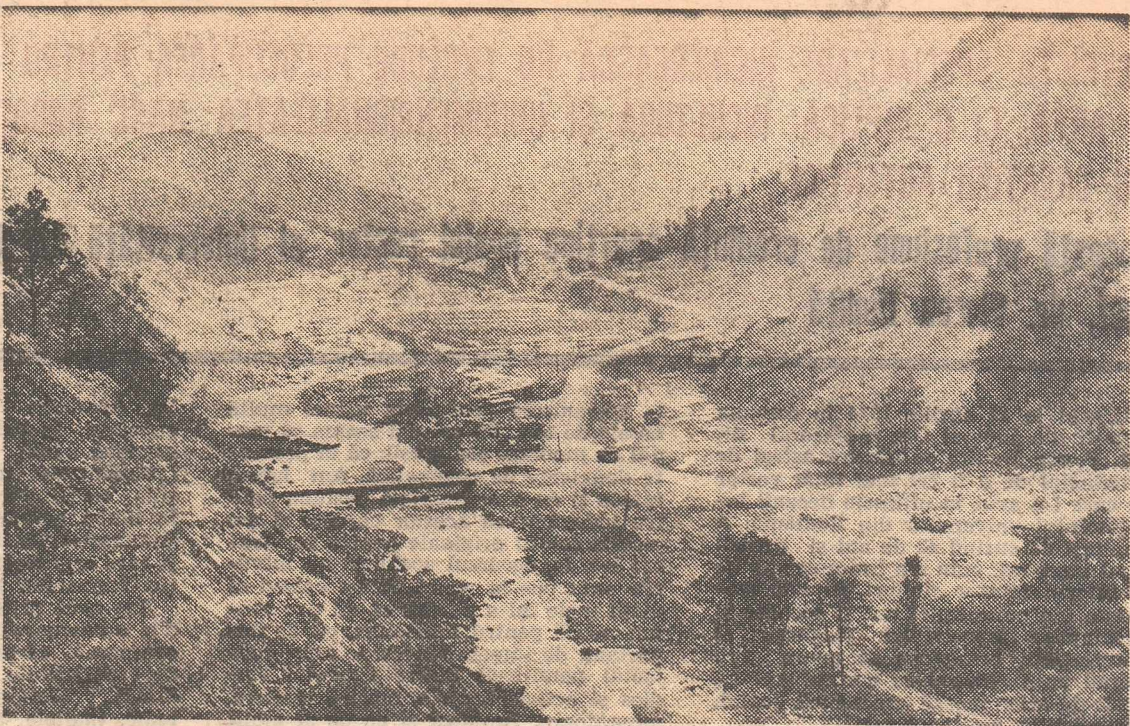
LA SIRIU

Munca,

școală

de fiecare zi

a educației patriotice, revoluționare

C

ontinuă să plouă peste șantierul hidrocentralei de la Siriu, dar ploaia aceasta, molcomă la ceas de prinz, nici nu contează, e ca o glumă, zice inginerul șef de lot Ioan Moraru, pe lângă cea care s-a prăvălit azi-noapte peste albia bolovănoasă a Buzăului și peste lucrările noastre. Ca un făcut, continuă, tocmai azi-noapte, după ora nouă, s-a întâmplat să se defecteze cel mai mare excavator al șantierului, un EKG de patru tone și jumătate, căruia i s-a împușcat o fază la separatorul de tensiune. Nu puteam să stăm cu mâinile în sân și să așteptăm dimineața, căci asta ar fi însemnat o pagubă considerabilă, socotind că utilajul defect excavează cam o sută cincizeci de metri cubi de pământ pe oră. Dar nici să-i sculăm pe electricieni nu ne era prea la îndemână, ploaia de rupea, iar oamenii la care ne gândisem să apelăm tocmai plecaseră din schimb, să se odihnească. Până la urmă, am ales soluția intervenției imediate. O mașină a oprit în fața blocului maistrului Constantin Grădinaru, la Nehoiu, am coborât și am sunat la ușă, scurt și o singură dată, căci maistrul are patru copii și lumina era stinsă. În pijama, maistrul Grădinaru a deschis, i-am explicat care e situația, a zis bine, s-a îmbrăcat ca la armată, cit arde un băț de chibrit, și am pornit-o înapoi către șantier. I-am luat din colonie pe electricienii Florin Cojocă și Ioan Ciobanu, iar un sfert de oră mai târziu, sub ploaie, munca la repararea separatorului începea. A durat până la patru dimineață, cu mișcări reze și precise, de parcă nu era vorba de o remediere, ci de o înclăștare titanică între om și mașină. Până la urmă, experiența oamenilor a învins, excavatorul a fost reparat chiar în frontul de lucru, s-a pus și problema mutării lui sub un acoperiș, dar s-a renunțat repede la o asemenea variantă, EKG-ul cîntărește două sute de tone și se mișcă mai înțet ca racul, iar acum, după cum puteți vedea, sapă ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

Aceștia sînt oamenii barajului de la Siriu, muncitori și destoinici la orice oră din zi și din noapte, pe orice fel de timp, iar faptele lor cu reală tentă de eroism li se par firești, intrate în rutină. Puțini dintre lucrătorii Sirului sînt localnici, chiar dacă, în vremea din urmă, numărul acestora a sporit. Cei mai mulți se cunosc de ani și ani, căci fac parte din marea și tulburătoare familie a constructorilor de baraje, azi aici și mâine în altă parte, acolo unde munca și țara au nevoie de ei. Vasile Neamtu, ca să luăm un exemplu, mecanic la exploatarea stației de sortare și la fabrica de

beton, s-a născut în Broscăuții Botoșanilor, dar viața sa a fost și este o adevărată lecție de geografie prin județele României socialiste, împărțindu-se, cum glumește, între familie, soție și doi copii, și nevoile lucrului la șantierele diverselor hidrocentrale. De la Bicaz, din Neamț, a trecut la Firiza, în Maramureș, de acolo, la Paltinul, în Prahova, de unde s-a mutat, cu toată gospodăria, la Pucioasa în Dimbovița, iar acum muncește aici, în județul Buzău, locuind la Nehoiu, la etajul al doilea al unui bloc nou, fiind înconjurat de stîmra oamenilor, cum zice cu îndrăgănită mîndrie, nu numai pentru munca sa plină de devotament, ci și pentru rezultatele la învățătură ale copiilor. Fata e în clasa a șasea, iar băiatul într-a treia, ambii sînt premianți de la bun început. La treaba asta contribuind, poate, înclină tatăl să creadă, și schimbarea școlilor care i-a ambiționat pe copii. Pentru copii, școala cea nouă din Nehoiu a constituit o descoperire, dar pentru Vasile Neamtu locul de muncă de la Siriu a adus, pe lângă oameni și sarcini noi, și reîntîlnirea cu un vechi prieten, betonist ca și dînsul, Gheorghe Rusu, alături de care a lucrat la Bicaz. Viața a vrut ca doi prieteni să se reîntînească după ani pe albia Buzăului și să muncească împreună la betoane, dar reîntîlnirea celor doi vechi prieteni, povestește, prietenie de muncă perseverentă, a fost scurtă, după care fiecare și-a văzut de treburi, căci betonul cere nu efuziuni sentimentale, ci promptitudine în lucru și exactitate.

Pe întregul șantier se fac betonări de tot felul, dar cea mai mare parte din materialul plecat de sub mîinile de aur ale celor doi comuniști de la Siriu merge la galeria de deviere a apei Buzăului. Treabă mai ales de minerii, drept pentru care lucrul la galeria de deviere a intrat, de vreo patru luni, în sarcina unui om cu vechi state de barajist, Gheorghe Niță, fost la Bicaz, fost la Lotru și așa mai departe. Scump la vorbă, tehnicianul Gheorghe Niță, căruia lumea șantierului îi zice, nici dînsul nu știe de ce, „nea Dane“, recunoaște că munca de la Siriu a fost parcă mai grea decît prin alte părți, gresia și gîturile în care s-a săpat și în care se sapă ultimii metri așezîndu-i pe minerii în fața unor dificultăți neobișnuite. S-au făcut găuri de mină. S-a pușcat apoi. S-a armat cu cîntre metalice. S-au introdus, pas cu pas, lumina și coloana de aeraj, folosîndu-se pentru susținere metoda modernă a sprîntului-beton, aplicată cu bune rezultate nu numai pentru productivitatea muncii, ci și pentru siguranța construcției, accidentele din galerie fiind, cum se zice, egale cu zero.

Împreună cu tînărul șef al șantierului, inginerul Corneliu Andrei, ale cărui cizme pline de noroi n-au avut răgazul, recu-

noaște, să se zvînte toată vara, din cauza drumurilor zilnice și a ploilor repetate, intrăm în galerie, pe gura la care lucrează echipa maistrului Constantin Vădana, despre a căruia muncă serioasă am mai avut ocazia să scriem în această revistă. Galeria seamănă, păstrînd proporțiile, cu un tunel de cale ferată. E înaltă de patru metri și lată de șase. Umedă, ici-colo plouă mai abînt ca afară. Apa, îl auzim pe maistrul Vădana, vine sau din pungi sau, direct, din pîriul Pascului ce curge pe muntele sub care e tăiată galeria. La jumătatea drumului către casa vanelor, unde e proiectată întîlnirea, picură un izvor, lîngă care cineva a avut ideea să lege cu o sfoară o cană sinilie. O plasă metalică bine ancorată apără tavanul, făcînd inutile căștile noastre cerute de protecția muncii. Ajuși în fundul galeriei, ni se cere să facem un moment de tăcere. Tăcem. De undeva din fața noastră, din adîncul pămîntului, răzbat zgomote surde. Lucrarea se apropie din alte două direcții de casa vanelor. Maistrul Vădana, obișnuit cu asemenea întîlniri, distinge chiar voci. Asta e glasul lui Laza, zice, al maistrului Ion Laza care conduce munca pe jumătatea cealaltă de galerie. I-aș recunoaște glasul dintr-o mie, căci tot așa, venind de sub munte, l-am auzit și pe Someș, unde ne-am încrucișat sub pămînt exact la ziua fixată, de parcă ne-am fi dat întîlnire la ceasul de la Universitate, la București.

Îieșim și parcurgem șantierul. Ploaia s-a mai domolit. Balcoanele cabanelor din colonie s-au populat de rufe și de tineri. E mult tîneret pe șantierul de la Siriu, unde, după orele de muncă intensă și responsabilă, oamenii iubesc, se distrează, își petrec în mod plăcut orele libere. Bibliotecă nu mai prididește cu împrumutul cărților, iar o inimă de vopsea, desenată mare pe o fereastră, cu săgeata de rigoare, pune sub semnul iubirii orele libere ale tinerilor. O grămadă dintre ei,

veniți pe șantier direct de la școli profesionale, s-au căsătorit la Siriu barajul bucurîndu-se de nunțile lor care au rotunjit sentimentală familie a asprilor constructori de hidrocentrale. Recent, s-au însurat minerul Mihai Sirbu și excavatoristul Gheorghe Simeria, iar nunțile lor au fost, în bunul înțeles al cuvîntului, de pomină, căci barajistii nu știu numai să muncească pe rupe, ci și să se distreze. Nu toți au însă timp pentru așa ceva. O sumedenie dintre ei învață, clădirea administrației învecinîndu-se cu compartimentul de învățămînt. Se organizează aici, după un orar nu numai cunoscut de fiecare din cei interesați, dar și bătut la mașină și afișat la bună vedere, cursuri pentru betonisti, sondori injectori și lăcătuși mecanici. Frecvența cursanților e remarcabilă, iar numărul acestora ce vor să se califice în continuă creștere, la fel cum sînt și cerințele șantierului față de munca oamenilor. La rîndul lui, șantierul știe să răspundească, prin noi amenajări și prin alte înlesniri, seriozitatea și perseverența lucrătorilor. S-a înființat recent o frizerie. O cabană pentru familisti, cu douăzeci și patru de apartamente, se află în faza de finisare. La Broasca, satul cel mai apropiat, vin mai multe filme și de mai bună calitate. Astăzi, îl auzim pe inginerul Andrei, rulează „Nunta de piatră“, iar de mine vom vedea un film cu Chaplin.

Așa cum am mai spus-o, noi și alții, șantierul nu înscamnă numai o amplă organizare a muncii menită să creeze noi valori materiale, în cazul concret o hidrocentrală dintre cele mai mari ale țării, cu utilitate multiplă, ci și o stare de spirit. La Siriu, în județul Buzău, pe valea bolovănoasă a riului cu același nume, starea de spirit e minunată, iar depășirea planului general la construcții-montaaj cu peste zece procente e cea mai elocventă dovadă că adevărul este acesta și nu altul.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Despre poezie

Marea, imensa realitate relevată de ședințele Cenaclului „Flacăra“ al tineretului revoluționar o constituie – dincolo de orice alte semnificații – nepotolita sete a tineretului nostru pentru poezie. Într-o epocă în care, în altelea părți ale lumii, se cădelnițează moartea poeziei, socotită, în cel mai fericit caz, o tristă și îngăduită inutilitate, faptul că sute de mii de tineri – și cred că dau o cifră inferioară celei reale – ascultă, smeriți, poezie, reabilitează nu doar demnitatea, de atîtea ori ofensată, a Artei, dar pune în alți termeni, și, în sfîrșit, în cei adecvați, sufletul omenesc. Fiindcă departe de a fi doar o formă a plăcerii, poezia rămîne una a chinului, a chinului nobil prin care omul încearcă să-și releve conținutele secrete, misterioase, încă necercetate, ale propriei sale existențe.

A fost un moment, și de glorie, în istoria culturii lumii cînd poezia se confunda cu știința. Îndepărtarea, ulterioară, a poeziei de la funcțiile primordiale de cercetare și cunoaștere s-a făcut cu prețul devitalizării ei, al transformării poeziei fie într-un cod ermetic, pentru uzul unei

capele de inițiați, fie într-un fabricat derizoriu, lipsit de ambiție, în care sentimentalitatea confortabilă înlocuia tragicul. Ideii. În acea clipă Poezia părăsea Cetea pentru periferia ei. Observînd felul cum reacționează tineretul la Poezie, nepotolita lui foame de frumusețe, am conștientizat limpede că Arta reintră în drepturi.

În locul unei literaturi de colportaj și aeroport, o poezie vorbită, comunicată marilor mulțimi, ca în ilustrele amfiteatre ale antichității. Iar mulțimile răspund, reluînd antistrofa, fiindcă adevărata poezie a implicat, de la începuturile ei, o dualitate: dialogul poetului cu sine, duelul poetului cu lumea. Oamenii se împart în două categorii: cei ce vor să fie și cei ce vor să facă. Cei ce vor să fie fac zgomot, cei ce vor să facă ajută omenirea să devină. Poetul și poezia lui reală se află azi pe metereze.

Spune legenda că în Alexandria de la capătul lumii, marele Alexandru dădu o poruncă: preoții să vorbească în versuri. Credința fecunda frumusețea.

AUREL BARANGA ■

„Mao Tzedun, președinte al C.C. al P.C. Chinez, președinte al Comisiei Militare a C.C. al P.C. Chinez, președinte de onoare al Comitetului pe întreaga Chină al Consiliului Consultativ Politic Popular, a încetat din viață, la Pekin, la 9 septembrie 1976, ora 0,10 (ora locală)...” A încetat să bată inima unui mare militant revoluționar, omul care și-a legat viața de luptă pentru eliberarea marelui popor chinez din cătușele unei milenare robii. Omul sub a cărui conducere Partidul Comunist Chinez a început edificarea societății socialiste pe pământul Chinei.

Sînt clipe de nețărmită durere, dar și de stringere a rîndurilor pentru poporul care se desparte de conducătorul său, un moment solemn în care comuniști și necomuniști, șefi de state și guverne, fruntași politici din toată lumea aduc un ultim omagiu președintelui dispărut, care și-a pus amprenta puternică sale personalități asupra unei întregi perioade istorice.

Stăruie mereu vie în amintirea comuniștilor imaginea, conturată încă în anii ilegalității, a dîrzului revoluționar născut într-o familie de țărani din

Hunan care, de tînr, s-a avîntat cu tot elanul în lupta de eliberare a poporului său. A fost întemeietorul Partidului Comunist Chinez; în timpul războiului civil revoluționar a condus mișcările țărănești din provincia natală, apoi răscoale ale țăranilor și muncitorilor din Tzeansi și Hunan. Cu simpatie și cald interes urmăreau cercurile progresiste din țara noastră în acei ani în care cu greu răzbăteau pînă la noi veștile despre mișcarea revoluționară de pe alte meleaguri, „Marșul cel lung al Armatei roșii chineze” condus de Mao Tzedun. Epopeea populară scrisă atunci cu singele celor care au străbătut cu arma în mînă 12.500 km de-a lungul a 11 provincii, pînă la Șensi, în nord-vestul Chinei, avea să prevestească victoriile istorice de mai tîrziu. De aci, din Șensi, de la noua bază a revoluției, armata populară a dat lovituri nimicitoare invadatorilor japonezi, și nu numai lor, ci și reacțiunii internaționale și fascismului care ridicau capul, amenințînd și însăși ființa națională a poporului român.

Sub conducerea lui Mao Tzedun, a Partidului Comunist, au urmat noi bă-

tălii, care au culminat cu proclamarea Republicii Populare Chineze, al cărei conducător a fost Mao Tzedun. Cu adevărat se poate spune că întreaga istorie contemporană a Chinei nu reprezintă altceva decît un marș lung, continuu, pentru făurirea vieții noi, pentru construcția socialismului, dezvoltarea economiei, științei și culturii, pentru o viață mai bună pentru masele largi populare. În acest marș au fost reputele succese hotărîtoare și nu încape îndoială că într-un timp istoric-este scurt, urmînd calea indicată de Partidul Comunist, China va lichida pentru totdeauna o milenară înapoiere economică.

„...A încetat din viață la Pekin, la 9 septembrie 1976, ora 0,10...”

Opera acelor conducători revoluționari care își consacră întreaga energie, capacitate de muncă, dăruire și creație fericii poporului nu poate fi curmată de inevitabilul sfîrșit biologic al oricărui muritor. Opera lui Mao Tzedun, fapta și cuvîntul său continuă să însuflețească, să călăuzească.

În aceste momente de grea încercare pentru marele popor prieten, comuniș-

O poezie a lui MAO TZEDUN

REÎNTOARCEREA PE DZINGANGȘAN

— pe melodia Șui diao gătou —

Ce dor mi-era să mă cufund în nori,
Iarăși am venit de departe
Să urc pe Dzingangșan, vechiul nostru refugiu,
Trecute scene sînt schimbate,
Cîntă granguri, se rotesc rîndunele,
Riuri murmură peste tot,
Și drumul urcă de-a dreptul spre cer.
De îndată ce treci de Huangyangdzie,
Nu mai sînt primejdii să-ți atragă privirea.

Vintul și tunetul se trezesc,
Steaguri și flamuri flutură
Pretutindeni unde trăiesc oameni.
Treizeci și opt de ani au trecut
Cît ai pocni din degete.
Putem îmbrățișa luna în al Nouălea Cer
Și putem prinde broaște țestoase
În adîncul Celor Cinci Mări.
Noi ne vom întoarce în triumfătoare cîntece și risete.
Nimic nu e greu în această lume
Dacă ai curajul să urci înălțimile.

În românește de ADRIAN PAUNESCU ■

tii români își exprimă marea lor durere, reafirmîndu-și totodată profunda lor solidaritate cu poporul prieten chinez. Ilustrul dispărut a fost un mare prieten al poporului român, un activ și permanent militant pentru cimentarea și dezvoltarea relațiilor dintre partidele, țările și popoarele noastre. În acest context, trebuie amintit acel moment istoric pe care l-a constituit vizita oficială de prietenie din anul 1971 a delegației de partid și guvernamentale conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu și convorbirile care au avut loc cu acel prilej cu tovarășul Mao Tzedun. An de an, multilateralele legături statonice între statele noastre socialiste s-au înscris pe un drum continuu ascendent, spre folosul ambelor popoare.

Considerînd încetarea din viață a președintelui Mao Tzedun ca o grea pierdere nu numai a poporului chinez, poporul român se alătură durerii comuniștilor și întregului popor chinez, exprimîndu-și convingerea că prietenia, colaborarea și solidaritatea dintre cele două partide și popoare vor continua să se dezvolte continuu.

LIONEL NIȚESCU ■

O NOUĂ ROMÂNIE PITOREASCĂ

Moneasa

Cînd am văzut, într-unul din muzeele Romei, statuia imensă, de marmură roșie, a unui dac, am tresărit și gîndul m-a dus spre Moneasa. S-ar putea, mi-am zis, că această marmură singerie să fi fost adusă în Cetatea eternă tocmai din Dacia Felix, de la Moneasa carpatică, dimpreună cu dacul. Captură îngemănată, trofeu îngemănat: dacul și marmura lui, intrați dimpreună, sub pulsul daltei, în eternitate.

Vestită prin băile și marmura ei, Moneasa a rămas totuși o localitate modestă, retrasă într-o dolină lină de munte ca într-o amintire veșnică și frumoasă. Sat de pietrari îndemnatici, ea și-a trimis surplusul de meșteri pe oriunde pămîntul arăta marmură — în imperiul cezaro-crăiesc și apoi în România unificată.

Drumul de acces urcă ușor, din spore Sebișul lui Beniuc pe firul Văii Mari și mai departe, pe lingă ruinele unei foste topitorii de fier, către Valea Șeasă (de la șes), sau Valea lui Șase, poate cîndva o posesiune a șase proprietari. Dealurile sînt line și un microclimat dulce ferește

localitatea de năzdrăvăniile iernii și o face prielnică unei cure balneoclimaterice continue. Văile sînt amindouă bogate în păstrăvi, iar în drum spre Moneasa, la Dezna, o crescătorie de crapi indigeni, lingă un motel elegant, îmbie la popas și meditații. Ce-a fost pe-aici mult mai dinaintea primelor documente? Desigur că marmura a atras spre aceste locuri dacii și, mai ales, romanii dornici de trufia monumentelor. Marmura e la îndemîna fiecărui. În cimitir, toate stelele funerare sînt de marmură. Marmura intră în zidăria caselor, în trepte și în pavajul curților. În fața caselor, bănci de marmură. În această privință, modestă cum e, Moneasa inspiră clasicitate, are ținută romană de eleganță sobră și măsurată.

Toți munții de jur împrejur sînt așezați pe marmură roșie și neagră. Un „le rouge et le noire” românesc, pietrificat într-un steag de vastă desfășurare. De aici, prin masivul Codru Moma, marmura curge subteran, pînă în Vascaul meu natal, de unde țîșnește în culori felurite și împăcate de verzui, albăstrui, roz și cafeniu ca într-o degenerare spectaculoasă. Secunda, ziua, veacul, toate se topesc în milenii antice și apoi în haosul erelor geologice.

Trec prin fața casei meșterului pietrar Mihuț, cel cu palmele mari cît lopata, care a murit ca o trecere din carne în marmura pe care

a săpat-o o viață întregă și mă gîndesc la unchiul meu Dănică Andrițoiu, sculptorul, cel care a dăltuit aici statuia simbol a pietrarului de la Moneasa.

Carierele de marmură sînt un spectacol monumental de sunet și lumină: ciocane, dinamite și piloni sună și detună în corurile roșii și negre. Cîte palate poartă în osatura lor marmură de la Moneasa? Toate marile palate ale țării. Apoi Palatul C.A.E.R. de la Moscova, apoi noul Palat de la Bagdad și multe alte palate dintre și de peste hotarele țării. Moneasa, prin centrul ei marmorean de la Simeria, exportă materia brută a frumosului, peste mări și țări. Am locuit mai demult, într-o vară, la familia Groza, al cărei pater familias era șeful exploatării. Rotindu-și mina spre zări, ca un descălecător, el mi-a arătat imensa arie a marmurei a cărei durată lungă de exploatare nu se poate calcula. Vorbeam și mîncam păstrăvi ca niște daci ai lui Dromichete, visați de Cezar Petrescu. Satul se cîdihnea cu izvoarele lui multe și curate ca lacrima, țîșnind uneori în livada omului. S-au cîtorit și aici multe, dar cu grija de-a nu polua aerul, liniștea și tiparele naturii. Stațiunea balneoclimaterică a devenit, în ultimii ani, modernă: blocuri în stil de vilă punctează stelar peisajul, tratament de ultimă cucerire a științei stă la îndemîna cetățea-

nului, după care o baie de plante medicinale și înmiresmate reconfortează corpul. Aerul are miros de miere și toamna e o vară prelungă și tîrzie aproape pînă în demarginea primăverii. Pepenii galbeni și verzi din cimpia Aradului, laolaltă cu puzderie de legume grase și imbietoare. Mijloace de comunicație moderne inspică drumurile spre Arad, spre Brad, spre orașul Dr. Petru Groza, în Țara Crișurilor și-a Mureșului inferior, către aur și pline, fructe, marmură și flori.

Iar dacă tot vorbim de o nouă Românie pitorească, în care omul recompune natura și totodată se integrează ei, Moneasa rămîne mireasa veacurilor și mileniiilor de altădată, numai că în alt strai, pentru o altă nuntă și cu alt epitalam. Casele sînt cele mai multe noi, dar ai impresia că, vizitîndu-le, calci pragul unor case de demult și te aștepți să dai peste altarul zeilor lari și penai. Cutreierînd dolina lină ca o lumină apolină a Monesei, aducîndu-mi aminte de Eminescu, adolescentul ce însoțea trupa lui Pascalli la Arad, m-am trezit recitînd încet, pentru inima mea, strofe din „Rugăciunea unui dac”. Și, ca la un semn, statuia dacului din muzeul Romei mi-a reapărut pe retina ochiului interior.

ALEXANDRU ANDRIȚOIU ■

Vă scriu în numele mai multor locuitori de pe strada Drumul Muntenilor, cartierul Bordei, Craiova. Necazul nostru constă în faptul că, din motive necunoscute, zona noastră suferă de unele neajunsuri gospodărești: atunci când plouă, înotăm în noroi; nu avem pretenția să se asfalteze, ar fi suficient însă să ni se dea circa 350 de plăci de pe acele străzi unde se toarnă asfalt — și unde acestea devin disponibile — iar noi ne angajăm să le punem cum trebuie, pentru a putea circula ca lumea. În întreg cartierul nu există nici un telefon public; vă imaginați ce se întâmplă dacă se ivește nevoia salvării, pompierilor, miliției etc. În sfârșit, autobuzele traseului 9 — care ne servește în bună măsură — circulă cam din jumătate în jumătate de oră; pe acest traseu sunt introduse sistematic cele mai defecte mașini, de aici fluctuația șoferilor care se schimbă la primul prilej, nou-soșii necunoscând bine străzile; întâzieri în stație, întâzieri la serviciu — cu alte cuvinte, pierderi inutile de bani și de nervi. (Grigori Nicola, Craiova)

Mai țineți minte filmul „Incidentul”, filmul acela în care doi derbedei terorizează un vagon de metrou fără ca nimeni să intervină? O astfel de stare insuportabilă, o astfel de revoltă au simțit — sint convins — toți acei călători aflați în autobuzul liniei 35 (nr. 2233; 31-B-7185), în seara zilei de miercuri 1 septembrie: așezat pe jos în cabina șoferului (cum de acest șofer a permis așa ceva?), un tânăr cu mult mai puțin chef, apucând microfonul stației în mână, a început să urle pur și simplu, pretextând că interpretează un cântec de mahala: apoi a început să fluiera, la fel, în difuzoarele deschise la maximum. O parte din călători au coborât în dreptul sălii Floreasca, alții în Mozart, mașina s-a dus mai departe, către capătul liniei, și în întuneric — era ora 22.45 — continuau să se audă urletele sinistre ale derbedeului. Se aflau oameni oboșiți, vîrstnici, cu chipurile palide datorită supărării, indivizii își vedeau de treabă rîcnind fals cuvinte vulgare în microfonul stației, făcînd să se cutremure geamurile. Cum și-a permis oare acel șofer aflat în tură să-și bată joc de oameni, să admită un astfel de act al inconștienței agresive? (Alexandru Valeriu, București)

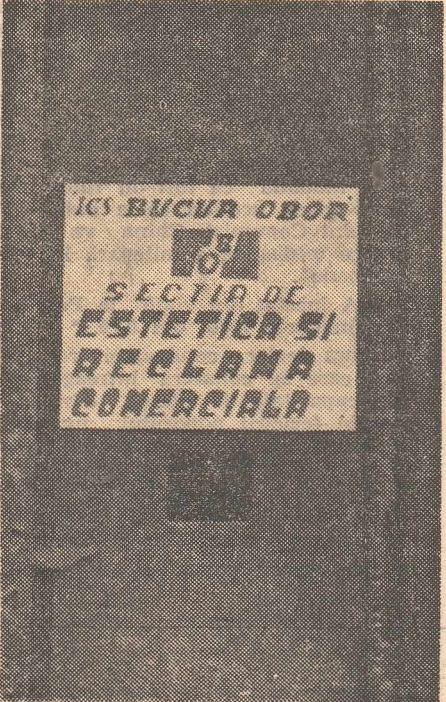
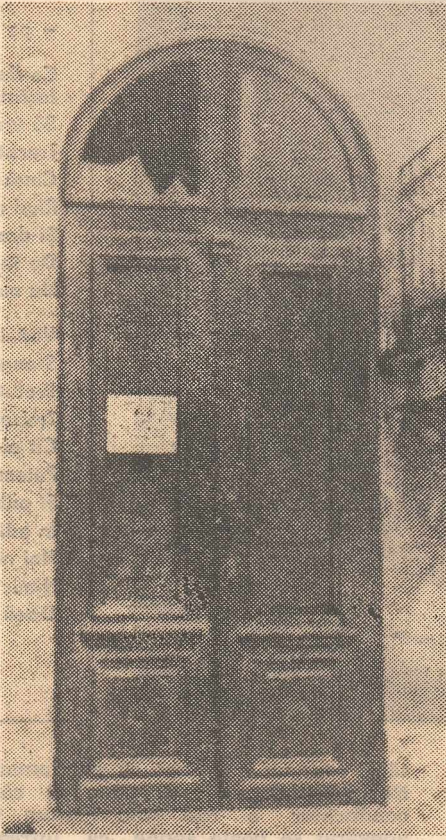
„Se mai poate intra, se mai poate vizita!” În plin centrul orașului Rîmnicu Vilcea, prin a nu știu cui aprobare, s-a instalat un bilci, așa cum scrie la carte: tribombă, tir, mini-circus, muzic, bărci etc., etc. Este imposibil să poți uita, de pildă, „muzeul de medicină populară”, un fel de panopticum de pe alte vremuri: la intrare, un tip dubios, murdar, pînă în 18 ani, îți oferă în schimbul a trei lei un bilet soios, pe care îl dai apoi înapoi; înăuntru, planșe moderne cu inima omului, cunoscute nouă din școală, alături de muleje din ghips gen „Indian din insula Borneo”, purcel cu două capete, „Frantz X... și soția”, mai toate „provenind” de la nu știu care „muzeu din Paris”. Mă întreb însă: de unde provine indulgența cu care sint permise astfel de manifestări subculturale într-un oraș atît de frumos și civilizată cum este cel al nostru? (David Mureșan, Rm. Vilcea)

Din partea Uniunii Naționale a Cooperativelor de Producție:
„În legătură cu scrisoarea lui Ioan I. Negoi, din comuna Radovanu, județul Ilfov, vă comunicăm: se confirmă că sus-numitul comisia de atribuire a loturilor în folosință personală din cooperativa agricolă de producție, nu l-a mai lăsat în folosință, în anul 1976, lotul, deși era îndreptățit. Cu prilejul cercetării s-a stabilit că I.I.N. are dreptate, atribuindu-i-se un lot în acest sens”

Deși există de aproximativ un an o reglementare a organizării nunților, se pare că aceasta e puțin cunoscută în municipiul nostru: în cantina improvizată a Șantierului de prefabricate pentru construcții, situată la numai 15 metri de blocul în care locuim, s-au organizat și se organizează ritmic — în mai fiecare sîmbătă și duminică — nunți care ne împiedică să ne odihnim, zdruncinîndu-ne nervii. Orchestrele cîntă de seara pînă dimineața, nuntașii ies în miez de noapte să se „răcorească”, se strigă unii pe alții, unorii se mai și bat,

Sîntem nevoiți, nu de puține ori, să dormim pe la rude sau prin vecini. (Constantin M. Tăran, Sibiu)

Prin „firma” pe care o vedeți în fotografie, al cărei text — „I.C.S. Bucur Obor, secția estetică și reclamă comercială” — contrazice evident starea de fapt în care se află clădirea, situată pe strada Maica Domnului nr. 11, sectorul 2, cred că frumusețea și eleganța magazinului universal din Obor își face, parțial, firește, firma de rîs!... (N. Dumitrescu, București)

Sînt o biată mașină de spălat de tipul GORENJE PS 613 și am fost importată de către M.C.E. pentru a fi de ajutor gospodinelor din țară; sînt o mașină automată, am programator, rezistențe, electromotor, etc., mai am acum și o stăpînă domiciliată în Pitești, atît doar că din iulie 1974, de cînd m-am defectat, pentru mine a început acel calvar denumit „Cooperativa Prestarea”, din localitate, unitate care mă repară periodic și parcă dinadins numai pentru a mă strica imediat apoi. Am ajuns la capătul răbdării, mai mult stau decît spăl, mi-am schimbat ba programatorul, ba cîte o rezistență, toate acestea au costat o mulțime de bani, și degeaba. Oare mai am și alte surori prin țară care au pățit la fel? (pt. conformitate: Rita Constantinescu, Pitești, str. 24 Ianuarie nr. 2)

Numărul muncitorilor din coloniile amenajate la șantierul complexului hidroenergetic Rîul Mare — Retezat a ajuns la cîteva mii. Cu toate acestea, aprovizionarea lor cu legume, fructe și zarzavaturi lasă mult de dorit. Deși aici s-au construit multe magazine, C.L.F. Hațeg se pare că trece cu vederea faptul că și acești harnici oameni au nevoie, ca și oricare alt cetățean al țării, de produse diverse și mai ales proaspete. Mă refer, mai exact, la aprovizionarea celor trei colonii muncitorești din Brazi, Brădăești și Baraj. (Nicu Sbușchea, Hațeg)

În preajma satului Bîlcești al comunei suburbane Valea Mare-Pravăț, din județul Argeș, există o pădure de brazi care îmbracă o culme de deal la peste 800 metri altitudine; curiozitatea acestei păduri constă mai ales în cele circa 10 musuroaie de furnici comune de pădure, dar care mușuroaie se deosebesc de cele cunoscute în restul țării prin aceea că sînt niște adevărați giganți: au 5-6 metri în diametru și 1,5-2 metri înălțime. Sînt adevărate termitiere, constituind un prim punct de atracție, meritîndu-se a veni pînă aici chiar și numai pentru a le vedea și fotografia. Propun ca aceste mușuroaie-gigant să fie luate sub protecția legii ca o curiozitate a naturii, oferînd-o astfel vizitatorilor și ferind-o totodată de stricăciuni — posibile, de pildă, datorită tractoarelor ce străbat pădurea pentru a ridica lemne. Totodată entomologii vor avea astfel un nou obiect de studiu. (Ion Dobrescu, Cîmpulung Muscel)

Vă scriu în numele unui mare număr de navetiști cu autobuzele I.T.A. pe traseul Govora-Băi-Rm. Vilcea, cu speranța că cele solicitate de noi se vor rezolva. Distanța dintre cele două localități menționate mai sus se poate parcurge pe două trasee: 1. Govora-Căzănești-Rm. Vilcea și 2. Govora-Băi-Govora-Gară-Rm. Vilcea. Dintre acestea două, primul traseu este cel mai scurt dar toate autobuzele au fixat traseul al doilea, pentru a face legătura cu gara angajaților platformei chimice. Cu toate că ponderea volumului de călători o constituie acești angajați, există încă mulți alți oameni care merg zilnic la Rm. Vilcea; ingheșii și se mai adaugă apoi și întâzierea regulată datorată celor patru bariere C.F.R. întîlnite în drum. Avînd în vedere că pierdem astfel extrem de mult timp, credem că înființarea unei singure curse măcar — fără a spori numărul mașinilor — pe primul traseu indicat ar contribui substanțial la optimizarea transportului. (Gheorghe Ocrotelă, Govora-Băi)

Vă rog a face loc în coloanele revistei FLACĂRA la cîteva rînduri de interes cultural: mai exact, este vorba de o eroare care, pe măsura trecerii timpului, tînde să ia locul adevărului, producînd confuzie. În ultimii 4 ani — după premiera unei versiuni a operetei „Leonard” la Teatrul Muzical din Galați — s-a observat uneori, în articole de presă, emisiuni radio sau TV, că fostul mare interpret de operetă este „supranumit” Nicolae. Eroarea vine, cred, de la pseudonimul artistic al tenorului care semna „N. Leonard”. În certificatul de naștere însă el figurează „Leonard Naia”, Leonard fiind de drept prenumele artistului, al cărui tată se numea Constantin Naia. Este adevărat că unii prieteni și colegi de breaslă i se adresau cu diminutivul „Nicu” sau „Nae”, niciodată însă, în timpul vieții sale, nu a apărut scris în vreun program sau pe afiș „Nicolae Leonard”. Actuala eroare trebuie decît înlăturată. (Barbu Alexandru Emandi, compozitor)

Sîntem un grup de muncitori ai Trustului de construcții Brașov, șantierul 1, lotul IV. În mai multe rînduri am avut necazuri e construcția unor blocuri și lată de ce: în aprilie '76, de pildă, am echipat blocul 18 pentru predarea în folosință, din dispoziția maistrului și a șefului de echipă; din cauza lucrărilor neterminate la partea construcției acest bloc a fost recepționat abia după 45 zile, timp în care au dispărut unele materiale instalate de noi, altele s-au degradat, coravaoarea acestora reînnoindu-se nouă din drepturi. Și aceasta nu este pentru întîia oară. (semnează Ion Mocanu, Dumitri Chivu, Vasile Petrea, Petre Mastacan, Alexandru Radu, D. Romanovici — toți din chipa lui Vasile Ibrim)

Mă numesc Mîrcea Faur și mă adresați dumneavoastră în numele a 48 medici securitari din întreaga țară aflați în București cazați la cîminul Facultății de perfecționare și specializare a medicilor și farmacistilor din Splaiul Independenței nr. 48. Luînd cunoștință că, recent, Rectoratul I.M.F. hotărît mutarea noastră din această clădire la cîminul I.M.F. din strada Doamnei — fostul cîmin al Institutului de petrol gaze — și constatînd condițiile aflate aici dorim să se revină asupra hotărîrii, intruc în aceste condiții nu vom putea desfășura studiul necesar unor examene și concursuri camere mari, slab încălzite, instalații sanitare total ineficiente, lipsa prizelor electrice în sfîrșit: tot ceea ce derivă din faptul că această veche construcție, căreia nu s-au efectuat amenajările necesare, este în proprie studiu, ne face să cerem prin intermediul acestor rînduri ori să rămînem în actualul cîmin, unde sint condiții excepționale, ori să propunem plata suplimentară de flecare dintre noi a unei sume prin care să putem obține o cazare omenească.

Atunci cînd vii spre Tulcea dinspre Corstanța, după ce treci de popasul turistic „D. Iepurași” și de orașul Babadag, vezi imediat pe partea dreaptă a șoselei naționale un trîns plan de apă, de cîteva sute de hectare — lacul Babadag, alimentat cu apă proaspătă de barajul de pe rîul Tața. De la șosea coboară spre lac în pantă dulce un teren parțial agricol, parțial arid. În fund, sprîsărit, lacul comunică printr-un canal cu lacul Razelm, sub zidurile cetății antice Heraclea, important punct arheologic. Atît bc gătia ornitologică a zonei, cît și apropiere de orașul Babadag — în eventualitatea unei baze de aprovizionare — fac posibil, presupun, constituirea aici a unui important punct turistic, atît din punct de vedere comercial — zona este superbă — cît și prin ocupare sezonieră, sau permanentă, a unui important număr de brațe de muncă. Este o propunere la care poate că se vor ivi ecouri. (dr. Radu Georgescu, Tulcea)

Mă numesc Ioan Oprîșiu și domiciliiez în Sibiu, str. Hipodrom, bloc 48, ap. 9. În decembrie 1974, împreună cu alți vecini din același bloc, am emis o cerere prin intermediul tovarășii Emilia Șerbanescu, care s-legitimată cu B.I. seria A.E. nr. 84242 și c o legitimație a Cooperativei de rulători și la lizele Orîșoara din județul Timiș, niște jaluzele. În schimbul unei foi de comandă, ar achitat un accont de 400 lei, urîndu-mă la primirea comenzii să mă dau restul de 31 lei. De atunci a trecut și decembrie 1975, n apropiem de decembrie 1976 și nici tovarășii și nici cooperativa în cauză nu ne-au mai dat nici un semn de viață. Vă scriu nu pentru că aș mai avea nevoie de ele — mi-ar luat între timp de la un magazin de stat, și la un preț mult mai convenabil — doresc însă, așa cum doresc și ceilalți colocatari, să primim înapoi suma achitată inițial. Ne-ar adresa în nenumerate rînduri cooperative respective, dar... tăcere.

Posta redacției

Constantin Botez — București. Abonamentele de 92.50 lei sînt valabile pe toate liniile de transport în comun cu tramvaie, troleibuze și autobuze, numărul de călătorii ce se poate efectua cu acestea fiind nelimitat. Pentru cursele speciale ocazionale sau cu program limitat, precum și pentru agrement sau alte manifestări, aceste abonamente nu sînt valabile, călătorul urînd să achite taxa de călătorie corespunzătoare. Vasile Popescu — Slatina, Olt. Potrivit dispozițiilor art. din Hotărîrea 880/1965, numai pensionarii din invaliditate gradul III și pensionarii urmași încadrați în muncă, pot primi indemnizații din fondul asigurărilor sociale în caz de incapacitate temporară de muncă; ceilalți pensionari, pe timpul incapacității, primesc pensia întreagă. Petre Nițulescu — București. Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 2, în ședința din 18 august 1976 v-a aprobat repartizarea spațiului situat în strada Episcop Radu nr. 37, sector 2; urmează a vă prezenta la spațiul locat pentru perfectarea formelor. Prof. Nicolae Rohar — Sighișoara. Scrisoarea dumneavoastră adresată redacției a fost înaintată spre soluționare Comitetului județean Mureș al P.C.R. la data de 5 august a.c. Așteptăm răspunsul. Ion Minzală — șantierul baraj Siriu — Buzău. Dumneavoastră ați solicitat ajutorul revistei FLACĂRA să vă regăsiți tatăl, indicînd că acesta ar fi angajat al filialei C.E.C. din localitatea Jariștea, județul Vrancea. Consiliul popular al județului Vrancea ne comunică în acest sens că, din investigațiile făcute în Jariștea, nu locuiește aici nici un cetățean cu numele de Ion Minzală, la C.E.C.-u din localitate fiind angajat numitul Gheorghe Grosu.

HORIA PATRAȘCU

SCRISORI COMENTATE

„...În loc să-mi văd de liniștea și sănătatea celor 80 de ani”.

Chiar dacă băile sărate din Poiana Cîmpina erau cunoscute încă de pe la mijlocul secolului trecut, iar puterea lor de tămăduire ajunse mai mult decît o legendă, adică o realitate, ele au fost folosite mai cu seamă de către oamenii satelor de prin apropiere. Alfel spus, faima lor n-a făcut înconjurul țării, poate și pentru faptul că jur-împrejur au fost semnalate numeroase alte ape cu aproximativ aceeași putere de a lecu diverse afecțiuni reumatice, ginecologice, ale aparatului respirator sau ale sistemului locomotor. Exagerînd puțin, s-ar putea spune că în zona Prahovei aproape fiecare firîșor de apă ivit de sub coasta unui deal are valențe terapeutice, cunoscut fiind faptul că mai toate dealurile sînt adevărați munți de sare, iar apele, în drumul lor spre lumină, se îmbogățesc prin parcurgerea straturilor care compun acest sol. Așa cum spuneam, băile sărate din Poiana Cîmpina n-au ajuns a fi socotite ca niște ape celebre, dar pe plan local ele s-au bucurat de toată atenția. Există în acest sens chiar și o istorie a acestor băi, istorie pe care, pe scurt, o vom relata. Sesizînd popularitatea de care se bucurau aceste băi între cele două războaie mondiale, un anume Popescu, om de prin partea locului, ar fi cumpărat terenul și ar fi amenajat un bazin cu 24 de cabine, iar într-un mal a construit alte cîteva cabine dotate cu căzi unde

apa era încălzită. Afacerea a prosperat, a apărut și un cochet restaurant cu terasă, iar fiii lui Popescu s-au văzut, cam peste noapte, proprietarii unui spațiu de agrement care atrăgea tot mai multă lume. În 1952, băile au intrat în stăpînire Consiliului popular care, peste numai cîteva ani, le-a cedat întreprinderii „Poiana” din Poiana Cîmpina. Pînă să prezentăm actuala stare a băilor, se cuvine să menționăm că întreprinderea „Poiana” a menționat la un moment dat, pare-se că prin anul 1967, să dezvolte aceste băi, să le transforme în stațiune de interes republican. A fost, cu alte cuvinte, un moment esențial, cînd se preconizau investiții substanțiale, dar analizele Institutului de balneologie au constatat că apele și-au pierdut din concentrație, iar izvorul a secat aproape complet. Din acel moment băile au început să decadă vertiginos, noaptea și ziua, pe ascuns ori pe față, cu acte și fără acte, diversi cetățeni, fără pic de milă, ca să nu le spunem altfel, au luat, adică au furat, tot ceea ce se putea transforma în materiale de construcție. Aveam să constatăm, chemați la fața locului de insistentele scrisori ale învățătorului pensionar Ion Mateescu, un om care timp de peste 50 de ani s-a bucurat de existența acestor băi, că parcul de altădată a devenit paragină, ruine, ciulini, gunoaie, păsări, vite, gropi, pustiu.

„E bine să știți că băile astea ale noastre, deși nu cu o faimă extraordinară, ne erau de mare folos. Acum, mulți dintre locuitorii din Poiana Cîmpina, precum și alții din Cîmpina, că ne despart doar trei kilometri, sîntem obligați să mergem, pentru tratamentele pe care altădată le făceam aici, acasă, în diferite alte stațiuni. Eu, de exemplu, m-am dus la Felix. Drum lung, oboseală și bani cheltuiți. Cît despre acele analize care au constatat că izvorul ar fi secat, eu și alți oameni care cunoaștem cu adevărat aceste locuri, putem să vă spunem că ar fi suficient să se facă niște puțuri de unde apa, prin cădere, ar putea ajunge în bazin. Oriunde ai săpa pe dealul din care venea apa băilor dai peste aceeași apă cu o concentrație mare de săruri. E mare păcat să-i obligi pe oamenii unor astfel de locuri, bogate în ape sărate, să se deplaseze tocmai la celălalt capăt al țării pentru a da peste apele pe care ele le aveau aici, la Poiana Cîmpina! Și dacă v-am trimis trei scrisori și am venit chiar eu la București, în loc să-mi văd de liniștea și sănătatea celor aproape 80 de ani pe care-i am, nu m-am gîndit decît la un lucru, la refacerea băilor sărate de la Poiana Cîmpina. Să fim sprijiniți de orașul Cîmpina, de care aparținem, să fim sprijiniți de județ, să fim sprijiniți chiar și de către consiliul nostru popular. După cîte știu, oamenii noștri, vreau să spun obștea, cu mic cu mare, ar pune umărul și nu s-ar lăsa pînă cînd băile n-ar arăta cel puțin așa cum au fost ele odată”.

Cu alte cuvinte, pe care le dorim drept o concluzie, nu-i vorba, în primul rînd, să stabilim de ce s-a ajuns la decăderea băilor, ci să se treacă de urgență la refacerea lor — o dorință pe deplin îndreptățită a oamenilor din Poiana Cîmpina.

VICTOR NIȚĂ

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cit mai concis, și nu uitați să vă iscăliți.

Deși nu orice om se potrivește oriunde, cu siguranță că fiecare om e potrivit undeva

În anul 1974, Facultatea de sociologie a Universității București a dat 74 de absolvenți. La repartizare, acești 74 de absolvenți au citit o listă de posturi și, citind-o, s-au îndemnat spre ele. Unii cu o idee precisă, în ce privește postul și șansele de realizare profesională, alții numai cu o speranță precisă. Ar fi interesant de scris cum s-au decis unii conducători de întreprinderi să solicite sociologi și tot atât de interesant ar fi de scris cum au descoperit ei că întreprinderile respective nu au nevoie de sociologi. Nicolae Petru s-a întâmplat să ceară comisiei de repartizare chiar unul din posturile asupra cărora, ca să fim drepti, cel care oferta nu avea absolut nici o opinie. Și nu avea, fiindcă nu era calificat s-o aibă. Deci, în cele câteva luni, cit a figurat în controalele întreprinderii cinematografice județene Sibiu, Nicolae Petru a văzut multe filme, a vizitat o parte din frumusețile naturale ale județului, a cunoscut o seamă de oameni amabili și a descoperit că n-are ce face. Chestiunea este că tânărul Nicolae Petru ar fi putut să joace rolul unui om presat de treburi și nimeni n-ar fi observat subtilitățile acestui rol, fiindcă el singur își făcea programul zilei și tot el și-l controla. Cazul lui Nicolae Petru nu e atît de rar cît ar putea să pară. Un sociolog stăpînește o profesie foarte importantă în secolul nostru și extrem de utilă unei societăți cu o grăbită dezvoltare economică. Numai că profesiunea asta foarte importantă trebuie exersată în anume condiții și în folosul unui colectiv pregătit s-o susțină și să-i primească rezultatele. Vrînd, pur și simplu, să muncească și, mai ales, să-și facă meseria, Nicolae Petru a purces la prospectarea terenului. „Am făcut o cercetare a posibilităților pe care mi le oferă întreprinderile orașului, zice el, și mi-am dat seama că așa fi util la I.P.A.S. De ce tocmai aici? Fiindcă, în cițiva ani, întreprinderea de piese auto Sibiu a sporit personalul angajat de la 500 de oameni la cîteva mii. Practic, noii angajați sînt toți din județ și toți tineri. Aveam la dispoziție 7 000 de probleme. O adevărată șansă pentru un sociolog. Nu-mi mai rămînea decît să mă prezint la direcție și să-mi ofer serviciile. Mi-am pregătit un fel de program-argument și am cerut o audiență la directorul Ion Simion.”

Directorul Ion Simion a găsit propunerea tânărului sociolog pe cît de atrăgătoare, pe atît de întemeiată.

Aici e nevoie de unele precizări: dacă tovarășul Ion Simion a cerut transferul sociologului Nicolae Petru în întreprinderea sa, faptul a fost posibil nu pentru că dînsul este, neapărat, o persoană dotată cu un optimism sūtă la sută constructiv, ci din motive mult mai practice. Cu ocazia unor cursuri de perfecționare a cadrelor de conducere, directorul a avut ocazia să afle, pe lîngă multe cunoștințe folositoare despre profilul meseriei de sociolog, în general, destule alte lucruri despre modul în care ar ști un sociolog să conchidă în ce privește problemele curente ale unei întreprinderi cu o dezvoltare impetuoasă. De pildă, chiar în problemele I.P.A.S.-ului.

„Nu sînt singurul absolvent care a ajuns într-un loc ca să-și dea mai apoi scama că nu prea are ce căuta acolo, zice mai departe Nicolae Petru. Deși la Resița și Făgăraș există două puternice laboratoare de studii sociologice în medii muncitorești foarte aglomerate, puțini cunosc experiența acestor centre și rezultatele lor, puse direct în slujba producției. Un exemplu de la Roșița, care lămurește oarecum rostul nostru în marile întreprinderi. Într-o secție, numărul accidentelor de muncă crescuse și continua să crească într-atît încît lumea intrase la idei. 42 de accidente într-un an este o sumă. Și doar lucrul acolo oameni cu mare experiență, oameni cu zeci de ani de meserie. În urma unei anchete întreprinse în secție laboratorul de sociologie reșețean a recomandat înlocuirea personalului vîrstnic și îndrumarea lui în alte locuri de muncă. Vă dați seama ce utopică a putut să pară recomandarea aceasta. Cauza însă era clară, pentru cine era pregătit să o vadă: bătrîni aveau reflexele tocite, iar munca la poduri rulante cere miini tinere și reflexe proaspete. Drept urmare a schimbărilor operate, numărul accidentelor a scăzut de la 42 la 1. Ce rezultă din exemplul dat? Rezultă că sociologul nu lucrează singur, ci împreună cu un psiholog și cu doi-trei laboranți, că munca lui merge în strînsă colaborare cu aceea a conducerei, că cercetările lui au efect numai dacă sînt luate în seamă. Discutînd cu unii din colegii mei de facultate, am aflat că au fost trecuți, treptat, pe posturi care n-au nici în cîin, nici în mincă nimic cu profesiunea. Un coleg, repartizat anul acesta la întreprinderea de transport interurban București, e chemat, la cîteva zile de la prezentarea la post, la direcție, unde i se spune: matale ar fi bine să fii inspector școlar la secția noastră de pregătirea cadrelor. Dacă nu-ți convine, îți dăm transferul cu plăcere.”

Concret, ce am făcut eu la I.P.A.S.: am selectat problemele majore, care îngreuiiau procesul de producție: în primul

rînd fluctuația cadrelor. În fiecare an, 2 000 de tineri se angajează și 2 000 pleacă în alte ocări. Nu se poate face, evident, o bună organizare a muncii, nu poți spori calitatea producției, precum și alte greutăți. Ca să stabilizezi forța de muncă, în condițiile specifice unei întreprinderi și ale unei zone geografice, trebuie să pui la punct, înainte de toate, un sistem de orientare profesională și de selecție. Am făcut sute de teste pentru determinarea aptitudinilor, a reacțiilor, pentru descrierea personalității subiecților. Noi avem multe strunguri cu sistem de comandă numerică. Aici trebuie să lucreze numai oameni capabili de atenție concentrată la cifre. Deci, nu e nevoie de persoane expansive, ci mai degrabă de tineri rezervați, concentrați în sine. La recomandarea mea, direcția a reacționat cu multă înțelegere și am reorientat pe unii tineri spre un loc mai potrivit felului lor de a fi. La un test pe culori am demonstrat științific un lucru care altfel era atît de evident încît aproape — printr-unul din paradoxurile curente ale vieții — nici nu era luat în seamă. Am arătat că unii angajați nu pot să facă față unor funcții de conducere fiindcă, odată ajunși „în virf”, în condiții de solicitare din direcții diferite, ei reacționează anarhic. Știi, cazul acela cînd parcă te trezești în fața altui om și zici: cum naiba s-a schimbat așa, că doar era un băiat cumsecade?! Din personalul T.E.S.A. am testat 300 de persoane. În numeroase cazuri am făcut numai psihoterapie. Eu merg toată ziua prin secții și, de fapt, mai mult ascult ce spun oamenii. Ascultarea asta are un nume — se cheamă „counseling” — și niște rațiuni precise. Omul se trezește în situații cînd are nevoie să se sfătuiască, să discute cu cineva. Nu să primească musai un sfat, fiindcă singurul sfat bun tot singur ți-l dai, după ce ai întors întrebarea pe toate părțile, dar să vorbească și să fie ascultat. Ceva în genul „tăinei spovedaniei”, dar, dacă ne putem exprima astfel, practică cu o metodă psihologică solidă. Avem cîteva nevrozi. Eu țin legătura cu spitalul de psihiatrie și urmăresc, după tratament, felul în care acești oameni cu nervii oboșiți se reintegrează în colectiv. Ei bine, treaba nu-i așa ușoară. Trebuie să pregătesc, mai ales, starea de spirit a viitorilor colegi, ca să nu glumească prostește pe seama celui venit de la tratament. O glumă, zisă chiar fără răutate, poate să strice munca unor doctori pe durată lungă. O problemă foarte, foarte serioasă este cea a tinerilor. Toți spun „problema tineretului”, dar mă tem că puțini pot realmente s-o definească. Tinerii muncesc 8 ore, pe urmă rămîn liberi și fac ce-i taie capul și ce vîd la alții. Maiștrii nu prea au vreme să se ocupe de tineri. Știi care este „problema tinerilor”? Din anchetele mele rezultă că tinerii vor să fie înțeleși. Ei au un fond pe care-l putem numi revoluționar și toate avînturile lor, cam neclare uneori, trebuie înțelese și canalizate pe un drum bun. Dacă nimeni nu stă de vorbă, zilnic, cu tinerii, dacă ei nu au un om căruia să-i spună și cele mari și cele mărunte, merg spre omul sau spre grupul ce pare să le arate înțelegere. Vedeti ce importanță are ascultatul acesta, operațiunea botezată atît de grav „counseling”. Cit despre măsurile pentru stabilizarea forței de muncă, eu vîd din suma răspunsurilor pe care le obțin la anchetă că are importanță și faptul că întreprinderea asigură sau nu locuință, dar are importanță dacă grija față de om se manifestă începînd chiar cu cele mărunte. Cu înființarea unor bufete pentru cumpărat mincare bună în pauza de masă, de pildă. Omul se leagă de un loc prin mii de fire, nu neapărat prin două-trei odgoane, care se cheamă interes, nu legătură. Legătura este mai cu seamă sufletească și de la om la om.

Încă ceva: mulți vor să angajeze sociologi și dau asigurări că vor face și vor dreg. De la spus la făcut însă e un pas mare. Directorul Ion Simion m-a ajutat efectiv să-mi tipăresc formularele de anchetă, a găsit posibilitatea de a cumpăra, pentru laboratorul de sociologie, aparatura necesară, a hotărît pregătirea unor laboranți. La Galați, cițiva colegi mai mari au făcut cercetări pentru stabilirea disfuncțiilor și, drept urmare, organele locale au luat măsuri de îndreptare a situațiilor numite de ei în cercetare. Direcția muncii din Galați a apreciat într-atît munca sociologilor Ion Manea și Paul Păduraru încît a mai solicitat la repartizare încă 7, pentru înființarea unui centru complex. Asta urmăresc și eu la Sibiu. Cu acest laborator voi putea pune la dispoziția direcției date despre fiecare din miile de angajați în parte și despre toți la un loc, astfel ca fiecare om să muncească pe locul potrivit și să primească potrivit aportului său la realizarea producției. Fiindcă, deși nu orice om se potrivește oriunde, cu siguranță că fiecare om e potrivit undeva.”

TUDOR OCTAVIAN ■

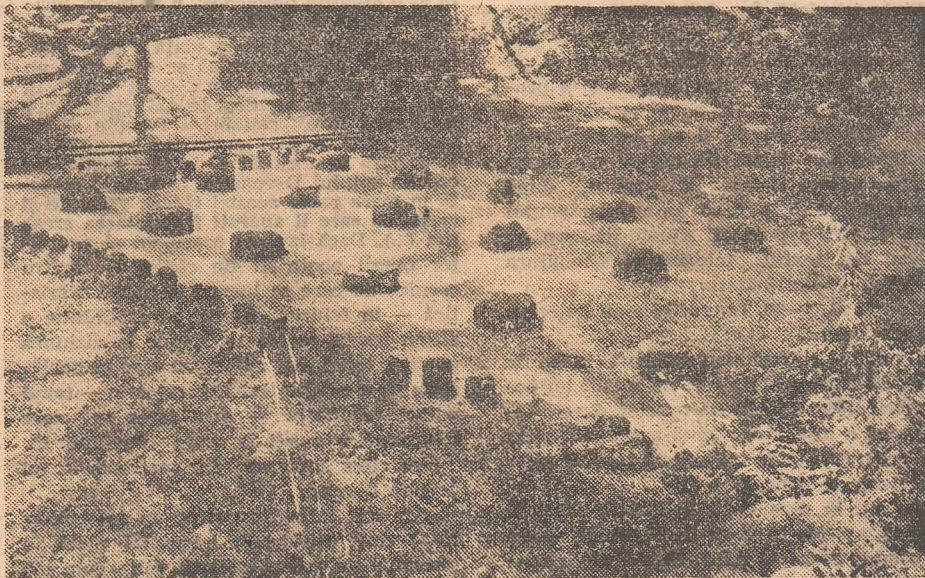

Într-una din pauzele celui de-al II-lea Congres de tracologie, cercetătorul EMIL POENARU mi-a relatat cîteva din momentele pasionante ale studierii sanctuarului de la Sarmizegetusa:

„Am pornit de la ideea avansată încă de Constantin Daicoviciu potrivit căreia aceste monumente grupate la Sarmizegetusa sînt temple-calendare; acest lucru ne-a condus la o analiză atentă ținînd descifrarea cantității de informație ce a fost împietrită în aceste monumente. Am început, după cum era și firesc, cu o lucrare de topometrie, întocmind în final o hartă a zonei, și trecînd apoi la examinarea diverselor ipoteze de lucru, pentru a afla dacă, într-adevăr, aceste monumente încorporează cunoștințe de astronomie, de orientare geografică exactă, și implicit dacă dovedesc un anumit nivel al matematicii dacice, al datelor de geometrie și trigonometrie cunoscute de această știință. Pornind pe aceste coordonate ne-am propus în primul rînd să examinăm problema CALENDARULUI DACIC. Spun în primul rînd deoarece aici, în monumentele Sarmizegetusei, sînt închise și alte mărturii cum ar fi cele privind modul dacic de estimare a formelor, de măsurare a spațiului, date despre știința despre numere a dacilor, în fine date despre modul în care înțelegînd aceste monumente putem găsi o poartă, o cale de cunoaștere a spiritualității și a altitudinii reale a științei Daciei. Revenind la problema calendarului dacic, ne-am propus printre altele să-i cunoaștem structura și originalitatea, să-i aflăm modul de funcționare și de utilizare de către creatorii săi, pentru a putea în cele din urmă să-l comparăm cu celelalte calendare contemporane lui cît și cu cel de azi. Trebuie să mărturisim că toți cei trei care participăm la acest studiu (eu și colegii mei brașoveni, Șerban Bobanec și Cornel Samoilă) am avut o surpriză deosebită în momentul în care ne-am dat seama că ne aflăm în prezența unui calendar (de o exactitate de-a dreptul tulburătoare!) Am fost de asemenea iz-

Un om mi-a istorisit o poveste minunată: aceea a calendarului dacic de la Sarmizegetusa

ce, ciclul de acest tip este cu mult superior împărțirii timpului cu care ne-am obișnuit, în decenii și secole. Dealtfel, unitatea următoare în timp a calendarului dacic era ciclul de 104 ani. Superioritatea acestui calendar se manifestă față de majoritatea instrumentelor asemănătoare din timpul său; cel mai înrudit este cunoscutul calendar Maya, cu care cel dacic are o serie întreagă de asemănări: ciclul de 52 de ani, cel de 104 ani etc... Dar mult timp am crezut că în ceea ce privește exactitatea calendarului nostru că ea nu se apropie de fantastica precizie a celui Maya. Și totuși, iată că ultimele calcule legate de înscrierea calendarului în sanctuarele dreptunghiulare ne-au obligat la o serie de concluzii tulburătoare: exactitatea calendarului dacic întrece pe aceea a oricărui alt calendar creat de mințea omenescă! Să ne gîndim că aceasta a însemnat mii de ani de observație foarte atentă și foarte exactă a cerului, de notare și de memorare a unei cantități impresionante de date, de observații. Sînt în spatele acestui calendar miile de ani de astronomie, de știință, de muncă al acelor probabil slujitori ai sanctuarelor, a înțelepților Daciei străvechi! Calendarul, așa cum ni se înfățișează în monumentele de la Sarmizegetusa, prin exactitatea lui aproape incredibilă, prin eleganța formulelor matematice închise în piatra sa, ne dezvăluie și ne demonstrează o îndelungă evoluție a cunoștințelor matematice și astronomice. Putem dispune astfel de date prețioase prin care să înțelegem întregul mecanism de judecată, atît de complex, al aceluiași popor; îi putem cunoaște concepția sa despre timp, despre existență și non-existență. O „lectură” a sanctuarului într-o modalitate ceva mai diferită decît aceea simplă și pur matematică ne apropie foarte mult de înțelesuri profunde transmise nouă astfel prin linia melodică a doinei, prin sensurile adînci ale Miorîței și prin hora neîntreruptă a dansurilor populare, adică prin elemente de folclor care regăsesc în miezul lor o înțelepciune străveche, aceea de înțelegere a timpului,

biți de o serie de alte caracteristici și calități pe care alte calendare făurite de om în trecut nu le au. Iată cîteva din aceste trăsături mai deosebite:

— Calendarele dacice reprezintă permanent un sistem de lucru (prin) în care o piesă (adică un stilp), echivalează cu o zi, cu 24 de ore. Și dacii nu au fragmentat niciodată o astfel de unitate firească, naturală, biologică dacă vreți, a timpului nostru. Lucrînd astfel ei au înțeles că nu pot incheia un an exact, calendaristic (pentru că știm că un an are cu aproximație 365,25 zile). Și atunci au găsit o soluție de o ingeniozitate singulară în istoria omenirii: anii cu VALORI FLUCTUANTE, adică ani care variază între 364 de zile și un singur an (dintr-un ciclu de 13) care are 367 de zile. Ne-am întrebant apoi pentru ce dacii au ales tocmai ciclul de 13, ciclu pe care ni-l indică mai multe monumente: micul sanctuar circular cu stilpii săi împărțiți în grupe de 13, primul cerc al marelui sanctuar circular cu cei 104 stilpi (13x8), în fine cele patru șiruri de cîte 13 stilpi fiecare dintr-un sanctuar dreptunghiular. Deci, de ce și de unde acest ciclu de 13 ani? Am încercat pe calculator să vedem care ar fi o măsură ideală a timpului și care ar fi gruparea anilor într-o modalitate ideală. Foarte ciudat, s-a dovedit că indiferent de punctul de pe care începe măsurătoarea de pe micul sanctuar, însăși simpla împărțire a acelor 104 zile în 13 grupe ne duce absolut obligatoriu și firesc la ciclul de 13 ani. Și, așa cum ne arată formulele matemati-

ceastă a 4-a dimensiune a existenței noastre. Iată, de pildă, o frumoasă poveste despre acel tînăr care pleacă din satul său, și care în 7 zile trăiește cît în 7 ani. Nu am înțeles alegoria aceasta decît în clipa în care mi-am dat seama că este vorba de aluzia la grupurile de 6+1 stilpi ai sanctuarului circular, mod străvechi de măsurare geometrizată a anului, a timpului și a spațiului totodată (360 de zile ale anului și 360 de grade ale cercului), deci de un fel de a privi în esență lucrurile. Cînd pleacă din satul său și colindă lumea, acest tînăr trăiește o aventură a cunoașterii, trăind într-adevăr în 7 zile cît altul în 7 ani, el fiind pătruns, inițial în tainele pe care le cercetează. Nu urmează niște cărări în sens geografic; basmul, dacă este bine citit, relevă că acel tînăr străbate printre necunoscute pe care și le apropie și pe care le asimilează; este un drum al înțelirii, o cărare a cunoașterii superioare, pe care o urmau acei înțelepți din vechime. Prin cunoașterea aceasta transfigurantă într-un fel pentru om, echivalența simbolică dintre 7 zile și cei 7 ani devenea posibilă.

Deci, nu întimplător înțelepții antichității care au scris despre daci au insistat, vorbind despre epoca lui Deceneu, că preoții daci au încercat să imbine actul de efectuare a culturii cu o operă de largă transpunere în viață a unor precepte superioare de transformare etică a omului. Precepte închise în piatra Sarmizegetusei...

MARIO-SORIN VASILESCU ■

Am citit în nr. 30 (1103), din 29 iulie 1976, al revistei Flacăra, un material despre boala și moartea tatălui meu, scriitorul Lucian Blaga, semnat de dr. Mihai Iubu.

Desigur, atât pentru marele public cit și pentru istoricul literar, asemenea materiale sînt interesante și utile, în măsura în care sînt și exacte. Revine redactorilor diverselor publicații periodice sau editurilor, ca înainte de publicare să verifice autenticitatea informațiilor ce urmează să apară.

Datorită faptului că în perioada precedentă bolii tatălui meu, a bolii și morții lui, dr. Mihai Iubu era absent din Cluj, cele relatate de dînsul sînt preluate din fișele medicale ale clinicii* (și aceste informații sînt toate exacte), sau din relatări diverse (acestea fiind în parte incomplete sau chiar greșite). De asemenea, se omit numele unor persoane și nu se dau fotografiile unor texte ce se afirmă a fi ale lui Blaga. Astfel informațiile oferite cititorilor pierd o parte din valoarea lor științifică și nu pot fi preluate ca atare de istoricul literar. Desigur, într-o revistă de mare tiraj cum este Flacăra, nu este spațiu suficient pentru a se prezenta cititorilor și fotografiile lizibile ale unor manuscrise. Dar acest lucru poate fi remediat în cazul în care dr. Mihai Iubu își va republica relatările într-un volum, sau într-o antologie de „amintiri”, ca aceea editată de Bazil Gruiă.

În dorința de a completa și corecta cele relatate de dr. M. Iubu voi utiliza jurnalul meu din acea perioadă, jurnal ce se referă numai la valorificarea moștenirii literare a lui Lucian Blaga și care, împreună cu alte documente, va face parte cîndva din „arhiva Blaga” de la Muzeul literaturii. Voi analiza pe coloane și alineate cele publicate de revista Flacăra. Separat sînt numerotate și reproducerea din corespondență.

Col. 1, al. 1. Tatăl meu a suferit toată viața de migrene, nu numai în anul premergător morții sale. Aceste migrene au fost deosebit de frecvente și intense între 1928-1930, perioadă în care a suferit de astenie și a scris mai puțin. Și-a revenit cu regim vegetarian după sistemul Dr. Bircher din Elveția. În perioada 1959-1960 nu era deloc depresiv. Aceasta o dovedesc și articolele publicate în presă („Contemporanul”). În 1959 s-a pensionat. O mare parte din timp și-o petrecea în grădina vărului său Augustin Bena. În această perioadă a scris multe poezii, între care „Mirabila sămîntă”, și-a pus la punct ciclurile definitive de poezii și a încheiat lucrarea „Ființa istorică”. În iulie 1960, în vizită pentru cîteva zile la mine, la București, mi-a spus pe un ton liniștit, optimist, al unui om care a realizat ceea ce și-a propus: „Mi-am încheiat opera, acum pot să mor”. **Citatele (1) (2) și (3) din corespondență** nu sînt date (în ultimii ani Blaga omitea adesea datarea scrisorilor), după conținut pot însă fi și anterioare anului 1960. Pentru a putea fi situate în timp, ar trebui dat textul integral și semnătura (fotocopie), destinatară.

Col. 1, al. 4-10. Lucrurile s-au petrecut pe scurt așa:

Durerile în regiunea lombară încep la sfîrșitul lunii septembrie, începutul lui octombrie 1960. Din cauza acestor dureri tatăl meu a fost nevoit să-și amîne călătoria la București, unde trebuia să rezolve niște probleme la bancă.

Totuși, în ziua de 2 noiembrie 1960, la ora 15, sosește în Gara de Nord, de unde îl conduc acasă la mine. Cîteva zile circulă prin oraș, mai mult cu mașina de la Academie. Mi-a spus atunci că a simțit dureri mai accentuate în timp ce urca și cobora cu liftul la bancă, însoțit de soțul verișoarei mele Lelia, Grigore Rugescu. Se ocupă foarte mult de Tudorel, fiul meu.

În 6 noiembrie dimineața, pe la ora șase, în timp ce își făcea dușul (ora obișnuită pentru el, înainte de scularea noastră), durerile se accentuează în așa măsură, încît nu se mai îmbracă după duș, ci se culcă înapoi în pat. Nu este adevărat că s-a tîrît pe parchet și covoare (informație înenunțată, preluată de dr. M. Iubu de la persoane din afara familiei, care nu au fost prezente). Este chemat prof. Al. Ciplea (nu înțeleg de ce dr. M. Iubu nu li indică numele) care face infiltrațiile cu novocaină, dar datorită ineficienței lor, bănuiește un proces neoplazic, cum îmi mărturisește mai tîrziu.

Tot atunci tata o cheamă pe mama mea la București. Amîndoi mai petrec cîteva zile la mine acasă. În această perioadă tatăl meu îmi mărturisește că i-a făcut multă plăcere colaborarea cu revista „Contemporanul” și cu redactorul șef al acesteia, G. Ivașcu. Sănătos, ar fi dorit să continue această colaborare cu o serie de „reportaje” asupra marilor șantieri (de exemplu Bicazul), pe care ar fi dorit să le viziteze împreună cu Ivașcu.

În seara zilei de 17 noiembrie 1960 tatăl meu pleacă cu vagon de dormit la Cluj, însoțit de mama mea. Este condus la gară de soțul meu, de verișoara mea Lia Nico-

lau (n. Blaga) și de prof. univ. Vasile Nicolau (soțul acesteia). Nu este însoțit de Lelia Rugescu.

Coloana 2, citatul (5). Scrisoarea aceasta este posibil să fi fost expediată în noiembrie 1960, dar a putut fi scrisă și expediată și în iarna 1945-46 cînd Blaga a fost de asemenea internat la Clinica medicală din Cluj. Este necesară prezentarea fotocopiei integrale a scrisorii, data, semnătura și destinatară.

Coloana 2, al. 4-9 corespund realității, tot așa în continuare, col. 3, al. 1, 2, 3.

Pe coloana 3 urmează citatul (6), mai lung, dintr-o scrisoare despre care se afirmă că ar fi fost expediată din clinică, în preajma zilei de 30 decembrie 1960. Și afirmația și citatul sînt discutabile din următoarele motive:

— poetul nu putea să privească pe geam, fiind imobilizat la pat (cu sau fără pat ghipsat), datorită fracturii vertebrei L. 2 și a flebitei. Textul scrisorii este în contradicție chiar cu datele medicale din ali-neatele precedente;

— fereastra rezervei în care stătea Blaga este orientată spre curtea și dealul clinicii și nicicum spre stradă (acest lucru dr. M. Iubu și persoana care a furnizat textul trebuia să îl știe);

— în timpul cit a lucrat la Biblioteca Academiei din Cluj, situată tot pe strada Clinicii, poetul obișnuia să privească pe geam, în stradă „nu fără nădejdea de a zări o siluetă scumpă”. Acest lucru se petrecea înainte de boală;

— întregul text din scrisoarea citată dă impresia de „compoziție” din mai multe texte, aparținînd — mai mult sau mai puțin — lui Blaga. Este posibil să se fi utilizat mai multe fragmente din scrisori diferite. Este necesar ca la reeditarea materialului să se dea în fotocopie textul integral al scrisorii, începutul și semnătura, să se indice destinatară.

Col. 3, al. 9. S-a scris încă mult prea puțin despre rolul mamei mele în viața poetului. Prin liniștea, discreția, înțelegerea și climatul propice creației pe care a știut să-l realizeze în jurul poetului, mama mea ar putea constitui un exemplu demn de urmat pentru multe femei. Citez în acest sens din scrisoarea doamnei prof. univ. Rosa Del Conte, Roma, din 19.XII.1945:

„Chipul D-voastră, așa de senin și împăcat, într-o stăpînire sigură a emoțiilor mai intime, e tipărit în sufletul meu tot așa cum ecoul unei voci încetate și încete, în care totuși vibrează o încordare trează și o ascuțită înțelegere, e în mine, nicicum stîns de depărtare.

Rareori am întîlnit în viața o personalitate feminină din care să se desprindă un farmec așa de cuceritor: acela care îți fură sufletul și căruia i te dai, cu un consimțămînt fără rețineri. Trebuie să vă mărturisesc și mai mult: că „realitatea” D-voastră m-a ajutat să înțeleg mai adînc creația soțului D-voastră, care se datorește în mare parte acestei tăceri, vibrante și treze, cu care îi apărați frămîntarea creației (...). Dacă izvorul ocazional al anumitor poezii poate să fie căutat — pentru cronica de care se bucură o critică ziaristică — în felurite chipuri care, întîlnite o zi, au trecut pentru todeauna în viziunea poetică, tonul mai adînc, cel care te copleșește de o emoție transfiguratoare — tonul extatic-meditativ — este acela pe care D-voastră îl creați în viața Poetului”.

Mai citez „extrase” din însemnările lui Lucian Blaga:

„Am stat întins în pat ca un om bolnav toată ziua, și devenii monosilab chiar în schimbul de vederi cu soția mea, care mă cunoștea îndeajuns ca să înțeleagă frămîntarea prin care treceam (...) C. (Cornelia) îmi ținea isonul, ca și cum am fi alcătuit o unitate magică. Ea se identifica și de astă dată cu mine, cu aceeași stăruință ca și alte dați, căci își făcuse un scop de viață din a trăi pentru mine și pentru ceea ce îmi promova creația, și pentru nimic în lume n-ar fi voit să se vadă obstacol în calea acesteia. Așa-și simțea ea rostul ei. Nu odată de-a lungul celor douăzeci de ani de conviețuire, modul cum ea înțelegea să se identifice cu destinul și cu opera mea, a luat neașteptate forme, aproape paradoxale, ceea ce putea să facă pe oricine să creadă că ea nu-și prea servea propriile interese. Vreau să spun că ea tolera, uneori, prin preajma mea, anumite prezențe feminine. Pînă la un punct, desigur, căci ea tolera numai acele prezențe, despre care avea sentimentul că îmi stimulează creația. Le tolera (...) dintr-o superioară atitudine și dintr-o rațiune ce și-o impunea prin ridicarea voinței. Chiar și atunci cînd se întimpla să privesc dincolo de mîra conjugală prin grădinile altora, tot ea era aceea care mă consola oarecum, mîngîindu-mi zîmbitoare pîrul ce mi se rărea pe frunte, și cadîndînd un adagio de circumstanță: creația precede morala! (...) Și dacă într-o demonia insondabilă a creației alcătuiam o unitate sufletească, era firesc să formăm o unitate și pe acest clin al depresiunii morale.”

Am dat aceste citate numai pentru a arăta că între poet și soția sa nu se punea

problema „a cere iertare” și „a ierta”, și că între ei nu au existat „supărări”. Interpretarea dată de dr. M. Iubu este simplistă.

Revin la jurnalul meu, deoarece din relatările doctorului M. Iubu (sau ale altora) sînt omise lucruri deosebit de importante pentru poet (intenționat sau întîmplător?), petrecute în ultimele săptămîni de viață.

În perioada ianuarie-februarie 1961 am suferit de o viroză urmată de o gravă sinusită purulentă bilaterală tratată cu punții și antibiotice. Din această cauză medicii clinicii medicale din Cluj nu mi-au permis să îl vizitez pe tata.

În zilele de 5-12 martie am făcut prima vizită la Cluj. Toată ziua mi-o petreceam la spital, la tatăl meu. Era perfect conștient, am stat mult de vorbă între patru ochi. Era complet inapetent, nu mai suporta nici mirosul mîncării. Manifesta din ce în ce mai puțin interes pentru vizite (în afară de Gigi și d-na Medean). Se interesa în schimb de prietenii din București, în special de Marin Ciortea, a cărui moarte nu i-am putut-o mărturisii. Am asistat la discuțiile medicilor privind diagnosticul. Am plecat la București, convinsă de sfîrșitul fatal al bolii, precum și de faptul că singura mulțumire pentru el ar fi tipărirea urgentă a unui volum din ultimele lui poezii.

Sosită la București am întreprins, imediat, singură, demersurile necesare. Între 20-25 martie am fost primită la conducerea superioară de partid unde mi s-a acordat toată înțelegerea și sprijinul. La indicația conducerii de partid, prof. Al. Rădulescu și dr. Susan s-au deplasat la Cluj pentru un consult iar tov. G. Ivașcu a primit indicația de a discuta cu Lucian Blaga realizarea volumului de poezii inedite, solicitat de mine.

Consultul a avut loc între 30-31 martie 1961. Tovarășul G. Ivașcu a fost la Cluj între 31 martie — 1 aprilie 1961, perioadă în care a avut două întîlneri cu poetul, la clinică, și a citit, în locuința poetului, cele aproximativ 250 poezii inedite. Din acestea au fost selecționate, pentru publicare, aproximativ 100 titluri (în volum au apărut apoi numai circa 90 titluri). Cursul volumului a fost discutat de poet cu G. Ivașcu.

„Starea depresivă, obnubilări și dezorientări în timp și spațiu” (col. 3, al. 7) nu corespund realității. Sînt afirmații tendențioase, ale unor persoane interesate în a propaga asemenea zvonuri.

În 7 aprilie 1961 a apărut în „Contemporanul” un grupaj de poezii inedite și se anunță publicarea unui volum de versuri de Lucian Blaga, lucru care a constituit o mare bucurie pentru poet.

Între 3 și 19 aprilie se dactilografiază, la redacția „Contemporanului”, volumul de poezii (tov. Clara Moraru), se fac corecturi (subsemnata), se încheie contractul cu editura (din partea editurii, directorul de atunci, tov. I. Bănăuți).

În 19 aprilie 1961 seara am plecat la Cluj pentru a duce tatălui meu contractul spre semnare.

În 20 aprilie 1961 tatăl meu semnează contractul, spunîndu-mi: „ești zina vieții mele”. Un exemplar din contract îl păstrează cîteva zile pe noptieră și îl arată medicilor. În zilele petrecute la Cluj am mai discutat cu el diverse probleme legate de editare și am făcut, împreună, o datare a poeziilor inedite. Este și aceasta o dovadă că cele afirmate în col. 3, al. 7 (obnubilări, dezorientări în timp și spațiu) nu corespund realității.

4 mai 1961 sînt anunțată la București despre starea gravă a tatălui meu. Procur de la spitalul Elias antibioticele solicitate de clinica din Cluj.

5 mai 1961 seara sosese la Cluj. Stau un timp singură cu tata. Îmi mărturisește că starea lui e gravă. Mă roagă insistent să plec și să revin dimineața, după ce a fost bărbierul la el.

6 mai 1961, ora 3,30 dimineața, tatăl meu se trezește din somn, perfect lucid, respirînd greu. Îi spune mamei mele care era cu el: „peste un ceas mor”, ceea ce s-a și întîmplat.

Au trecut 15 ani. Dînd urmare dorinței tatălui meu, exprimată și într-o scrisoare din 1953, și promisiunii ce i-am făcut în timpul bolii, am continuat ceea ce am început în ultimele săptămîni de viață ale poetului, m-am îngrijit de editarea operii lui.

În acest timp s-au publicat aproape 50 volume de Lucian Blaga, de a căror editare m-am ocupat într-un fel sau altul. În ultimii ani au apărut în îngrijirea mea, volumele I-III din „Opere”, precum și volume de esuri și filosofie; volumele IV-V din „Opere” sînt sub tipar (urmînd să apară în toamna aceasta), volumul VI este în pregătire. Se mai află în lucru, la diferite edituri, un volum de aforisme inedite, lucrarea „Ființa istorică”, ediții bilingve și altele.

DORLI BLAGA ■

* Este discutabil dacă foile de observație ale pacienților pot fi date publicității, cine are dreptul să o facă, după cît timp de la moartea pacientului și în ce măsură trebuie totuși respectat secretul medical. D.B.

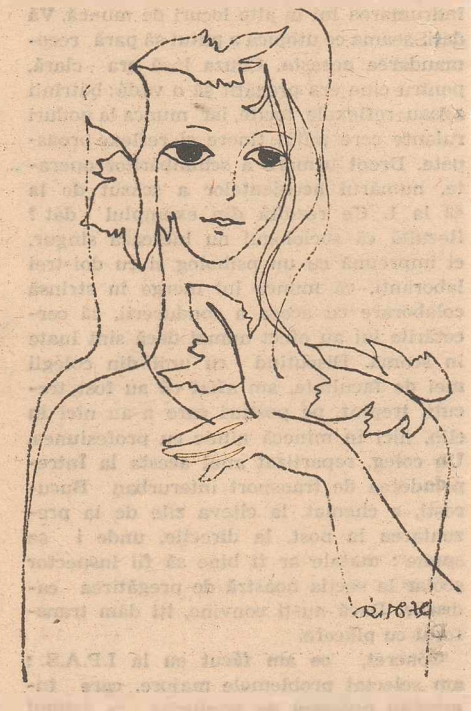
** Sublinierile aparțin lui D.B.

Un mare scriitor român zicea că pentru un scriitor ziaristic este excelentă, cu condiția să știi cînd să te lași de ea. Înainte de a te lăsa este însă cazul să te apuci. Documentarul, reportajul, ancheta nu sînt, firește, singurele modalități de a-ți face mina pentru filmul de ficțiune, dar sînt o experiență pe cit de utilă, pe atît de puțin utilizată. Să nu o luăm prea de departe. Să ne gîndim numai la ceea ce se poate vedea la televizor, să luăm un exemplu recent: ancheta printre băieții aceia fără căpătii, cocoțați pe balustradele de pe Bulevardul filmului sau bulucii peste zaruri la Monte-Carloul barbutului: „cu toate că era de dimineața, venisem și noi la matineu să jucăm”. Autorii nu au chef de compus caractere, ei au, bineînțeles, alte scopuri. Dincolo de intenții și sub presiunea faptului brut portretele incriminațiilor cresc dens, surprinzător, într-o stare de contradicție dialectică pe care multe filme de ficțiune ar putea s-o invidieze. De pildă:

Este evident că junii aceștia „neînțeleși” sînt mai înainte de orice — s-o spunem pe românește — niște puturoși. E drept, toată lumea se agită ca să-și găsească odihna, dar, dacă nu mă înșel Rivarol a spus asta, există oameni atît de leneși încît ei își spun scopul final încă de la început. Băieții vor deci să răsuflă înainte de a trage aer în piept și să se repauneze imediat după ce s-au sculat din somn. Un lucru este, cu deosebire, interesant. Ceea ce se numește, de obicei, „oameni dintr-o bucată” par în multe prezentări artistice ființe otova, „dintr-o bucată” însemnînd pentru unii „dintr-o linie”. În anchetă avem de-a face cu niște viațări monoculare, cu șanse de a urca pe scara biologică, firește, dar deocamdată de o mare simplitate, dar o simplitate cu un larg grad de nuanțe, cu scilipiri, cu neașteptate cotituri. Aproape tot timpul băieții mint. Unul zice că a fost ieri la fabrică, dar n-a fost; altul zice că a întrerupt lucrul acum două săptămîni, dar l-a întrerupt acum șase luni; i-a spus surorii „că e angajat”, dar el bișnițează și dă cu zarul. O plasă de vorbe de „am zis — n-am zis”, în jurul acestor flăcăi cu mîntea cită lîntea, dar iată că un bob de lîntea poate să producă încăleală, nedumeriri, mister și pînă la urmă suspens. Cînd vorbesc despre culpele lor, junii folosesc argoul cu un aer de complicitate veselă, superioară, ca niște doctori care discută la capul patului unui bolnav despre el, dar el, cel de pe cearșaf, nu înțelege o iotă. Cînd vor să se facă înțeleși, crezuți și scăpați se poartă ca niște experți în dus cu preșul, adică împrumută brusc argumente „ideologice” și vocabularul de ședințe. Unul își lasă meseria de strungar nu pentru că e leneș, ci ca să se apuce de șoferie, pentru că „îmi place foarte mult orașul” și vrea să-l știe mai bine, cine poate să fie împotriva că un tînar să cunoască frumusețile patriei? Cînd e muștrățat că pierde vremea cu barbutul, băiatul lasă ochii în jos pe piept, se uită insistent la „Land of Lincoln”, cuvintele imprimate pe bluză, și zice că sigur că da, trebuia ca în timpul asta să mergem și noi la un spectacol, sau în parcul de odihnă să ne plimbăm cu barca, spectacolul fiind înfinit mai educativ decît jocul de noroc, iar vislîutul ducînd la întărirea mușchilor, o minte sănătoasă într-un trup sănătos însemnînd — se știe... etc.

Așa periate și rotunjite la colțuri cum sînt, multe din Anchetele și Reflectoarele noastre lasă, adeseori, să se vadă crimpele de viață mult mai credibile decît unele produse artistice preambalate, cu denumirea și gramajul trecut pe etichetă.

ECATERINA OPROIU ■

SIMONA POP ■

FAPTELE ȘI VORBELE

Citare pe
tabloul de onoare

Din pricina vorbelor risipite adesea prea generos pentru fleacuri, nu vedem onori fafetele cu adevărat demne de laudă. Să luăm, de pildă, fărîmul cărții: prea puțin atenție a reținut pînă acum ce a realizat în ultimii ani Editura „Meridiane”. Cine examinează lucrurile mai îndeaproape va fi de-a dreptul uluit, făcînd o simplă comparație între paginile consacrate tipăriturilor ei și celor provenite din alte surse.

Dacă într-o vreme nu aveam albume propriu-zise, cu reproduceri din marii pictori ai lumii, azi, o colecție elegantă, în format mare, „Clasicii picturii universale”, cu planșe splendide, multe colorate, din Velasquez, Tizian, Bruegel, Chagall, Gauguin, El Greco, Corot, Picasso, Paul Klee, Dufy, Hokusai, Botticelli, Goya, Douanier Rousseau, Holbein, Rouault ș.a. se prezintă nu mai prejos ca albumele străine. Prețul e simțitor redus față de cel al unor asemenea cărți peste hotare (albumele SKIRA, format mijlociu, au ajuns să coste, importate, 230 de lei).

Grație însă harniciei noastre edituri, azi, la noi, chiar și oameni modești pot să-și constituie mica lor galerie personală din „muzeul imaginar” universal. În formația spirituală a mii și mii de inși, aceasta înseamnă un fapt extraordinar. Gîndiți-vă că atîtea priviri dobîndesc dintr-o dată puțința contactului familiar, curent, cu tezaurul marilor muzee ale lumii și geniului plastic uman, de peste mări și țări.

Studiile informate și inteligente, scrise de persoane avizate, însoțesc reproducțiile. Iată o operă excepțională de educație a gustului și, prin ea, săvîrșită o deschidere uriasă sufletească înspre valorile spirituale superioare, totul fără tărăboi și laude interesate, cu o strădanie tăcută, rodnică, exemplară.

Editura are și alte colecții, nu mai puțin reușite. Citeva dintre ele valorifică în sfîrșit, sub haina sărbătorească pe care o merită, comori ale artei noastre populare, așa cum e superbul album cu icoane pe sticlă tipărit recent. Prin 1960, ilustrul romancier austriac Elias Canetti, amator pasionat de artă naivă, mă ruga să-l ajut a putea cunoaște ce exista în acest domeniu la noi. Opere fermecătoare, firește, nu lipseau, dar măcar un album care să le cuprindă mi-a fost imposibil să găsesc. De citiva ani, o atare curiozitate legitimă are prilejul să fie satisfăcută copios. Putem să arătăm străinilor și pinzele marilor noștri pictori, de la Andreescu la Luchian și Tuculescu. Cu ajutorul lui Ion Frunzetti putem pune la îndemina oricui o admirabilă sinteză a plasticii naționale. Cine a izbutit să achiziționeze magnificul album pe care i l-a închinat Dan Hăulică lui Brăncuși a dat o adevărată lovitură printre amatorii de reproducere artistică strălucite. Editura „Meridiane” scoate și o altă colecție foarte populară, ajunsă la aproape 200 de titluri. „Biblioteca de artă” cuprinde lucrări teoretice faimoase, inițieri excelente în anumite epoci, titluri și curente, biografii, memorii și eseuri. Nu e puțin lucru să constatăm cum dispar fulgerător din librării cărți semnate de Erwin Panofski sau Mikel Duffrenne, în tiraje apreciabile.

Să adăugăm înfăptuirilor enumerate rapid distinsa serie „Cabinetul de stampe” pomenită cu câteva numere în urmă, chiar la această rubrică.

Educația ochiului rămîne o chestiune importantă, de care critica literară greșește dezinteresîndu-se. Privirile deprinse a „înțelege” și „gusta” o pînă devin mai apte în prinderea tuturor înțelesurilor și sugestiilor unui text poetic; învață să gîndească cu ajutorul imaginilor. Ba aș îndrăzni să spun că educația ochiului nu le strică nici scriitorilor. Cred, oricît excepții de „genialitate sălbatică” mi s-ar cita, în însemnătatea culturii artistice. Ea nu suplinește talentul, dar îi creează plasma favorabilă creșterii robuste și înfloririi depline. Sub o formă tradițională îndelung slefuită, cultura artistică modelează și sensibilitatea creatorului popular. Un scriitor își rafinează incontestabil instrumentele secrete cu care lucrează sufletul său și contemplînd tablouri celebre, ascultînd muzică sau vîzînd filme bune. Din acest ultim motiv, pe lîngă altele arătate înainte, Editura „Meridiane” merită, prin urmare, prezentul meu elogiu fierbinte, de specialist.

OV. S. CROHMALNICEANU ■

SCRIITORI ROMANI DE AZI

Radu Cosășu

Esențială, în tot ceea ce a scris pînă astăzi Radu Cosășu, este relația literatură-reportaj, literatură-viață. Scriitorul (născut la Bacău, în anul 1930) a debutat în *Revisita elevilor* (1948), cu cîteva poezii „de entuziasm” („Sus

ciocan! / Cei de la Vulcan / De la S.E.T.”, de la Laromet / În avîntate „hei-rupuri” / Au dat mai multe șurupuri...”), cu recenzii de film, note de redacție și chiar cu o schiță (*Prima zi de școală*). În deceniul șase el s-a impus mai ales ca reporter, prin cele două volume despre Bistrița (*Opiniile unui pămîntean* — 1957) și despre Bicăz (*Lumină! Din cronică hidrocentrală „V. I. Lenin”* — 1960). În volumul *Energii* (1960), un artificier se îndrăgostește de o învățătoare, aceasta îl părăsește pentru un „cantonetist”, artificierul ar vrea să le arunce casa în aer, dar se oprește aducîndu-și aminte de ideile din *Manifestul. În Noaptea tovarășilor mei* (1962), tovarășul Lăzărache (32 de ani, clasa a X-a) se îndrăgostește de tovarășa Irina Vilcu, directoroa liceului seara, și ia hotărîrea să ajungă inginer, ca să steargă „deosebirea dintre munca fizică și cea intelectuală” (*Noaptea sub balonșeid*). Mai „negativist” ar putea fi considerată schița *Amokul, din Omul, după 33 de ani, scapă* (1966), în care pe Grecu îl lovește „damb-lău” în clipa în care se distribuie niște prime: „Cum vine asta, strigase la Craioveanu, virtuțile iau caimacul și muncitorimea zaful?”

Scriind aceste schițe, Radu Cosășu a vrut să inaugureze, în literatura română,

Capodopere
pentru o săptămînă

Nu facem decît să repetăm un loc comun afirmînd că astăzi se manifestă un tot mai pronunțat proces de specializare a criticii literare. Conceptele ei au o sferă tot mai riguros precizată. Criticul este (sau ar trebui să fie) un specialist în adevăratul înțeles al cuvîntului. Din păcate însă se poate constata în literatura română contemporană că majoritatea criticilor formați, maturi, despre care se presupune că au o metodă sau care ei înșiși teoretizează necesitatea metodei, s-au retras din activitatea așa-zis foiletonistică. Ei practică extrem de puțin critica la zi. Metoda li se pare superioară unui obiect friabil în speță; sint,

acea specie nouă, despre care vorbise cîndva Maxim Gorki — schița-reportaj. Astăzi se poate spune că experiența nu a reușit. Cele două obiective care se pot aduce acestor texte privesc artificialitatea lor, viziunea schematic-reportericească despre care, pe bună dreptate, s-a vorbit, și relativa monotonie. În intenția de a amesteca literatura cu viața, schița cu reportajul, Radu Cosășu face apel la mereu aceleși elemente de intrigă și de biografie, încît pînă la urmă rămînem cu impresia că prozatorul a lucrat cu un număr prea mic de situații, într-un număr prea mare de texte.

De o cu totul altă factură sînt schițele din *Supraviețuiri* (1973), în care un realism adevărat și complex reușește să pătrundă, de cele mai multe ori, pe calea ironiei, în vechea proză convențională, îmbogățind-o cu un număr de motive obsedante. Într-un fel, Radu Cosășu își rescrie, în *Supraviețuiri*, primele volume.

Ideea îmbinării reportajului cu literatura este reluată în romanul *A înțelege sau nu* (1965). Modelul este, de data aceasta, Malraux, imitat în felul de a îmbina reportajul cu eseul, cu poemul sau cu scenariul cinematografic. Chiar titlul este inspirat, poate, după un capitol al lui Malraux din *Speranța, Etre ou faire*. Romanul urmărește existența cîtorva tineri, din cele mai diferite medii sociale, implicații sau numai confrunțați cu un moment de răscruce — evenimentul de la 23 August 1944. Nu lipsesc elementele senzaționale, mișcarea și acele amănunte de plan secund care dau întotdeauna consistență unei cărți. Ceea ce surprinde însă este faptul că personajele se roteșc ca într-un caleidoscop, oprindu-se, după dorința romancierului, în cele mai convenabile conjuncturi.

Printr-un episod din *Speranța* (legenda despre maimuțe), tot Malraux stă și la baza celui de-al doilea roman al lui Radu Cosășu, *Maimuțele personale* (1968), care trebuie însă comparat, prin stil și prin felul de a fi al personajelor, cu literatura *tinerilor furioși*. Scris la per-

intr-un fel, terorizați de ea. Și atunci asistăm la un fenomen oarecum anormal. Cărțile contemporane, în mare parte, sînt lăsate în seama criticilor tineri, neformați încă, terorizați și ei, la rîndul lor, de mirajul metodei. Mai întotdeauna aceștia vor supralicita obiectul asupra căruia se exersează, seducși mai degrabă de o terminologie bombastică decît de riguroasă expresiei. Idealul lor este descoperirea unor capodopere la orice pas și nu precizia analitică. Într-un asemenea context, o situație extrem de delicată o are recenzia, această cenușăreasă a criticii literare, de care nu i-a fost rușine lui Eugen Lovinescu și-n care au excelat Garabet Ibrăileanu ori Perpessicius. Ea aproape că nu mai este mijlocul rapid și eficient de informare a cititorului asupra valorii unei cărți, ci un spațiu complicat de „analiză” în care judecata de valoare face loc ezitării și derutei, iar gustul personal al criticului face loc unei false parade de informație. Dintr-un citi-

soana întii, romanul este povestea lui Paul Ruseșcu, un tînar cu „vocația” ghinionului și a insuccesului, din vina lui și, în aceeași măsură, din vina lumii în care trăiește.

Mai greu de încadrat într-o specie, dar ieșite din aceeași voință de a împacă jurnalistică și literatura („pe telexuri vibrează și azi situații balzacice, intrigi balzacice cu caractere balzacice”), sînt „cronicile de trei secunde”, adunate în cele două volume din 1971 și 1974, *Un august pe un bloc de gheață și Alți doi ani pe un bloc de gheață*. Radu Cosășu numește cronicile acestea *colaj*. De fapt, este vorba de un amestec original de eseu, jurnal și, firește, de știri gazetărești și de reportaje, care conțin, în rezumat, mai multe piese de teatru, romane sau filme. Colajele acestea sînt, în fond, o vastă literatură redusă la subiect, o *Rahmenerzählung* sau un *Decameron* al secolului XX, violent și, de cele mai multe ori, incredibil.

Departate de a fi culegeri de cronici de specialitate, *Viața în filmele de cinema* (1972) și *Cinci ani cu Belphegor* (1975) sînt cărți care se citesc, ca și „cronicile de trei secunde”, „cu degetul ud”, cu aceeași curiozitate cu care se parcurg jurnalele unor vieți celebre. Amîndouă sînt pline de confesiuni, de patetisme și de amintiri, de declarații de dragoste pentru viață, pentru film, pentru sport, de paradoxuri și de observații adînci, făcute în spiritul moralistilor, atît de prețuți de scriitor

Nu încapă nici o îndoială că aceste ultime patru cărți sînt opera unui foarte original reporter, care a reușit, în fine, să se exprime într-o formă care este numai a sa și care îi permite să fie, fără ostentație, și prozator, și dramaturg, și poet. „Cînd mi se spune, compătîmător, că articolele mele sînt mai bune decît literatura mea — mă simt fericit, ca și cum aș fi scris cel mai bun roman al vieții mele”. Dacă scoatem cuvîntul „compătîmător” din textul acesta, Radu Cosășu are dreptate.

FLORIN MANOLESCU ■

CRONICA LITERARA

Constantin C. Giurescu:
Amintiri (1)

Constantin C. Giurescu, marele istoric, a început să-și publice memoriile. Este un eveniment de seamă al culturii noastre. Istoricul își rememorează trecutul, notînd mai puțin reacția psihică la faptele sau drama intimă (care se vor fi tocit poate odată cu scurgerea timpului) și lăsînd mai mult loc pentru evenimentele propriu-zise, pentru oamenii pe care i-a cunoscut, mulți dintre ei personalități politice și ale științei românești. Sînt momente cînd scena vieții este cit scena istoriei. Dar și atunci Constantin C. Giurescu știe să spună adevărul în cuvinte puține. Nu filozofează aproape deloc și nici nu face „literatură”. Stăpînește admirabil arta conciziei, scrisul său are — în primul rînd — autoritate morală și din pura evocare (sau reconstituire pe bază de document) se alege, pînă la urmă, un sens, o judecată de prestigiu. Dominînd faptele, memorialistul se domină de fapt pe sine. Nu scrie din pornire subiectivă, deformatoare. Lasă lucrurile să vorbească singure, nu le constringe în nici un fel. Undeva ține să precizeze că scrie „fără ură și pînă la urmă”. Aceasta e profesia de credință a unui istoric, dar și a unui luptător. Un luptător dirz, un erou al adevărului, avîndu-și în permanență ca model pe înaintașii săi, moșneni din părțile Buzăului.

Perspectiva, în ansamblu, e de bilanț lucid, de satisfacții și împliniri calme. O inscripție ca aceasta nu e deloc banală: „Am avut norocul să ating al șaptezeci și

patrulea an de viață, mai mult decît media normală a vieții noastre”. Sună ca o victorie de pref, ca o revanșă asupra timpului. Martor și personaj al istoriei, Constantin C. Giurescu se dezvăluie mai degrabă cu discreție: lipsește propriu-zis introspecția. E firesc. Avem în față portretul unui cărturar echilibrat. O minte pătrunzătoare, care foarte rar se coboară la paradox. Nimic nu întristează paginile acestei cărți. Nici războaiele, nici înfrîngerile personale. Pînă și din relatarea unei tragedii, cum e moartea tatălui (ce-i drept, o relatare sobră), se degajă sentimentul cel mai stenic cu putință. Urmărim în ordine etapele vieții: copilăria, anii de formație ca elev și student, doctoratul și docentura, încadrarea în învățămîntul universitar, polemica în jurul *Istoriei românilor*; totul însoțit de ample descriții de medii sociale și de peisaj. Se desprinde, în final, o singură concluzie: iată un om care și-a trăit viața, n-a jucat-o. Autorul preferă expunerea cronologică de la care foarte rar se abate. De la început pînă la sfîrșit menține aceeași linie oarecum neutră: fără generalizări pripite și mai ales fără aprecieri inoportune. Mai rar stilul e colorat, ca în Creangă („Mieji erau foarte buni, iar miinile noastre negre ca dracul din cauza coji de nucă, de se lua mama de gînduri”), sau cu ușoare inflexiuni cronicești („În anul următor... s-a născut primul nostru copil... Am avut noroc și în privința copiilor, căci s-au ales buni...” etc.). În tabloul social se observă atracția pentru latura instituțională și pentru cultură, ca și în monumentală *Istorie a românilor*. Analizează fenomenul financiar (inflația, de exemplu), presa, parlamentul. Ochiul înregistrează și scene picante: „trîntă” lui N. Iorga cu Mihalache Dragomirescu, la universitate; răfuiala pe stradă dintre George Pascu și slavistul Bărbulescu (cu replica spiritualului Păstorel Teodorescu: „Nu mă bag, nu mă amestec, autonomia universitară!”); ieșirea violentă, într-o ședință a partidului liberal, a lui Vintilă

Brătianu față de Gheorghe Brătianu, nepotul său („Să tăiem craca putredă”). În imagini de stampă sînt evocați Bucureștii de la începutul veacului, un oraș încă patriarhal. Sugestivă și ilustrația iconografică ce însoțește descripția. Dealtfel, predominantă ni se pare la Constantin C. Giurescu memoria vizuală. „Văd o vilă cu parter și etaj și-un nuc falnic... văd o portăreasă bătrînă și gheboasă...” etc. Aceasta e prima amintire. Se afla pe atunci (avea vreo patru ani) la Viena împreună cu părinții; tatăl obținuse o bursă de studii.

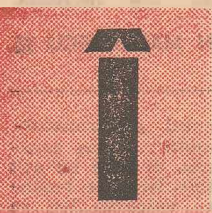
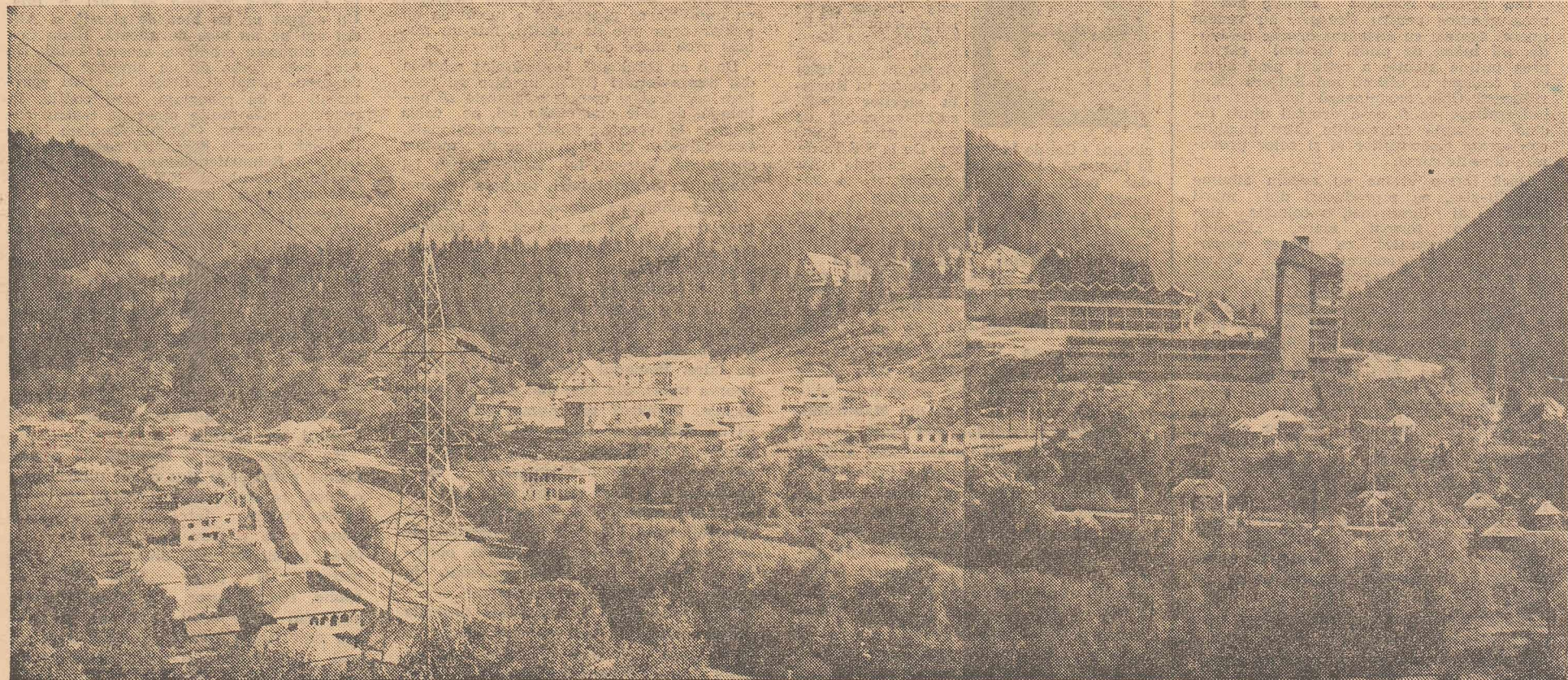
Face portrete scurte, doar din cîteva linii. Este un moralist pătrunzător, cum puțin avem. Nu aureolează pe nimeni. Părinții, Vasile Părvan, Demostene Russo ș.a. sînt reinviați pe un ton cald, însă cu temperanță și în spiritul adevărului. Nici resentimente nu poartă cuiva. Totuși nici nu iartă: pe Iorga sau Bianu îi coboară din mit la justa realitate. În general, atmosfera universitară e bine surprinsă.

Acest prim volum se oprește în 1936. Cartea se încheie cu amintirea unei călătorii pe mare în Grecia, semnalînd vestigiile ale artei și civilizației elene. Mai înainte făcuse alte excursii în Franța, Italia sau la Istanbul. Realizează pagini vibrante de ușoară exaltare. Vedem în Constantin C. Giurescu un contemplator senin și bine dispus, un excelent conviv, atent în egală măsură la amănuntul sublim, dar și la cel prozaic. Niciodată nu se abandonează în întregime priveliștii descrise. După cum nu se abandonează nici trecutul, prezentîndu-l cu un ochi exact și numai cu acel sentiment de familiaritate care trebuie să însoțească orice întimplare trăită. Amintirile lui Constantin C. Giurescu sînt operă de investigație onestă a adevărului unei epoci, al unui pămînt și al unei personalități. O mărturie din inima lucrurilor, evitînd orice compromis, inclusiv tentația de a fabula (deși nu-i lipsește darul povestirii). Așteptăm cu nerăbdare al doilea volum.

CORNEL MORARU ■

VOINEASA, UN DAR AL LOTE

ntre satele românești, comuna Voineasa — județul Vilcea, Munții Lotrului — are cel puțin câteva trăsături, câteva particularități de esență, câteva linii, culori și accente care-i conferă o calitate aparte, un portret

și o viață aparte.

Lată două din aceste trăsături. Voineasa este unul dintre puținele sate — unicul, poate, după știința noastră — care nu se golește, în zori, de oameni, în care exodul păturilor tinere spre orașe este inexistent, în care, de fapt, se întâmplă contrariul, adică vin oameni din alte părți, se stabilesc și se întocmesc aici. Voineasa este unul dintre puținele sate — unicul, poate, după știința noastră, cel puțin la această oră — în care ocupația predilectă a oamenilor nu e agricultura, în care numărul de „agricultori”, raportat la cifra totală a populației, e mai redus decât în orașele de câmpie, reprezentând, spun statisticile, într-o vatră în care trăiesc 3 000 de suflete, doar 3 la sută.

Voineasa, deocamdată, e trecută în hărțile patriei ca așezare rurală. Voineasa, în acest cîncinal, va deveni oras. Voineasa — sediul central al șantierelor hidrocentralelor de pe Lotru, punctul din care iradiază lumina Lotrului, stea de primă mărime în constelația energetică și a energiilor românești — este un teritoriu în care tranziția spre o nouă civilizație, întâmplată în mai puțin de un deceniu, pare, văzută de jos, de la poalele Munților Lotrului sau de la rădăcinile timpului de acum un deceniu, tot atât de spectaculoasă ca o explozie astrală, privită prin luneta astronomică a unui geograf al lumilor viitorului.

De jos, de la poale, de unde Lotrul curge calm și etern printre țărni de beton, printre dale de piatră, pe sub poduri și viaducte uriașe și zvelte, se vede sus, pe o măgură, noua Voineasă, sediul și tabăra constructorului luminii, așezare de blocuri și vile cu arhitecturi de „chalets” — urii elvețiene, modernă și grațioasă, maiestruoasă și totuși intimă, în rimă cu munții din jur, deopotrivă măreți și „icumenici”, spațiu familiar, încălzit de milenii de respirația omului, colcăind de oameni și turme până sus, în golul alpin, unde bivouacurile constructorilor se învecinează cu zeci de stine și vechi „căsoaie” pentru iernatul vitelor. Fantasticul și modernul, tehnica nouă și ecouri din mitologia locală (ce „spațiu miotic” scriu pe cer acoperișurile în zigzag ale acestor construcții, reproducând alternanța de munți și plaiuri, de negre lavine și văi însoțite în desenul cărora se înscriu!) se string aici într-un unic și fastuos ansamblu, deschis, prin toate datele sale, spre viitor. E o Voineasă a viitorului, o Voineasă a arhitecturii moderne și a confortului legat de ea, un veritabil oraș-satelit (capacitate: 1 800 de locuri) remorcat, printr-un paradox, la o vatră rustică, azi locuit de constructori, mîine de oaspeții Voinesei-stațiune. De aici, de pe creștetul măgurii și al veacului, și până jos, în sat, nu sînt nici cinci minute de drum. Dar cit de mare, de fapt, e distanța?

E mare și totuși nu prea. E un sat care,

în acest ultim deceniu, s-a transformat structural, cu ochii la viitor, la marea civilizație a industriei, influențat de viitor, de industrie, reconstruit zi de zi, ordonat zi de zi după legile urbanisticii, primind, zi de zi, noutăți, retușuri, completări, reveniri, redimensionări, balanța negării vechiului și a împămîntinirii noului funcționînd, în toți acești zece ani, tot timpul, neobosit, zi de zi și pe planuri vaste. Satul cel vechi (vechi: adică de acum zece ani!) se ascunde, „se pitulează”, ne spune primarul Ion Pușchează, ceea ce e și nu e o figură de stil, fiindcă panglica de asfalt a șoselei, întinsă pe temelii de beton peste vechea uliță, face ca bătrînele case cu acoperișuri de șifă și prispele invadate de dalii și măghiran să nu-și mai arate, la zi, decât ferestrele, crescute parcă de-a dreptul din sol. Dar cite mai sînt, din vechile case ale Voinesei? Marea majoritate sînt noi, marea majoritate a celor vechi sînt „modernizate”, nu se mai construiește decît „pe înalt”, cu etaj și, încă un fapt paradoxal, multe din noile case, zidite nu de constructori-specialiști ai arhitecturilor viitorului, ci de meșteri localnici, rivalizează ca dimensiuni — uneori, chiar ca estetică și confort — cu vilele și blocurile noi Voineșe.

Cea mai mare și mai frumoasă casă a Voinesei — inclusiv a orașelului-satelit — se construiește în aceste zile, în inima satului. E acum „la roșu”. Aparține unui cioban. Ciobanul e Petre Mirion, unul din cei șase frați Mirion, toți oieri (doar unul singur e șofer, dar și el are oi în țîrlă), neam de oieri, născuți din tată cioban, om de-al locului, și din mamă băciță, venită din Mărginimea Sibiului pe acele drumuri arhaice ale transhumanelor, lărgite azi de constructori, drumurile secrete ale ciobanilor care au populat acești munți și au țesut, în veacuri multe, unitatea limbii și a ființei noastre. Petre Mirion vine să-și viziteze casa, la zile anume, din munte, călare pe-un roib cu șă de lemn. Coboară, leagă calul de gard (gard din piatră de riu, cioplită și finisată cu meșteșug), dă ocol curții, apoi partenerului, apoi urcă, făcînd să trosnească scara de lemn sub pași de urs, ce-au tocit pietrele multor munți, la etaj, se plimbă prin odăile mari și cercetează atent, cu pălăria-tichie dată pe ceafă, dacă meșterii fac lucru bun și, mai ales, dacă-i respectă gustul. Gustul lui Petre Mirion este simplu și complicat în același timp. El vrea o casă „cum nu se mai află”, el ezită (cine n-ar ezita?) între sobe-ursoaice din plăci ceramice, colorate ca niște vitralii, și calorifer ascuns sub o draperie, el vrea să introducă și lumină fluorescentă, el aspiră la toate subtilitățile tehnicii, dar el vrea ca în casa asta a lui să se simtă „acasă”, să se poată aduce aici pe sine, cu obiceiurile, obișnuințele și amintirile lui, cu tot ce este și a fost dintotdeauna viața lui și a celor ai lui. El a cerut meșterilor să-i facă o „casă frumoasă”, dar „o casă de-a noastră, de pe la noi”, voineșeană și românească, în desenul și în canonul tradiției, deci cu cerdac și cu stîlpi, deci în rimă cu satul, cu munții, cu plaiurile și cu sufletul lui de cioban. El a cerut o casă de stilul căreia să se poată lega un cal.

Dacă cineva, peste cincizeci sau o sută de ani, un strănepot al lui Mirion sau un oaspete de aiurea, călătorind peste culmile aceluiași munți ai Lotrului, populate cu

splendide și ultramoderne construcții, cu magistrale de piatră și feerice parcuri reazăzînd natura în tipare desenate simetric de mina omului, ar încerca să-și inchipuie cum arătau locurile celor ce l-au premers — și dacă n-ar exista, dacă nu s-ar mai construi și azi case precum cea a lui Mirion — acel cineva ar trebui să recurgă la fantezie. Vatra și prispa i le-ar aminti doar doina, zveltețea cuțelor doar sușul spre cer al Ciocirlei, și doar popasul cu luare aminte lingă stîlpii și pietrele lui Brâncuși i-ar sugera ce forme măiestre ale unei străvechi și originale civilizații s-au sublimat în această comoară a spiritului nostru. Acel strănepot, observă cineva, s-ar găsi la răscrucea patetică în care se află arheologul de astăzi, rîvnind să știe mai mult despre chipul îndepărtat și legendar al civilizațiilor dispărute (inclusiv ale celor de-aici, din acești munți ai Lotrului, din această străveche și neguroasă „Țară a Loviștei”!), după puținele urme pe care le mai conservă memoria țării. Grea rîvnă, grea încercare! Firul prins în caerul vremii se rupe ades, inchipuirea bate în gol, verigile de legătură cu trecutul se sterg, se pierd. Case de cea mai pură tradiție românească, case precum cea a ciobanului Mirion din Voineasa Loviștei, ne vor feri de o asemenea lacună, rămînînd pentru urmași ca o mărturie. Prin ele, satul și civilizația lui trec intacte în viitor, deși viitorul se îndepărtează de trecut cu viteze cosmice.

Petre Mirion este unul din acei „3 la sută” ce figurează în scriptele primăriei la rubrica „agricultori”. Ceilalți, în acest sat care de mult nu mai este un „sat”, ci o așezare a viitorului avînd ca anexă niște turme de oi, niște munți și niște pă-

șuni, nu sînt „agricultori” (cuvîntul acesta, în Voineasa hidrocentralelor, simți voia să-l pui mereu între ghilimele!), sînt ciobani, nu sînt plugari. 67 la sînt din localnici, deci vreo 2 000 și ceva oameni, sînt, spun aceleași statistici, o pați în „activități productive industria sînt constructori și hidroenergeticieni. Lotru, sînt șoferi și mecanici la Atelier centrale de reparații auto (azi ale șantierelor Lotrului, iar mîine, după ce epop Lotrului se va fi încheiat, bază de „trament pentru mașini” a tuturor șantiilor hidroenergetice ale țării), sînt operatori chimisti la Fabrica de oxigen (modernă industrie a Voineșei, răsărită dezvoltată odată cu noul destin al riului sînt mineri (da, Voineasa are și un secminier, o importanță exploatare de mine sînt muncitori la pădure (Ocolul silvo Voineasa domnește peste vreo 36 000 de păduri), sînt lucrători pe șantierul construcții forestiere (cel care a construit teritoriul Voineșei, printre sînt munți pînă mai ieri pustii și inaccesibili nu mai puțin de 150 km de drumuri!), pe șantierul, în plină și febrilă activitate al construcțiilor de drumuri naționale care întinde panglica de asfalt între Voineasa și Obirșia Lotrului, într-o Voineșă și Petroșani, lărgind drumurile arhaicărările confidentiale ale ciobanilor, țes noi punți de comunicare între omul de acest pămînt și pămîntul țării. Tînșatului nu pleacă din sat, ei nu caută oșul, industria, fiindcă orașul, industria, venit aici, sub complexe și adesea copșitoare infățisări. Lingă cei 67 la sînt „ocupați în activități productive industriale”, 4 la sută sînt ocupați în „rețeaua culației mărfurilor și a serviciilor” (Voineasa, la acest capitol, are totul, de

ANCHETĂ SOCIALĂ

Viață de cal la Buftea

Undeva, pe litoral, au început zilele acestea filmările pentru un nou film istoric. După cum ne informează tovarășul Eugen Mandric, directorul Casei de filme nr. 3, în curînd vor începe și pregătirile pentru desfășurarea unor mari șarje de cavalerie. Filmările vor avea loc în decembrie, în condiții dificile pentru desfășurarea șarjelor de cavalerie. În acest scop a început și pregătirea cailor care vor trebui să facă față acestor dificultăți. Și nu e vorba de un cal sau doi, de caii de prim-plan, de caii-vedetă, ci de sute de cai și de toți atîția călăreți. Din păcate, aceste cohorte de patruzei nu pleacă la filmări în condiții prea fericite. Așa, de pildă, frumoșii cai din herghelia de la Cislău, figurați la Cimpulung Muscel, unde s-au turnat multe dintre scenele de

bătălie pentru serialul TV „Buzduga trei peceți”, au avut mult de suferit că, pur și simplu, nu s-a găsit cîr potcovească. Nu s-a găsit niciieri mai un potcovar, o meserie pe care dispariție, dar culmea, nu s-au găsit coave și caele. Și totuși se știe, România mai sînt destui cai! Ecl trebuie să ia legătura cu un direct Departamentul agriculturii de la Buftea și, pe baza unei aprobări, să beneficieze de serviciile unui potcovar de la Horia din Homorod.

În curtea studiourilor, foarte aproape clădirea Centralei România-Film, se o cetate cu creneluri și întărituri de celor de pe vremea năvălirilor tău timpul asaltului aici vor trebui să ca cu călăreți cu tot de la 14 metri în Eugen Mandric ne asigură că aceste vențe vor constitui o premieră pen

ULUI

complex comercial și alimentară cu auto-servire la aprozar, brutărie, cofetărie, teasă-restaurant, librărie, farmacie, cură-ătorie chimică, frizerie și coafură, atelier de reparatii radio-TV, atelier de ceasornicărie, magazine de desfacere a produselor de artizanat etc., etc.), iar 26 la sută sînt recuți la rubrica „alte activități” (adică profesori la noul liceu, învățători la Școala generală, educatoare la cele 3 grădinițe, economiști și juriști, lucrători în administrație și gospodărirea obștii, acți-viști culturali, medici și personal sanitar a dispensar, la circă și la spitalul cu 140 le paturi și secții de chirurgie, MRF, ston-tologie, interne, tratamente fizioterapeu-tice, pediatrie și staționar pentru copii etc.). Dar și cei care, în sat, ai satului fiind, muncesc, trăiesc, mîncă și se nveșmintă ca la oraș, își fac, ne spune primarul Pușchează, „case ca Mirion”, ca i oierii rămași oieri, cu indeletnicirile, biceciurile și costumele lor specifice, une-ori (ca și casele) cu adaosuri scumpe de uz țigoveț, dar raportîndu-se prin croi și uloare, prin duh și artă, la ambianța storică și la antecedenta culturală. Ei șază cu mare grijă ființa satului, tradi-ția lui, nu în subsolul sau în suburbia orașului ce se naște, ci în inima lui. Toți înt, și o spun cu orgoliu, „voineșeni”, fie ă sînt oieri, fie că sînt ingineri la hidro-entrală, toți sînt, de fapt, o familie, o nare și veche familie, și, chiar și pentru ei veniți de aiurea (mulți „naturalizați”, nsurați aici, ridicîndu-și case aici), amîn-irea anilor eroici ai începuturilor șanti-elor, cu întreaga lor epopee de bărbăție i de solidaritate, este prea proaspătă entru a se putea despărți în familiile și eamuri. O asemenea familie n-are nimic e-a face cu familiile de pionieri din ves-

tul american, deși cineva, un reporter, a riscat apropierea. Raportul este mai cur-rind invers, fiindcă acești oameni ai Voi-nesei n-au venit ca ceilalți, cei de acolo, să-și dureze pe cont propriu „o situație”, ci, dimpotrivă, să înalțe această mîndrie a tuturor care este cetatea luminii și așe-zarea cea nouă din preajma ei.

Neam străvechi, neam robust de păstori și de tăietori de pădure, neam cu o veche civilizație, depusă în seculare și succesive straturi, peste care anii hidrocentralei n-au făcut decît să aștearnă încă unul, superlativ, desigur, incununiind o construc-ție zămislită în timp. La cîțiva pași de centrala electrică de la Ciunget (3 km de Voineasa) se află o groță, un muzeu sub-teran al așezării de azi, o misterioasă și fascinantă rezervație istorică, aflătoare sub stîlpii înalților tensiuni și sub bule-vardul pe care-l calcă turiștii. Aici, în Peștera Laptelui de la Ciunget, au fost dezgropate fragmente ceramice aparțin-ătoare culturii Criș, mai încolo, la Valea lui Stan, arheologii au degajat o necro-polă din perioada mai veche a epocii fier-ului (unică în Oltenia, spune istoricul D. Berciu), mai încolo, la Gura Lotrului, a fost un turn de pază al romanilor, mai încolo... În palmele cercetătorului se ivesc mereu, din toate straturile țării și ale veacurilor, tîndări și coji dintr-un trunchi superb, mîndru și fastuos ca și brazii acestor munți, ce, recompus, adună în ră-dăcini și în crengi o istorie vastă, ce se îngînă cu veșnicia. Va fi fost Voineasa cuib de haiduci (al haiducului Voinea, spune legenda locului), va fi fost, prin veacul al XIV-lea, curte nobiliară (a lui Voyna de Loysta sau „Voinea de Loviș-te”, spun unii istorici), cert e că satul, foarte vechi, atestat prima oară într-un

hrisov al lui Neagoe Basarab din 1520, păstrează încă, pentru ochiul explorato-rului, niște secrete, niște fascinante ispi-te ale cunoașterii, închizîndu-se parcă, cu munții, cu apele și pădurile lui, într-un fel de ermetism ontologic, între pereți greu permeabili, ca și o cetate sau ca o rocă. Sat de oameni ai codrilor, sat de moșneni și de plăeși, apărîndu-se de in-vadatori cu securi și arcuți, ridicînd între ei și lume (o lume cîndva vrăjmasă!) pe-reți de rocă, sat trăind veacuri multe în sine și pentru sine, pascîndu-și turmele, vinînd mistreți, pescuind păstrăvi și los-trite din apa Lotrului, spargînd munții cu plugul (un hrisov al lui Radu Șerban a-tesță, încă din 1605, practicarea agricul-turii, pe piscuri de munți defrișate prin ardere), plutînd lemnul, fabricînd miere în scorburile copacilor, stăpînînd meșteșu-guri, ritualuri și tehnici de vîrstă pre-homerică, cum ar fi captarea fluturilor de aur din nisipul Lotrului cu ajutorul unor scînduri căptușite cu postav, ce deveneau de aur. Totul destăinuie o luptă grea pen-tru dăinuire pe această cerbice de piatră aspră a muntelui, dar și triumful acestei lupte. Oamenii, de secole și milenii, sînt aici, au rămas neclintii aici, cu casele lor din birne, cu stinele și căsoaiele vitelor infpte ca niște tepuși sau ca niște săgeți în această cerbice dură, care le poartă și azi ca pe niște trofee. Dintr-o asemenea luptă și dintr-o asemenea rocă se clădește nu numai o lume, ci și o spiritualitate.

Voineasa totuși „nu-i chiar mică”, spu-ne primarul, satul, da, este strîns, ocupă doar vreo 14 km de drumuri, dar terito-riul său administrativ se întinde pe nu mai puțin de 45 887 de hectare de munți și plaiuri, de păduri și fînețe, la miază-noapte atinge pajștile Sibiului, la apus hotarele Petroșanilor. E un teritoriu cît

Septembrie

septembrie, aidoma lui Cresus se-arată firii putred de bogat ii crapă vistierile de struguri de dropii și păstrăvi și griu curat de-atîț albastru cerul se-nconvoaie precum bătrînii țării pe paltiri e-un aer pur, ca de-nceput de lume incît și-e teamă parcă să-l respiri

prin delte largi de vin și de iubire își varsă toamna slava peste sat iar soarele topește-n chipul ierbii lingouri mari de aur strîcorot trec vietăți cu lacrimi-n privire apoi se-ntorc, incremenesc pe deal adulmecînd sfioase urma unde se-mperecheau în dansul nupțial

ard frunze vechi, coceni și mirodenii în fumul lor gutui de mirt se coc se-aud flăcării bușumîndu-și caii cu smocuri moi de fin și busuioac și-n nopți de fluor, sub lună luminată pămîntul se despîcă fulgerat să ne pătrundem de sfinția celor care, murînd, ne-au binecuvîntat

din munții noștri sacri se pogoară oieri și ciini cu turmele spre lunci — ce forță le-ai dat, doamne, prin milenii de se supun aceleiași porunci? în transhumața lor e-atîta pace, duh românesc și măduvă de stea incît acei ce ne-ar uita trecutul în fata ei, tăcuți, s-ar închina

CORNELIU VADIM TUDOR ■

un județ, și totuși, pînă nu prea demult, izolat și stingher ca și un punct nestiut, ca o minusculă oază suspendată dîncolo de mișcare, de lume și timp. Pînă nu prea demult, aici, la Voineasa, unde astăzi te-aruncă „I.T.A. rapidă de București” (plecarea din Filaret, ora 6 și 10 dimineața), se ajungea doar călare. Cînd s-au ivit primii constructori ai Lotrului în iarna lui 1965—1966, nînsese abundent, drumurile de cai și de care dispăseră sub zăpezi cît casa, și ei, acei primi constructori, se opriseră, blocați de pereții albi, undeva, la jumătate de drum. Au fost trimise, ca să le degajeze calea, niște buldozere, pe care localnicii, își amintesc primarul, le-au privit cu o mută și grea uimire. Cei din Voineasa nu mai văzuseră buldozere. Cei din Voineasa, deprinși ca odată cu iarna să rămînă înzăpeziți între munți, între pereții neștrăpunși și nepermeabili ai vieții lor și ai izolării lor, nu știau că zăpada și crestele munților pot fi învinse.

Cei 3 000 de locuitori „din tată-n fiu” ai Voinesei au învățat să muncească, să acționeze, să gîndească și să trăiască de la oamenii Lotrului, de la miile de construc-tori veniți aici de pe marile șantiere ale socialismului, de la cutezătorii marilor expediții spre viitor. Ei au învățat de la constructorii Lotrului pasiunea și erois-mul muncii luminate de-un scop major, ei au deprins, de la aceștia, gustul măsu-rilor mari, al ambițiilor mari, al civiliza-ției mari, ei au învățat să intervină rez-olut în inșeși alcătuirile milenare ale naturii, ale firii, corectînd, restructu-rînd, reșezînd, purcînd tancurile alpine cută cu cută ca să găsească noi bogății, intervenînd deci ca niște demiuiri — ● făcuseră și strămoșii, defrișînd munții ca să-și întemeieze casele și pășunile! — iar prin aceasta nu se îndepărtează de o isto-rie, ci lucrează în duhul ei.

Voineasa e un dar al Lotrului, și acest adevăr străvechi își împlinește sensul abia acum — în epoca epopeii Lotrului — cînd timpul vechi se leagă de cel tînăr sub incidența mării lumini a viitorului.

ILIE PURCARU ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

mul românesc. Ei bine, de asemenea per-formanțe nu este capabil orice cal. A-ceștii cai de excepție, acești cai-actori, a-ceștii cai-vedetă sînt cei 43 de „indivizi” ce alcătuiesc baza hipică a studiourilor de producție cinematografică de la Bu-ftea, dar valizi pentru acți artistice atît de curajoase nu sînt mai mult de 20. Și o să vedem îndată de ce. Sigur, nici în-tre filmări ei nu stau degeaba. Sînt folosiți pentru antrenarea cascadorilor și bineîn-țeles pentru propriul lor antrenament (fie-care învață să cadă, învață să sară cum vrea regizorul, învață să se lase călărit de un actor care nu prea știe să călă-rească, învață să nu se sperie de zgo-mote, de explozii, de aparatul de fil-mat...). Dar mulți dintre ei, cum spuneam, nu mai sînt în formă. În primul rînd fiind-că o parte au îmbătrînit și arată jalnic. În al doilea rînd, pentru că — vă rog să citiți bine — ei trebuie să aducă venituri studioului. În al treilea rînd, deoarece încap pe mina a tot felul de îngrijitori, tipi dubioși, care habar n-au ce înseamnă să hrănești un animal, dărmite un cal de rasă. În al patrulea rînd, s-o spunem deschis, nu prea au ce să mînce.

— Cum adică, sînt puși la cărăușie?, am întrebat cu surprindere.

— Problema care se pune și pentru noi e ca aceasta bază hipică să fie rentabilă, ne spune inginerul Marin Pivniceru, director general adjunct al Centralei România-Film. Nu ascund că factorul economic ne interesează.

Desigur, n-am știut, cum poate nu știți nici dumneavoastră, că majoritatea trăs-surilor acelea de așa-zis insolit agre-ment de pe litoral sînt trase de caii-vede-tă de la Buftea. Cît de rentabil e pen-tru studio această afacere se poate con-stata imediat, la baza hipică. Tehnicia-nul veterinar Gheorghe Tănase ne arată în ce hal s-au întors de la mare caii „Si-fonaru” și „Cîine”. Te apucă revolta. „Pe Sifonaru l-am ridicat cu brațele în mașină ca să-l aducem la București”, ne spune tehnicianul. Se zice că nu s-a acomodat cu apa dar, de fapt, n-a fost hrănit cum trebuie și calul bătrîn fiind, a capotat. Însă nici să se retragă frumos ca orice vedetă n-are voie. De pildă, la țară, la un C.A.P. unde să mai poată face chiar tre-buri ușoare. Nu se poate fiindcă și ei sînt obiecte de inventar. Cînd moare un cal directorul trebuie să facă forme și

acte de casare ca pentru un fier vechi sau o pereche de cizme uzate. Dar pînă moare este în evidența bazei hipice și studiourile nu au voie să cumpere alt cal. Ceea ce se pare că pentru caii-vedetă e bine să adopte înțelepciunea ca și pentru actorii-vedetă, mai bine să nu le cunoști... Viața particulară. Condiția lor acum, în așa-zisa bază hipică de la Buftea, e, nu ne ferim s-o spunem, destul de mizeră. Grajd? O magazie sordidă de scînduri, absolut deteriorată și cu multe gunoaie împrejur. Hrană? Destul de aproximativă. Tehnicianul Gheorghe Tănase ne infor-mează că serviciul administrativ l-a în-științat de curînd că trebuie să reducă la jumătate rația de concentrate pe cap de animal, de la 6 kilograme de ovăz pe zi la 3. Finul, nutrețurile verzi ca și cele uscate pentru iarnă: ceea ce se poate aduna și insiloza din parcul studioului care, ce-i drept, e mare, dar nu prea e conceput ca bază furajeră, în afară de terenul din jurul grajdului. Or, nu se tîn cai de rasă cu iarba cosită dintr-un parc. Îngrijitori? Puțini față de numărul cailor și mai ales într-o permanentă fluc-tuație. Studioul n-are dreptul la regimul de încadrare din herghelii, adică un în-

grijitor la trei-cinci cai, deși aceștia pen-tru a fi menținuți în formă au nevoie de îngrijiri speciale, antrenamente continue, plimbări, hrană adecvată, de un regim de viață mai aparte. Și nu numai îngriji-torii de grajd sînt fluctuanți și fără cali-ficare, dar și responsabilul bazei hipice. Din motivul că este asimilată regimului de încadrare din unitățile economice unde norma este de un medic veterinar la 200 de animale, ori la Buftea nu sînt decît 43... Direcția Centralei cinematogra-fice a mai făcut recent un demers la Mi-nisterul Muncii și mai speră într-un răs-puns favorabil pentru a putea încadra ca șef al bazei un inginer zootehnist sau un medic veterinar. Astfel, în condițiile de acum, se degradează și caii care mai au totuși condiția de cai de rasă și de cai de film. Și la Buftea mai există cîteva e-xemplare superbe de pursinge care costă cam tot atît cît o Dacia 1300. Un pur-singe arab, un pursinge englez, un huțul pur costă între 60 000 și 70 000 lei. În definitiv, nu-i vorba numai de niște vedete de film, ci de o avuție națională pe care n-avem dreptul s-o degradăm.

CICI IORDACHE ■

ALEXANDRU OPREA: Manuscristul în nesfârșite variante al unei capodopere este pentru noi la fel de scump ca și steagul purtat de voievozi pe câmpul de luptă

Criticul și istoricul literar Alexandru Oprea s-a născut la 5 iulie 1931, în satul Gorunești (Vilcea). A absolvit Facultatea de filozofie. Doctor în filologie. În prezent este directorul Muzeului literaturii române și al revistei Manuscriptum. Conduce colectivul de limbă și literatură română la Facultatea de ziaristică.

Bibliografie: Panait Istrati (1964), Mișcarea prozei (1967), 5 prozatori iluștri, 5 procese literare (1971), Panait Istrati, un chevalier errant moderne (1973), Mitul faurului aburit (1974), Incidențe critice (1975).

— Să cădem de acord de la bun început: îmi pui cit mai puține întrebări în legătură cu persoana mea.

— Atunci despre ce să vorbim?

— Nu ti-ai schițat un plan?

— Poate că da, poate că nu.

— Hai să-ți sugerez unul. Întrebă-mă despre Muzeul literaturii române, neapărat despre revista Manuscriptum, despre câteva probleme de istorie literară.

— Mulțumesc pentru ajutor. Nici nu mi-ar fi trecut prin gând să vă întreb despre asta.

— Începem?

— Am și început. Sintem de câteva minute în emisie. Așa că vă rog să-mi spulberați o nedumerire: cum se împacă febrilitatea unui om tânăr cu rigorile unui muzeu? Pentru că atunci când roșeste cuvântul muzeu îți și imaginezi imediat o lume incrementată, rece, fără viață.

— În primul rând nu mai sint atât de tânăr.

— Vă alintăți.

— Citiți de puțin. Apoi, întâia mea carte a fost o monografie consacrată lui Panait Istrati. Așadar se poate presupune că istoria literară a figurat printre primele mele amoruri și, după cite se poate vedea, constante. Mai e ceva: activitatea în presă este tiranic acaparatoare. Nu-ți oferă suficient răgaz pentru studiu, pentru meditație științifică. M-am repleat în tranșe mai calme pentru a-mi putea realiza unele proiecte mai vechi și, apoi, pentru a putea face față unor sarcini mai noi în munca didactică universitară. Nu ascund însă că au intervenit și anumite incidente sau „mizaventuri” din viața literară care m-au convins să trec la Muzeul literaturii, cu atât mai mult cu cât veneam ca adjunct al lui Perpessicius, la care tineam atât de mult.

— Putea să nu fim cineva la el?

— Aparent, nu; concret, lucrurile erau mai complicate. În pofida a ceea ce se mai crede încă, Perpessicius era amabil cu toată lumea dar știa, totdeauna, în maniera lui caracteristică, savant-disimulată, să deosebească valorile de nonvalori. Și-apoi, dumneata știi cât de greu e să-i mulțumești pe literați: se supără dacă nu scrii despre ei, se supără dacă scrii despre ei critic, se supără și dacă-i lauzi, pentru că niciodată nu reușești să-i lauzi cât ar dori ei etc.

— Vorbești despre metoda lui Perpessicius. Dumneavoastră ce metodă aveți?

— Nu știu.

— Nu cred.

— În sfârșit, aș putea răspunde dar nu vreau să încălcăm condiția stipulată la începutul convorbirii noastre. Să vorbim mai bine despre muzeu.

— Vă atrag atenția asupra unei contradicții: presupun că vă identificați cu acest muzeu prin urmare, vorbind despre dumneavoastră, discutăm și despre instituția pe care o conduceți.

— E o identificare dialectică. Firește, nu în sensul că tot ceea ce e bun se datorează directorului și ceea ce nu merge colectivului muzeal. Adevărul e că am norocul să colaborez cu oameni foarte buni, devotați muncii lor. Dau ca exemplu revista Manuscriptum. O realizează citiva muzeografi care pină nu demult o făceau nu numai pe redactorii dar și pe corectorii, pe dactilografii, pe urmăritorii în tipografie și chiar pe administratorii publicației.

— Ați fost o vreme o prezență bătaioasă în presa literară. Tot nu înțeleg replierea dumneavoastră în „tranșe mai calme”. De ce ați renunțat la critica literară?

— N-am renunțat, de fapt, la critica literară, ci la practicarea ei în chip curent. Dovadă, ultimul meu volum: *Incidențe critice*. În planurile mele figurează și alte proiecte, mai îndepărtate, ce e drept, de un profil asemănător. Propriu-zis, mi-am schimbat punctul de observație. Nu sint un foiletonist; n-am reacții imediate în fața fenomenului literar, impresiile mele de lectură cer un proces de decantare, de clarificare în timp. Așa se face că atunci când am reunit, în *Mișcarea prozei*, cronicile și articolele scrise cu ani în urmă, le-am supus unei confruntări cu opiniile mele de dată recentă. Prin asta înțeam, probabil, din raza directă a criticii și intram, iarăși, pe teritoriul istoriei literare.

— Unde vă găsiți și astăzi. Vă fac acum pe plac și vă întreb: ce este Muzeul literaturii române?

— Ce tot grav al adoptat! Am să-ți răspund tot grav, citind două definiții date de Perpessicius.

— Ce s-ar fi făcut istoricii noștri literari fără Perpessicius?

— El spunea: „Muzeul literaturii române cată să fie altarul pe care flacăra verbului românesc intrupat în cele mai frumoase opere ale scriitorilor să continue să ardă, să lumineze și să încălzească”. Și tot el: Muzeul literaturii „as-cunde în scutecele lui” un „institut de cercetări științifice”.

— Ce se petrece, de fapt, în acest muzeu?

— Nimic abominabil. Nu uităm, nici o clipă, sarcinile specifice ale unei instituții de acest fel. Ai vizitat expoziția de bază care reconstituie „pe viu”, prin manuscriste, fotografii, varii documente, machete etc., istoria literaturii române de la origini pină în epoca noastră. Și, precizez, asta înainte de a se fi terminat Je tipărit toate volumele proiectatului *Tratat de istorie a literaturii* al Academiei. Organizăm diferite expoziții cu caracter itinerant în țară și peste hotare. Astfel, expoziția pusă sub semnul metaforei eminesciene „Independența — suma vieții noastre istorice” a revenit după un exod în Sibiu și Brașov și va fi prezentată în școli și întreprinderi bucureștene. Săptămîna trecută, o expoziție „I.L. Caragiale și lumea teatrului românesc” a fost trimisă în R.D. Germană. Dar avem și o seamă de acțiuni aparent para-muzeale care i-au intrigat pe unii.

— Pe cine anume?

— Chiar și pe unii mai vechi din colectivul muzeului.

— Și care ar fi aceste acțiuni?

— Am inițiat un teatru de lectură. Ne-am constituit un sector editorial — au fost tipărite, pină acum, cinci volume, ultimul: *13 rotonde*. De revista *Manuscriptum*, am vorbit. Organizăm periodic seri muzeale care-i reunesc pe scriitorii, graficieni și cîntăreți. Admirabilele interpretări muzicale ale poeziei române datorate lui Tudor Gheorghe — să nu se uite — au răsunat, mai întâi, sub cupola Muzeului literaturii române. Toate acestea au putut părea ca erezii, ca încălcări ale structurii muzeale tradiționale. În realitate, erau expresia conținutului specific al activității unui muzeu de literatură. Căci un muzeu care rămîne la stadiul unui simplu depozit de valori e un muzeu mort. Important e ca valorile ce le deținem să le valorificăm. Să le introducem în circuitul viu al culturii contemporane. Constatat, prin firea lucrurilor, studiului trecutului, un muzeu se cade a fi o instituție a prezentului, trăind și dezvoltându-se printr-o osmoză continuă cu prefacerile spirituale contemporane.

— Revista Manuscriptum pare a îndeplini cu prisosință acest obiectiv.

— În legătură cu Manuscriptum, vreau să fac această mențiune: în cadrul unei memorabile audențe acordate conducerii muzeului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a împinșinat cu toată sollicitudinea propunerea noastră și a aprobat apariția revistei. Perpessicius, într-o scrisoare de mulțumire apărută în *Manuscriptum*, îl considera pe secretarul general al partidului drept „nașul” instituției noastre, deoarece, tot prin grija secretarului general al partidului, Muzeul literaturii a dobîndit clădirea ce-i este sediu în prezent.

Se înțelege ușor entuziasmul dar și adinca emoție cu care noi am depus și depunem eforturi pentru ca fiecare număr al revistei să fie la înălțimea înaltei auspicii sub care a apărut, îndeplinindu-ne cit mai bine obligația patriotică de a contribui la întregirea patrimoniului literar național prin descoperirea și comunicarea documentelor rămase necunoscute în varii arhive.

— Ați fost vreodată emoționat pină la lacrimi în fața unui document?

— Pină la lacrimi nu știu, dar emoționat da. Bunăoară, atunci când abia terminasem monografia despre Panait Istrati am fost consultat în legătură cu un document care s-a dovedit a fi dosarul de la Siguranță al autorului *Ciulinilor Bărăganului*. Cred că oricine în locul meu ar fi fost la fel de impresionat. Se dovedea indubitabil falsitatea unora dintre acuzele aduse nefericitului scriitor, poliția secretă a statului burghezo-moșieresc urmărindu-l pe fostul sindicalist cu o înverșunare și tenacitate care n-au luat sfîrșit decît odată cu moartea sa.

— În legătură cu documentele, mă amuz și mă îngrijorez totodată, atunci cînd nu știu cine descoperă chitanța care atestă că

în ziua cutare a anului cutare scriitorul X a dat la spălat două cămăși și 5 batiste și își trîmbițează descoperirea de parcă ar fi aflat, de pildă, din surse sigure, cine a scris *Cîntarea României*.

— Pe cercetătorii care alegă după documente cu disperare și fac o muncă oarbă, lipsită de criterii de evaluare, Călinescu îi numea „documentologi”. Dar nu trebuie uitat că, în orice cultură adevărată, se cere a fi publicat tot ceea ce ține de viața unui scriitor. Greșala nu constă în pasiunea descoperirii documentelor, ci în fetișizarea lor, în tam-tamul nestiințific cu care acestea sint comunicate de-a valma, indiferent de semnificația ce-o conțin. Repet însă: totul trebuie publicat. Căci s-ar putea ca un document să nu prezinte mare importanță, pentru mine, pentru dumneaia, pentru cei din generațiile actuale, dar pentru un cercetător de miine să constituie o revelație, punctul de plecare al unei noi interpretări asupra unei opere, sau, în general, asupra unui scriitor. Pentru a ne îndeplini cum trebuie datoria față de trecut, nu trebuie să pierdem din vedere responsabilitatea noastră față de viitor. Nu vreau să spun vorbe mari, dar de activitatea actualălor echipe de cercetători poate să depindă, într-o mare măsură, profilul culturii noastre de miine. Sub acest raport, munca de multe ori anonimă și destul de aridă a unui cercetător literar care cotrobăiește prin vrafuri de documente, își strică vederea încercînd să descifreze grafiile de multe ori imposibile, cu unica satisfacție de a restitui patrimoniului național documente care atestă originalitatea și viçoarea de creație a poporului, merită, oricum, mai multă considerație. Doar este vorba de relicve ale scrisului românesc. Am mai spus și cu alt prilej că, în definiții, manuscristul în nesfârșite variante al unei capodopere este pentru noi la fel de scump, are o semnificație sacră, ca și steagul purtat de voievozi pe câmpul de luptă.

— Dar cit de mult are voie un cercetător să pătrundă în viața unui scriitor? De ce, doar pentru că e poet sau romanțier, să i se scoțosească biografia, să i se numere iubirile și să i se dezvăluie unui anumit nobile avid numai de astfel de lucruri dimensiunile pantofilor pe care îi purta sau cit întirzia în restaurant duminica?

— Totul ține de caracterul istoricului literar. Pentru că și în știință există — trebuie să existe — o etică.

— Dacă stau și mă gîndesc bine cite activități depuneți în cadrul muzeului, încep să mă îndoiesc că v-ați retras în niște „tranșe mai calme”.

— Asta nu înseamnă că am o conformație congenitală de critic, ci, mai degrabă, o structură temperamentală de... gazetar.

— La anul, după cite știu, se vor împlini 20 de ani de la înființarea Muzeului literaturii române.

— Dorim cu acest prilej să publicăm, în colaborare cu Editura Academiei, volumul 7 din ediția integrală a operei lui Eminescu. E o reluare a ediției monumentale realizate prin eforturile și sacrificiile lui Perpessicius. Nu pot să nu amintesc că au trecut 13 ani de la apariția volumului 6. O întirzire de neiertat. Deoarece vetea acestei inițiative i-a indispus pe unii confrăți, tin să precizez că nu dorim să facem concurență nimănui, cele 14 volume care au rămas de realizat oferind spațiu de manifestare activității oricărui specialist. Esențial este însă să se treacă de la stadiul declarațiilor velleitare la un travaliu concret care, să ne fie clar, va cere mulți ani de aici înainte. Realizarea acestei întreprinderi — opera integrală a lui Eminescu — a urmărit ca o himeră drumul istoriei noastre literare, e o datorie de onoare față de cultura noastră, o datorie patriotică s-o ducem la bun sfîrșit.

— Ce paradox! Cel mai mare poet al românilor nu este cunoscut încă la dimensiunile sale reale!

— Pentru că Eminescu, spre deosebire de alți scriitori care ar dori să publice și ceea ce nu au scris, mistuie continuu de ideea perfecțiunii creației sale, n-a apucat să-și tipărească, în timpul vieții, nici un volum, așa cum ar fi dorit. Se știe că primul său volum de versuri a fost editat de Titu Maiorescu, într-o perioadă cînd mîntea-i generală începuse, de-acum, să fie învîluită de cefurile bolii. Marele Eminescu, Eminescu cel adevărat, pe care nu-mai îl întrezărim, se află în mîile de pagini din caietele sale încă

needitate integral, decît sub raportul poeziei. Descoperindu-i adevăratele proporții, vom afla mai mult despre adevăratele noastre dimensiuni spirituale.

— Care este scopul teatrului de lectură pe care l-ați amîntit?

— Vrem să oferim teatrului contemporan posibilitatea de a-si îmbogăți repertoriul în ceea ce privește dramaturgia națională. Vei fi de acord, sper, cu mine, că în prezent, acest repertoriu nu e suficient de diversificat, se repetă uneori în materie de autori și de titluri de piese deși mai sint numeroase texte dramaturgice în stare de anonim — Manuscriptum a publicat pină acum vreo 10—12 piese — sau tipărite și niciodată jucate. Din această toamnă, sub egida Comitetului de Cultură și Educație Socialistă al Municipiului București, organizăm o stagiu — lunar cite o premieră și o reluare — dedicată teatrului istoric. Un detaliu interesant: regizorii vor fi scriitori — poeți, prozatori și chiar, inchipuieste-ți, critici.

— Puteți fi autocritic?

— Să încerc.

— Ce vă nemulțumește din activitatea dumneavoastră?

— E o întrebare incuetoare.

— N-am dorit asta. Dar ia să fiu mai atent, să văd cum arată un critic și istoric literar în incuicătură.

— Mai întâi, m-aș referi la citeva lucruri care nu tin de munca noastră, a cercetătorilor de aici. Din păcate, muzeul nu dispune încă de o bază tehnico-materială pe măsura multiploanelor sale activități. Abia în anii din urmă, de cînd depindem de Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al Municipiului București, a început să se manifeste o atenție mai stăruitoare în această direcție. Totuși, nu dispunem pină în prezent de un xerox, de un aparat de citit microfîlme. Sau un alt exemplu: Direcția monumentelor istorice a avut inspirată și generoasă idee de a reconstrui o aripă a clădirii muzeului — clădirea e monument istoric — care va permite să ne amenajăm depozitele în conformitate cu cele mai moderne uzanțe, în schimb recepția parțială a descoperit anumite defecte de construcție. Sper că acum, în preajma sărbătoririi celor 20 de ani, organele de resort să intervină mai energic pentru ca instituația noastră să beneficieze de toate condițiile prozaice-materiale dar indispensabile activității unui muzeu național.

— Treceți totuși și la autocritică?

— O vie instituție de cultură trebuie să știe să împletească elementul constant — în sensul că publicul să cunoască ce manifestări au loc periodic — cu elementul de surpriză, de nouitate. Ei bine, nu prea reușim să împletim aceste două aspecte într-un ritm de lucru armonios. De aceea, unele dintre inițiativele noastre nu se bucură de răsunetul scontat în rîndurile publicului larg. Se adaugă o anumită fluctuație a nivelului calitativ, astfel încît dacă unele acțiuni pot să satisfacă înalte exigențe, altele sint cam formale, poartă pecetea unei viziuni superficial-rutinieră.

— Ce este nou în atitudinea istoricului literar de azi față de mostenirea culturală?

— Reabilitarea documentului. Azi nu mai e așa de tipătoare ruptura dintre înșii obscuri care scoțosec în căutare de documente și cei „inspirați”, cei ce așteaptă să li se pună pe masă de-a gata documentele pentru a glosa în jurul lor. S-a înțeles că un Iorga, un Călinescu mergeau direct la sursă, nu apelau la izvoare de mina a doua sau a șaptea. Reconsiderarea atitudinii față de document are mai multe urmări, tot mai mulți pătrunzîndu-se de farmecul poeziei manuscriselor, de satisfacțiile intelectuale intrinseci oferite de actul investigațiilor de arhivă. Depinde de noi ca veritabila explozie a publicării documentelor, din ultimii ani, să constituie o premisă a unei noi etape de dezvoltare a istoriografiei literare românești, o rampă de lansare pentru originale și cîtezătoare viziuni interpretative, tinîndu-se seama, evident, și de evoluția mijloacelor de investigație științifică, precum și de experiența sufletească a cititorului de azi.

— Ce nu vă place în ultimele istorii literare publicate? Sau, și mai bine-zis, care e modelul ideal pe care-l propuneți?

— Altă întrebare dificilă. Inclîn să răspund așa: faptul că, literare fiind, sint prea puțin „istorii”. Respectiv, adesea avem de-a face doar cu tablouri ale genului (proza, critica ș.a.m.d.) sau cu o suită de portrete ale scriitorilor (chiar atunci cînd sint grupate sub titluri pline de făgăduințe). O cale pe deplin legitimă, mai ales cînd poartă girul unor personalități de primă mîină. Rămîn însă în afara sferei de investigație procesele lăuntrice, dialectica interioară a momentelor literare. Ca să fiu și mai precis, aștept o istorie a literaturii în genul celei realizate de R.M. Albères cu romanul modern, în cadrul căreia sint evidentiate „forțele de creștere” ca și „forțele de opoziție” sau, pentru a rămîne pe teritoriul culturii noastre, menționez exegezele lui E. Lovinescu sau Artă prozatorilor români a lui Tudor Vianu.

Firește că, în concepția noastră, o astfel de istorie a literaturii nu poate fi realizată satisfăcător fără raportări la procesele spirituale care au avut loc în societatea română, la etapele istoriei naționale. Se cade a se medita mai mult asupra cerinței fundamentale exprimate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în memorabila expunere la Congresul educației politice și al culturii socialiste, cînd arăta că istoriilor literare le revine misiunea de a oferi „o orientare clară asupra dezvoltării spirituale a poporului nostru”.

GEORGE ARION ■

Scurtă incursiune în imperiul de legendă al plantelor medicinale

Inițiat în urmă cu aproape un an, Trustul „Plafar”, aflat sub tutela Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, avea menirea de a reorganiza și corela activitatea tuturor factorilor de care depinde, ca să zicem așa, soarta plantelor medicinale.

Până să-l abordăm pe tovarășul inginer Florentin Crăciun, directorul trustului, în scopul unei treceri în revistă a eventualelor succese obținute în acest prim an de autonomie, ne-am gândit că n-ar fi lipsit de interes să intrăm într-un magazin specializat în desfacerea plantelor medicinale și într-o farmacie oarecare.

Iată-ne, așadar, la unitatea sau magazinul din bulevardul Nicolae Bălcescu, lângă agenția internațională TAROM, avînd-o ca interlocutoare pe una din responsabilele unității, farmacistă Mariana Roșca.

— În fiecare zi, ne spune dînsa, atît noi, cît și celelalte 7 unități de același profil (în București sînt 8 magazine „Plafar”, dintre care ultimele 4 au fost deschise destul de recent, n. n.), înaintăm comenzi către întreprinderea „Plafar” din București, strada Bujoreni, la capătul troleibuzului 90. Imediat, a doua zi, asta vrea să însemne maximum de operativitate, ne sînt trimise plantele solicitate. Principalele cerințe rămîn mușețelul, acest rege al plantelor medicinale, teiul, sunătoarea și menta. Sunătoare și mentă primim în fiecare zi cantități, așa zice eu, suficiente, chiar dacă unii oameni cumpără în neștire, de parcă ar vrea să-și deschidă acasă la ei un alt centru de plante. În ceea ce privește mușețelul și teiul, desfacem peste 2000 de pachete. Eu personal credeam că vom liniști în sfîrșit foamea asta de mușețel, dar oamenii, fără să aibă nici un motiv justificat de panică, vin și cumpără chiar și de zece ori în aceeași zi. E-adevăr, ceaiul de mușețel este bun la toate, dar eu cred că s-au făcut prea puține lucruri pe linia unei publicități eficiente. Majoritatea clienților noștri nu știu decît despre existența celor patru ceaiuri amintite. Iar noi avem aici pe puțin 100 de ceaiuri și droguri. Nu mai spun că majoritatea medicamentelor sintetice pe care le oferă o farmacie pot fi înlocuite cu succes, ba chiar mai mult, fără urmări, de către ceaiurile și amestecurile de plante medicinale. Iată, ca să dau doar cîteva exemple, am început să desfacem un ceai formidabil, ceaiul sudorific, mai bun decît orice piramidon, aspirină, sau mai știu eu ce altă pilulă. Numele ceaiului este, într-adevăr, neplăcut, oamenii cred că el provoacă o mare transpirație. Cînd pacientul este gripat, răcit, ceaiul provoacă o transpirație, ca un piramidon, sau o aspirină, dar în celelalte cazuri este un ceai excelent, aromat, compus din tei, mușețel și soc. Un alt produs este ceaiul de garșar. Nu mai vorbesc despre ceaiurile diuretice, calmante, gastrice, contra tulburărilor cardiace, sau cele contra colicilor. Și pentru că m-ați întrebă dacă eu personal folosesc vreun ceai, vă spun că toată familia mea bea cu mare plăcere ceai de măcieș, un tonic de neegalat, precum și ceaiul aromat, compus din frunze de fragi, zmeură, roiniță și miez de măcieș. În scopuri pur medicale, mama mea folosește o infuzie de flori de albăstrele, combătînd cu succes urmările unei mai vechi conjunctivite. În concluzie, în acest an sîntem, evident, mai bine aprovizionați, dar, cred eu, sînt necesare cîteva măsuri de publicitate pentru a se aduce la cunoștința pacienților că dispunem nu doar de mușețel, tei, sunătoare, mentă, cozi de ci-reșe și alte cîteva plante, ci de un adevărat tezaur medicamentos, țara noastră fiind, din acest punct de vedere, extrem de avantajată. Poate că n-ar fi lipsit de interes să menționăm că o țară ca R.F. Germania, una dintre cele mai mari producătoare de medicamente, este în același

timp, poate paradoxal, și cea mai mare consumatoare de plante medicinale, chiar dacă la ei nu cresc o sumedenie de specii care la noi împodobesc din belșug dealurile și paștile.

Farmacista Viorica Popescu și asistenta Ana Gheorghită de la Farmacia nr. 103 din Bulevardul Păcii, fără să manifeste patosul colegei lor, mi-au relatat că, deși dispun de un bogat sortiment de plante medicinale, le lipsește de prea multă vreme mușețelul. Au în schimb mentă și sunătoare, cozi de ci-reșe, anason, crușin, mătasă de porumb, faină de muștar, rădăcină de valeriană, anghinare, țigări antiastmatice, ceai contra colicilor, dar numai pentru adulți (!!!), plus alte cîteva zeci de ceaiuri, care de care mai apetisant, din păcate, foarte puțin solicitate de către public.

— Beneficiarii cei mai importanți ai acestei farmacii populare, avea să-mi spună asistenta Gheorghită, sîntem noi, farmacistele, plus cîteva clienți permanenți. În rest, o continuă cerere de mușețel și tei. Se cuvine ca oficiile farmaceutice unde înaintăm noi comenzile să dispună de cantități mai mari de mușețel și tei. Noi nu ne aprovizionăm direct de la întreprinderea „Plafar”, precum magazinele specializate, ci prin intermediul Oficiului farmaceutic nr. 1 din strada Alecu Constantinescu. Ca să aveți totuși o imagine mai de ansamblu, vă pot spune că primim aproape săptămînal aceste produse, mai puțin mușețel, dar în cantități prea mici. E-adevăr, în imediata noastră apropiere mai sînt încă două farmacii, dar cererea este mult prea mare față de posibilitățile noastre. Cu toate acestea, se poate vorbi clar despre o înviorare, față de anii trecuți.

Pe strada Bujoreni, la capătul troleibuzului 90, se află întreprinderea „Plafar”, sau locul unde se-adună florile de pe paștile și poienile a cinci județe (Ilfov, Argeș, Dimbovița, Ialomița și Prahova). Aici avem să-l întîlnesc pe economistul Dumitru Popescu, șeful serviciului producție, un om care de peste 30 de ani s-a dăruit plantelor medicinale.

— Poate că n-aș fi rămas să lucrez în acest domeniu, unde bătaia de cap e un lucru obișnuit, la ordinea zilei, dealtfel, însoțindu-vă prin secțiile întreprinderii vă veți convinge că sîntem noi o unitate mică, aparent mică, dar furtuna permanentă, chiar dacă are loc într-un pahar, antrenază zeci și zeci de oameni. Am rămas totuși numai pentru că domeniul este, în aceeași măsură, captivant, iar oamenii care mi-au condus primii pași prin acest imperiu de miracole, legende și taine au fost adevărate somități ale medicinei românești. În ceea ce privește întreprinderea noastră, un fel de stat major al plantelor medicinale, metaforă care, cred eu, se acoperă de adevăr dacă vom consemna că, în comparație cu celelalte 18 întreprinderi din țară, specializate doar pe anumite probleme, noi facem tot, adică și ceaiuri, și droguri, și uleiuri volatile, și prelucrări de plante care depășesc interesul strict medical, în ceea ce ne privește, deci, sînt multe de spus, multe de făcut. A trecut un an de cînd s-a înființat trustul, de cînd ne-am desprins de Centrocop, prea multe schimbări nu s-au produs, deocamdată, adică mult așteptatul reviriment nu s-a înfăptuit încă, dar, fără să cerem îngăduință, începutul este ca oricare alt început, mai ales cînd totul a fost preluat din mers. Vreau să spun, cu alte cuvinte, că sîntem pe cale să materializăm cîteva măsuri privind organizarea culturilor de plante, sau organizarea recoltării plantelor din flora spontană.

N-am apucat să-l întreb în mod concret pe economistul Dumitru Popescu ce anume vrea să-nsemne materializarea măsurilor de care amintea, dealtfel, nici n-am intenționat să merg prea departe, gîndindu-mă că, într-un viitor reportaj voi apela la o sursă mult mai autorizată, adică la tovarășul inginer Florentin Crăciun, directorul trustului. Nu mai spun că am

fost întrerupt și de către achizitorul Vasile Iorga cu care, pentru început, am avut un dialog purtat în limba latină. „Am adus chiar acum, spunea dînsul, o mașină încărcată cu floris cyanii, folium rubi Idaci taraxaci...” Nu prea înțelegeam despre ce anume vorbea, noroc că a intervenit șeful producției, adică Dumitru Popescu: „Las-o incolo de latinescă, nea Vasile, că poate le incurci și cine știe ce spui că ai adus!”

Nea Vasile Iorga, achizitor de aproape 11 ani de zile, deși n-are prea multă carte, are ambiția de a arăta că știe toate denumirile latinești. Își aduce aminte cum în vara lui 1969 a cîștigat într-o singură lună o sumă bunicică de pe urma florilor de tei. „Parcă ninge cu tei, nu alta! Așa recoltă n-am mai apucat, dar, cine știe, poate că vine iar. Acuma, să o iau pe românește, am adus frunze de fragi, flori de albăstrele, rădăcini de păpădie, de lipan sau brusture, teci de fasole, iarbă de ci-coare, troscot, răchitan, coada șoricelului. Cum se culeg toate astea? Greu, tare greu, iar mina de lucru se găsește tot mai rar. Bătrîni și copii. Tiperii și oamenii în toată firea au plecat la orașe, la

industrie, la meserie”. N-apuc să termin acest început de dialog, că sîntem întrerupți de gestionara Elena Gavrilă care intră în birou cu o falcă în cer și una în pămînt. „Spuneți-mi, tovarășe Popescu, ce să fac și unde să mai pun atîta laur? Toți trimit camioane și camioane de laur. Nu se mai respectă nici un fel de planificare! N-am apucat să fac nici măcar recepția la mușețel. Îl țin afară de două zile. Magazia e arhiplină, n-ai unde să arunci un băț. De la Ciocănești mi-au trimis o mașină de laur, de la Fundulea a venit altă mașină, peste mașina de ieri. Știu că mai trebuie să primim alte cîteva mașini. Avem un munte de laur. Tocătoarea merge din plin, uscătoria nu mai prididește.”

Nu se termină bine discuțiile și necazurile provocate de inofensivul laur, că la poartă apare alt necaz: Radu Dragnea, șoferul camionului de 16 tone cu nr. 23-B-2853, a adus tocmai de la Buzău 87 lazi de mușețel. Unde să mai încăpă și acesta cînd magazia geme de marfă? Cum să se mai prelucreze și acest mușețel, cînd cele trei mașini de dozat nu stau o clipă, o secundă, zi și noapte, merg întruna pe trei schimburi? Mi se spune că ar fi bine să fie mai multe mașini de dozat. De ce nu sînt? Pentru că nu este... hirtie de pliculețe! Pentru informarea publicului, mai ales a celui care nu știe să ceară decît mușețel, notăm că fiecare mașină produce 32 000 doze în 8 ore! După cum se vede, explicații sînt, există chiar și bunăvoință (deși discuțiile se poartă la un ton ridicat), materie primă se găsește din belșug, dar lipsesc pe ici, pe colo cîteva lucruri mai mult sau mai puțin esențiale. Lipsesc, ca să dau un exemplu, o preocupare pentru folosirea la maximum a mașinii de împachetat pungi. Acest utilaj, adus cu mare greutate, mai mult stă decît merge, adică funcționează numai o jumătate de schimb, cînd el ar putea merge zi și noapte. Să mai menționăm că utilajul respectiv înlocuiește munca a 15 oameni?! Mai bine consemnăm că întreg „Plafarul” duce o acută lipsă de oameni. De ce stă această mașină? Pentru că n-are ce să baze în pungi. Pentru rentabilizarea și amortizarea ei se preconizează să fie folosită la pungile de orez și zahăr! N-ar fi mai firească o centralizare a acelor plante care se pretează a fi împachetate în pungi? Mai trebuie să arătăm apoi faptul că prin lipsa de culegători, datorată în mare parte și destrămării fostei rețele care lucra mină în mină cu cooperarea de consum, în prezent există mari greutăți în recoltarea florei spontane. Iată doar cîteva din „tainele” pe care am dori să le dezbatem într-un viitor reportaj.

VICTOR NIȚĂ ■

DIALOGURI IMPOSIBILE

Pe viu: reportajul unei morți

Maliuc, sîmbătă 4 septembrie, ora 14 și 15 minute. Mă întorc, împreună cu prietenul V.A., de la pescuit. Cîteva șalări în juvelnic, o oboșală plăcută într-una din ultimele zile ale concediului. Venim dinspre Mîla 23 și am ajuns în dreptul comunei Maliuc, de partea cealaltă a „Dunării vechi”, de fapt fosta Sulina, astăzi un braț de apă secundar. În fața noastră, la 90, 100 de metri, o scenă banală, cu totul obișnuită. Doi oameni se scaldă, lângă malul dinspre comună. Merg amîndoi în picioare, la început, prin apă mică, apoi se avîntă înot spre malul pe care mă aflam. La un moment dat, îmi dau seama că se petrece ceva deosebit. Unul dintre cei doi înotători e pe cale să ajungă la mal, celălalt se află la 6—7 metri de el, dar de pe țărnul de unde s-au aruncat în apă se aud strigăte repetate. Nu înțeleg cuvintele, dar le percep disperarea. Privesc atent la cei doi înotători. Primul a ajuns la mal, al doilea dispare! Apoi se vede din nou. Capul intră iar sub apă, apoi reapare, de la distanță am o clipă de indoială — poate se joacă omul? —, dar nu, după o ultimă zvicnire la suprafața apei (mă întrec, cînd scriu aceste rînduri, de ce n-o fi strigat, măcar o dată, ajutor?) capul se scufundă din nou pentru a nu se mai ivi niciodată.

Ajuns în fugă lângă primul înotător, care se așezase pe pămînt (! ? !) — între timp, de la malul celălalt porniseră, spre locul unde dispăruse al doilea înotător, două bărci — îl întreb: cum ai putut, domine, să nu-l dai o mină de ajutor colegului dumitale?

Răspuns strict autentic:

— De ce puneți dumneavoastră așa problema?

Amufesc. După asemenea vorbe, într-o atare situație, nu mai poate exista dialog.

Vorbesc tot el, omul al cărui coleg dispăruse în apă cu doar 3—4 minute mai înainte.

— Ce vreți dumneavoastră acum, să mă înec și eu după el?

Firește, nu i-am răspuns nimic. Nici nu puteai răspunde ceva unei asemenea întrebări. De pe malul celălalt însă, strigăte în care furia se însoțea cu disperarea, strigătele unui grup de vreo zece persoane care se agitau zadarnic, i-au răspuns, ele, omului de lângă mine.

...În cîteva minute, pe malul apei s-a strîns jumătate din comună. Trupul omului înecat — pe numele lui Dușa Haralambie (venit în excursie din Cîmpulung Moldovenesc) — e de negăsit. Celălalt înotător, numit Neacșu Vasile, și el tot din Cîmpulung Moldovenesc, a dat cuvenitele explicații Miliției, ca dealtfel și ceilalți martori ai scenei de viață și de moarte la care asistaseră. Scriind aceste rînduri, îmi dau seama, am o mare răspundere morală. Eu pot să „arunc vîna”, o vîna grea, de neiertat, pe colegul înecatului. În numele datorii sale general umane de a-și ajuta aproapele amenințat de moarte. Dar el îmi poate replica: „Nu puteam să-l ajut. Eram și eu sfîrșit. Mi-era frică. Mi-am pierdut capul etc”.

Poate că așa a fost...

Ceea ce n-am putut și n-o să pot niciodată înțelege, nici accepta, sînt vorbele lui Neacșu Vasile rostite la mai puțin de cinci minute de cînd Dușa Haralambie fusese înghițit de apă. Detasarea rece a vorbelor într-un moment cînd conștiințele celorlalți — ale celor care asistaseră de la distanță la acele momente tragice — ardeau.

MARIUS POPESCU ■

CRONICA SPECTACOLELOR

La Iași, un „Amfitrion“ bine găzduit

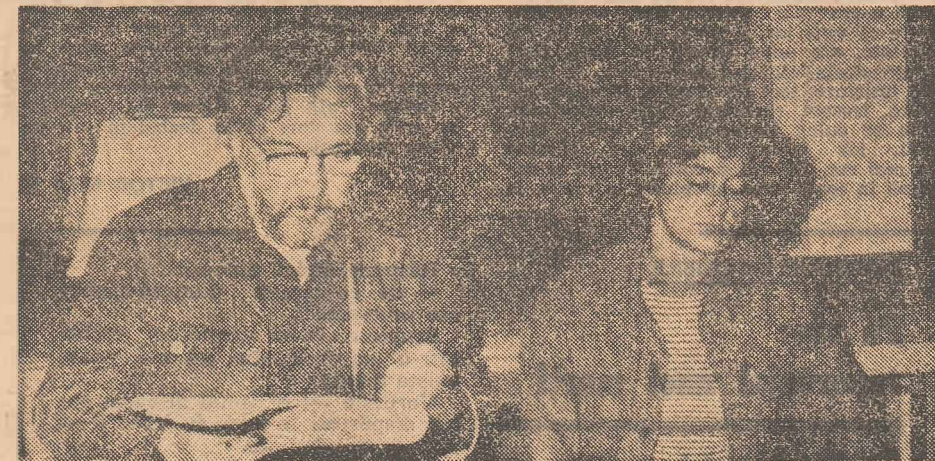
În rolul autorului, Peter Hacks — pornind de la bătrâna și de peste 38 de ori folosită canava a mitului potrivit căruia Iupiter, îndrăgostit de pămînteană Alcmena, în înfățișarea soțului ei, Amfitrion și, în prima parte a unei nopți de dragoste și înșelăciune, dumnealor pun bazele biologice ale unui alt mit, numit într-un cuvînt Hercule — a scris o indiscutabil reușită, plină de vervă comedie, în care ineditul interpretării constă în aceea că nu Amfitrion, ci Alcmena judecă, alege și iartă. Situațiile și replicile sînt de mult haz, numai că textul are și-un cusur: în partea a doua, înainte de final, în scena democraticii discuții în trei, tonul moralizator e prea explicativ, prea didactic, prea lăbărat. După ce i-a tratat pe spectatori nu ca pe niște zei, dar ca pe niște oameni inteligenți, după ce le-a provocat risul c-un umor elevat, pe la sfîrșit autorul le cam strică cheful, dădăcîndu-i. Păcat! Pentru că înaintea spectatorilor are, bineînțeles, de suferit spectacolul.

În rolul traducătorilor, Horst Fassel și Mircea Filip au avut buna inspirație de a nu păstra din textul total în versuri al autorului decît acele părți în care rima amplifică umorul scenelor, restul fiind transformat în proză, în aceea proză față de care mai are răbdare urechea omului contemporan.

În rolul directorului de scenă, Călin Florian dovedește exact acest merit complex: a primit spectacolului măsură, echilibru, ritm, bun-gust și intelectualism.

În rolul scenografului, Gheorghe Dorogenco — ca să vorbesc în limba lui piesei — îmbată și educă ochii spectatorului cu imagini născute din amorul rafinamentului cu eleganță.

În rolul unui Iupiter înamorat de-o pămînteană, a unui Iupiter-ibovnicel care sfidează condica de prezență la treburile Olimpului și dilată noaptea cînd dă de bucuriile rezervate oamenilor, Emil Coșeru — frumușel și tras prin inel — își dublează calitățile fizice cu acelea ale unei actrii dezinvolve și totuși discrete, pătimase și totuși temperate.

La Teatrul Mic se repetă piesa lui Paul Everac „Cititorul de contor“

CARTEA DE ARTA

Un DICȚIONAR al artei românești de azi

DICȚIONARUL ARTIȘTILOR ROMĂNI CONTEMPORANI, apărut sub semnătura lui Octavian Barbosa la MERIDIANE, este prima realizare de acest tip la noi, comparabilă, în ce privește cuprinderea și calitatea informației, cu unele volume apărute în Europa. Avem, prin urmare, un instrument pentru cunoașterea domeniului, în punctele lui de real interes și, deopotrivă, o carte despre artiștii plastici români care poate fi citită cu pasiune, fiindcă oferă mai multe straturi de lectură. Deși autorul anunță un ton egal și obiectiv, dînd impresia că mărirea fișelor DICȚIONARULUI rezultă proporțional cu valoarea personalității artistului cercetat, trebuie să facem un efort comparativ, adesea pasionant, ca să-nțelegem poziția sa față de ierarhiile obștii, simpatia și rezervele sale de critic al momentului plastic. Intocmai cum părțile propoziției spun ce este, ce face și cum este subiectul, părțile ce alcătuiesc fiecare fișă a volumului spun unde s-a născut, ce studii are, ce expoziții a făcut și ce gândire plastică arată în opera lui artistul. Din structurarea fișei doar un naiv n-ar ști să vadă cum poate o informație, în aparență neutră, să funcționeze ca o judecată de valoare. Octavian Barbosa zice, în cuvîntul introductiv la DICȚIONAR, că a urmat, în principal, calea lui „ce este“ și „ce face“ subiectul. În fapt, avem peste tot indicații asupra gradului de interes pe care îl prezintă fiecare artist, al fiecărei metode de creație. Putem, de aceea, presu-

În rolul unui Amfitrion învingător în războaie, în conflicte acute, scurte și sîngeroase, dar înfrînt (ba chiar și criticat în fața colectivului de către Peter Hacks) în lunga, lunguroasă, domestică bătaie a monotoniei conjugale, Dan Acioabănești — macroconstrucție tîrpească simpatică, deloc greoaie și plevăzută cu o mustață „pe oală“ — pune accentul în interpretarea sa pe cauza subiectivă a eșecului personajului (adevărul cam obiectiv că realizarea profesională adeseori e însoțită de ponosirea misterelor răzdezvăluite ale mindirului casnic) și pe ridicolul bărbăției doar somatice. Cu o nedumerire firesc mimată ne atrage atenția — folosind mijlocul, calea contrastului — că primul amfitrion a fost cam păgubos.

În rolul unei Alcmene nu sărmană îmbrodăită, ci femeie aflată în plină cunoștință de cauză, al unei Alcmene care n-are sfială, nici provincială, nici de vîrstă, să rateze bucuria unei colaborări divine, Liana Mărgineanu — generos voluptuoasă cariatidă brună, îmbogățită și de un joc autentic temperamental — convinge ușor spectatorul de ce Iupiter s-a lăsat ușor convins de farmecele pămîntencelor.

În rolul unui Mercur zeu ocolit de dramaturgia română și distribuit doar de Plaut în slujba de codoș olimpic, zeu subaltern mai înțelept decît șeful său, Sergiu Tudose — actor matur și stăpîn pe mijloacele de nuanțe ale profesiei — face o demonstrație de interpretare fin ironică a partiturii, subtil autoironică a poziției personajului. Exemple de nuanțe: e un zeu plictisit, dar dacă trebuie se entuziasmează, însă numai „de serviciu“; îi repugnă combinațiile amoroase în trinom, însă e ascultător pentru că știe că n-are ce face, ierarhia, piramida, centralismul zeșec, deloc democratic, îl obligă; structural pragmatic, sortit negoțului, găsește totuși disponibilități să înjghebe farse și să cînte liric la muzicuță. Spre deosebire de Sosias-Viteu, preferă aparițiile discrete și marcarea nuanțelor ironice ale replicilor prin scurte însă eficiente pauze, tăceri.

În rolul unui Sosias — minte concretă și concret ciomăgă a trupului chel de tandrețe conjugală și năpădit de vanitatea militară a lui Amfitrion, Dionisie Viteu adună noi mărgele cu scripuri înveselitoare pe șiragul de mătîni profane ale artei sale comice. Spre deosebire de Mercur-Tudose, aparițiile sale sînt larg desfășurate sub semnul umorului de gestică meticolos pregătită, sub semnul unui umor popular.

NELU IONESCU ■

Teatrul evreiesc din România la 100 de ani

Anul acesta se sărbătorește un veac de la înființarea primului teatru profesionist de limbă idiș în România, teatru care s-a născut în anul 1876, în ospitalierul și „dulcele tîrg al Teșilor“, teatru al cărui ctitor a fost poetul, dramaturgul, compozitorul și regizorul Avram Goldfaden. Acest mare animator de teatru s-a sprijinit de la început pe tradițiile locurilor și cîntecelor populare întâlnite aici, pe repertoriul trubadurilor care se produceau în piețe, ateliere, cafele și circiuri, dar mai cu seamă pe experiența teatrului românesc, care la acea dată avea 60 de ani de activitate. Teatrul evreiesc a primit de la început încurajarea presei democratice și a intelectualității românești care a sesizat rolul pe care îl poate juca teatrul în viața unei colectivități, primele spectacole fiind chiar în atenția lucafărului poeziei românești, Mihai Eminescu, pe atunci foarte preocupat de fenomenul teatral, și căruia îi datorăm prima cronică despre teatrul evreiesc. Consemnînd „repertoriul caracteristic“ și faptul că „jocul actorilor a fost excelent“, clasicul cronicar a mai menționat că „Ariile sînt evreiești, iar publicul, compus în mare parte din coreligionari ai actorilor, petrece bine“.

În România, teatrul evreiesc a găsit ambianța prielnică necesară înființării și existenței sale. În primul său articol despre teatrul evreiesc publicistul și istoricul M. Schwartzfeld scrie: „Sînt vreo trei ani de cînd evreii din România au căpătat mai multe trupe, ce reprezintă piese teatrale în limba evree grătă azi. Mai multe ziare române au aplaudat această idee afirmînd că e un mijloc puternic pentru îndreptarea moravurilor“.

Încurajarea dată de publicul cel mare s-a datorat faptului că Goldfaden a știut să se orienteze în societatea vremii sale, și să prezinte pe scenă aspectele ei semnificative.

Goldfaden a fost influențat și de creațiile dramaturgiei românești — și ea, în acea perioadă, la începutul dezvoltării sale. Piesa „Smendrik“ prezintă multe asemănări cu „Vlăduțul mamei“ de Matei Mîllo, iar „Vrăjitoarea“ cu „Baba hîrca“ de același autor după cum în „Kabtenson et Hungerman“ găsim asemănări cu „Mireasa capricioasă“, lucrare de la începuturile dramaturgiei românești. De altfel, în România, spectacolul „Kabtenson et Hungerman“ a fost totdeauna anunțat sub titlul „Mireasa capricioasă“.

Din 1876 pînă în 1916, mișcarea teatrală evreiască este luminată de spiritul goldfadenian, dar e întunecată de imitatorii și de antreprenorii de teatru în ale căror mâini se afla scena evreiască.

În anul 1917 cu sprijinul cîrcurilor socialiste în România, își începe activitatea

teatrală poetul și regizorul Iacob Sternberg.

Spectacolele lui Sternberg au pregătit publicul pentru reprezentațiile „Trupeii din Vilna“ și ale altor ansambluri și maeștri ai scenei evreiești care au trecut prin România. În anii de după primul război mondial, datorită pasionaților săi spectatori de teatru, capitala României a atras actori evrei din toată lumea.

Despre starea materială precară a teatrului evreiesc, în general, și despre viața actorilor evrei, în special, s-a scris o întreagă literatură tragică și tragicomică, a cărei sinteză este romanul lui Salom Alehem, „Stele răătăcitoare“.

Această tristă stare a teatrului evreiesc și a actorului evreu a durat pînă la 23 August 1944, cînd România s-a eliberat de sub dominația fascistă. Data de 23 August 1944, care înseamnă un punct culminant în lupta poporului român pentru eliberarea națională și socială — insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă — a însemnat și începutul renașterii teatrului evreiesc din România.

În anul 1948, teatrul evreiesc a devenit Teatrul evreiesc de stat.

Atitudinea României socialiste față de Teatrul evreiesc reprezintă unul din multiplele exemple grăitoare ale grijii sale pentru cultura naționalităților conlocuitoare și, în general, o expresie vie a principiilor politicii după care s-a călăuzit în rezolvarea problemei naționale.

Repertoriul teatrului cuprinde o arie largă de titluri din dramaturgia autohtonă, idiș și universală, clasică și contemporană.

În cei 28 de ani de activitate, strădania Teatrului evreiesc de stat a fost de a-și însuși și a continua tradițiile teatrului umanist din cele mai vechi timpuri și pînă în zilele noastre, tradiții care nu sînt deloc străine culturii evreiești. În general și teatrului evreiesc, în special.

La una din numeroasele sale întâlniri cu oamenii de artă și cultură, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a spus:

„...Sursa principală de inspirație, pentru omul de artă, indiferent de naționalitate, trebuie să fie viața și munca eroică a poporului nostru, a constructorilor — români, maghiari, germani și de alte naționalități — ai noii orînduirii sociale. Acesta este izvorul viu dătător de viață, care poate să innoibeză orice operă, să facă din artist un creator de valoare nemuritor. Cine vrea, într-adevăr, să fie un artist mare, care să rămînă veșnic tînăr, cine vrea ca opera sa să intre pentru totdeauna în patrimoniul culturii, trebuie să bea apa limpede, răcoasă și înviorătoare a acestui izvor, să soarbă din seva continuu tînără și viguroasă a spiritului poporului nostru, a măreției sale activității creatoare“.

Artiștii Teatrului evreiesc de stat din București privesc cu încredere viitorul, animați de dorința fierbinte de a-și pune întreaga lor capacitate creatoare în slujba dezvoltării și înfloririi patriei în care s-au născut și trăiesc, la dezvoltarea și înflorirea României socialiste.

ISRAIL BERCOVICI ■

CRONICA FILMULUI

Aeroport '75

Din nou, o peliculă submediocră — ba chiar de-a dreptul agasantă — se lăfăie pe ecranele citorva dintre marile cinematografe ale Capitalei. După „moda“ interpretelor rași în cap, cea a copiilor pistruiați etc. iată, se pare, filmul de peste Ocean lansază pe cea a eroinei mai puțin „sexy“, dar sașie... Mare e grădina ta!

Firește că acei care au văzut mai acum cîțiva ani filmul AEROPORTUL (ecranizare cinstită a unui roman bine construit, beneficiînd de o distribuție remarcabilă) au dat și dau buzna în continuare la acest „Aeroport '75“, sperînd că vor avea măcar aceleași satisfacții ca la cel dintîi film. Cu atît mai mult cu cît încă din generic se constată că este vorba, din nou, de o ecranizare — probabil volumul 2 al romanului?! — păstrîndu-se chiar și unele personaje din varianta inițială. Ce vedem însă? Mai bine zis: ce sîntem obligați să vedem, mai ales atunci cînd avem destul bun-simț pentru a nu părași sala după primele 10 minute de proiecție, deranjînd astfel un rînd de spectatori?

O destul de bună interpretă — repet, sașie — alături de cîțiva cunoscuți actori (Charlton Heston, Gloria Swanson, George Kennedy), într-o poveste mai mult decît neverosimilă apropo de un accident pe care un gigant al acruului — neapărat „Boeing 747“ — îl are în zbor. Pînă aici, veți spune, totul seamănă teribil cu vreo trei-patru filme cel puțin, difuzate la noi pe ecranele TV. Bun, dar asta nu e totul: ca și cum ar fi făcut filmul pentru oameni întirziați mintal, regizorul Jack Smight se face el însuși că ar fi convins de povestea în cauză, permițîndu-și astfel să brodeze, cu o seninătate demnă de invidiat, diverse variațiuni tragicomice pe tema dată — cea a spaimii, a pericolului iminent ce pîndește un colectiv uman izolat undeva la mîi de metri înăl-

țime; vedem astfel o tînără și nostim de urîtă călugăriță cîntînd muzică pop, o vîrstnică doamnă care umește călătorii cursei prin cantitatea de whisky „and“ bere pe care o îngurgitează, un sinistru de calm „salvator“ care mestecă gumă impasibil atunci cînd colegul său — plin de altfel de cele mai bune intenții — e smuls din avion prin geamul spart etc., etc.

Nimic — dar absolut nimic — nu justifică existența acestor așa-zise personaje, între ele există un vid total (total, brut, cretin — neavînd nimic comun cu incommunicabilitatea, termen drag cinematografilor de peste Ocean și apropo de care această cinematografie a obținut cîteva veritabile succese — vid pornind de la exact vidul artistic de care dau dovadă mai întîi realizatorii!), o drăgălașă copilă căreia urmează să i se facă un transplant la aterizare — aterizare, sigur că...?!? — traversează filmul culcată pe banchetă, zîmbînd palid și inutil maică-sîl desperată; la fel culcat, dar pe altă banchetă, traversează același film comandantul navei, cu chipul inundat într-o baltă de singe care arată altfel la fiecare alt cadru; o blondă stewardesă se încurcă printre toți ceilalți, afîșîndu-și exasperant zîmbetul de reclamă de săpun. În sfîrșit: mor cîțiva, ceilalți ajung însă cu bine și reși bucuria sinceră a figuranților care se amuză de minune aruncîndu-se unul după altul pe toboganele de salvare din plastic, viu colorate, și uite-așa am mai văzut un film... Cumplit de neinspirată peliculă! Cumplit acest mecanism comercial care mizează pe credulitatea — de altfel deloc condamnată în sine — a spectatorului care se duce, orișice ar fi, la un film care promite a fi urmarea unui altul care i-a plăcut!

...Un singur personaj de plan doi autentic în film: bărbatul — din trio-ul beșivilor — care doarme. Doarme profund, adînc, ca un copil, cu gura căscată, departe de „drama“ al cărei erou e fără să vrea, dar mai ales fără să o trăiască. Este explicabil: din moment ce doarme, este imposibil să fi văzut pelicula în care joacă.

HORIA PATRAȘCU ■

Al VII-lea Festival internațional „George Enescu“

Fără muzică ni s-ar face frig

Simbătă seara, la ora unor intersecții ciudate de curenți de aer, cind crainicii în revere late ai televiziunii anunțau „vreme în încălzire accentuată”, sub cupola Ateului român au izbucnit primele acorduri ale Festivalului internațional „George Enescu”, ediția a VII-a. Au fost mai întâi primele frunze alunecând din teii parcului așezat în fața orchestrei Filarmonice, apoi rumoarea holurilor copiate după arhitectura savantă a harfelor și în cele din urmă năvala aceea discretă, elegantă a membrilor orchestrei și ultima reglare de acord și intrarea grăbită a dirijorului, cu un nod în gât de emoție, fericit că va fi cel dintâi care va sparge zidul sonic al lunii septembrie 1976. Mihai Brediceanu a ridicat miinile sale asimetrice, ca niște crengi uscate, și a lovit timpanul cu sunete care ne taie respirația nouă, românilor, cu sunetele „Rapsodiei române”.

Mai tirziu a venit Ion Voicu și vioara aceea a lui de la Cremona. A cîntat un concert pe care l-am învățat deja pe de rost. E vorba de „Simfonia spaniolă” de Lalo. (Pînă și paginile de la pupitrul dirijorului s-au îngălbenit, s-au stafidit de cite ori a fost cîntat acest concert!). Apoi un bis în acompaniamentul subtilii orchestre de cameră dirijate de Ion Voicu și, în fine, Ion Voicu în calitate de compozitor, prelucrînd o foarte veche și lăutărească „zicere” prin hanuri vechi și circiumi de mahala. Dar Ion Voicu taie cu arcușul în razele de lună.

S-a întors Mihai Brediceanu și a smuls orchestra din toate tiparele ei obișnuite de concert. Nu l-am văzut niciodată pe Mihai Brediceanu atît de aproape de „curatele sunete ale perfecțiunii”. A bătut măsura discret, a înnotat în aer cu falangele zdrobite de emoție, a fost violent și pasional, a fost patetic și viforos, senzual și olimpiant, distilînd armoniile, izbînd cu fruntea în nimbul unei ninsori de polen. A dirijat Simfonia a III-a de George Enescu, gravă, profundă, răscolind abisurile memoriei, stîrnind ecouri dintr-o viață, dintr-o existență densă, zbuciumată, de om care se smulge din sine și se purifică oscilînd ca marea, ca adîncurile fără întoarcere. A fost o simfonie... necrutătoare, nelăsînd aproape nici un moment de respiro orchestrei, într-o largă neliniște și convulsie, într-o tensiune strînsă sau dezlîntită, ca de tragedie antică. Pînă cînd Mihai Brediceanu a rămas cu miinile întinse, plutînd, cu figura sa de adolescent întirziat, deasupra liniștii.

Duminică dimineața, „bătrînul profesor de muzică” Cochereau, un Jean Gabin surizător și ceremonios, s-a așezat la orga din Sala de concerte a Radiodifuziunii și a suflat prin tuburile ei de-a dreptul în astre. A fost una din acele duminici albe de septembrie, cînd vilegiaturistii invadează împrejurimile orașului și se consumă multă bere la campinguri. A fost însă dimineața lui Pierre Cochereau, a organistului de la ora 11, cînd pentru unii, din păcate, cele mai bune intenții se preschimbă în citeva locuri goale din stal. Nu-i nimic! Orga lui Pierre Cochereau a dat ora exactă a acelei zile pe meridianul nostru. Așa cum unii fac chirurgie pe cord, Pierre Cochereau face chirurgie pe aer cu instrumentul acesta imens care amintește întotdeauna cupola unui observator astronomic. Sau — cine știe? — poate că Pierre Cochereau nu e altceva decît un astronom?!

În rest, „domnul Metronom” (citiți dirijorul Emanuel Elenescu) a fost un șef de orchestră care știe să acompanieze rafi-

nat, un ingenios bine temperat, dar care n-a tulburat pe nimeni cîntîndu-l pe Brahms. Poate pentru că era o dimineață tulburătoare... Oricum, ne-am amintit încă o dată, dacă mai era nevoie, că munca unui singur instrumentist dintr-o orchestră e comparată de oamenii de știință, în urma unor îndelungi observații și experiențe, cu munca grea a oțelarilor de la cuptoarele Siemens-Martin!

Desigur, e dificil să urmărești „Tosca” de Giacomo Puccini într-o sală enormă, fie ea și extraordinar înzestrată acustic cu microfoane și difuzoare deghețate. Vocile sună cu amplificare. Par falsificate, ca reproducerea operelor plastice din albume. Decorul s-a improvizat fără har, spațiul de joc s-a mărit obligîndu-i pe soliști la adevărate performanțe atletice.

Dar în fața fantasticei nevoi a publicului de a veni la operă, cele 3000 de locuri ale Sălii Palatului au fost pînă la urmă puține. Cei care cred și afirmă că opera va muri, duminică seara aveau toate argumentele să-și facă reproșuri!

Trecînd peste inconvenientele tehnice ale audienței și chiar ale viziunii, trecînd peste această pledoarie telegrafică pentru spectacolul de operă, trebuie să remarcăm în primul rînd vocea strălucitoare a multratei Grace Bumbry, interpreta Floriei Tosca. Grace Bumbry a acoperit în întregime registrul de zgomote al civilizației imediate, de pe străzile noastre de toate zilele, și ne-a făcut să uităm citeva ore de semnalele de alarmă ale ecologilor. Cred că glasul ei s-a auzit duminică seara pînă în casele celor care nu iubesc muzica și mai cred că i-a pus pe gînduri... Frumoasă, expresivă, cu un joc de scenă studiat pînă în cele mai infime detalii, exagerînd uneori — e adevărat —, forțînd echilibrul partiturii prin unele excese vocale și de exprimare scenică. Grace Bumbry va rămîne, în rochia ei de purpură din actul II, ca o emblemă a personajului, pentru toți melomanii care nu pot dormi liniștiți dacă nu ascultă în fiecare seară muzică de operă. Tenorul spaniol Francisco Ortiz are un glas sănătos, puternic, fără mare strălucire, dar util și este o prezență scenică agreabilă. Nicolae Herlea a fost nesigur din punct de vedere muzical. Dar, fără îndoială, a impresionat publicul cu jocul său de scenă și glasul acela de brilliant. Slab a fost în acest spectacol cu mari ambiții basul Valentin Loghin și ridicol a fost cîntărețul acela peltic și sîsiit, care răspunde la numele: Marcel Angelescu. Inadmisibilă prezență într-un festival de asemenea anvergură! (De fapt despre cele ce se întîmplă la Operă cu unii cîntăreți și cu unele spectacole avem de gînd să scriem pe larg într-unul din numerele viitoare!)

Dirijorul Cornel Trăilescu a avut o misiune dificilă. S-a achitat de ea transpirînd din greu și cu puls ridicat de sportiv de performanță.

Dar e fantastică nevoia aceasta de operă, de spectacol de operă, cînd i se oferă publicului mai mult decît o simplă reprezentare funcționarească, decît o seară cu membrii orchestrei povestînd despre ultimul meci văzut la televizor și cîntăreți care nu-și găsesc vocile și scirțiile ușile.

A. DOHOTARU ■

Eufonii enesciene

Mi-aduc aminte de o zi minunată, cînd George Enescu, acompaniat la pian de Ion Filionescu, a susținut un amplu concert de muzică de cameră în sala Operei din Timișoara. Era în perioada celui de-al II-lea război mondial. Sala era plină pînă la refuz. Nu lipseau nici ofițerii germani, care veneau, foarte aroganți, să-l asculte. Spre uimirea tuturor, George Enescu a apărut cu Legiunea de onoare a Franței pe piept! Publicul incremenise de spaimă. Cițiva hitleriști au început să vocifereze. Cu toate acestea, „Orfeul moldav” nu s-a intimidat și a interpretat cu binecunoscuta-i măiestrie o Sonată de Gabriel Fauré și geniala Sonată de César Franck. Încetul cu încetul, climatul de anxietate s-a risipit și cuvîntul a cedat muzicii. A fost o seară sublimă, în care am înțeles semnificația măiestriei. O interpretare simplă și profundă, avînd ceva din freamătul codrilor și oceanelor. Am simțit, parcă, învierea naturii, în firele deli-

cate ale ierbii și că totul trăiește, asemenea speranței, în lacrima luminii. După pauza concertului, o mare parte dintre ofițerii germani au părăsit demonstrativ sala.

Înainte de reînceperea recitalului enescian, unul dintre ei s-a apropiat de tata și i-a șoptit într-o franceză impecabilă:

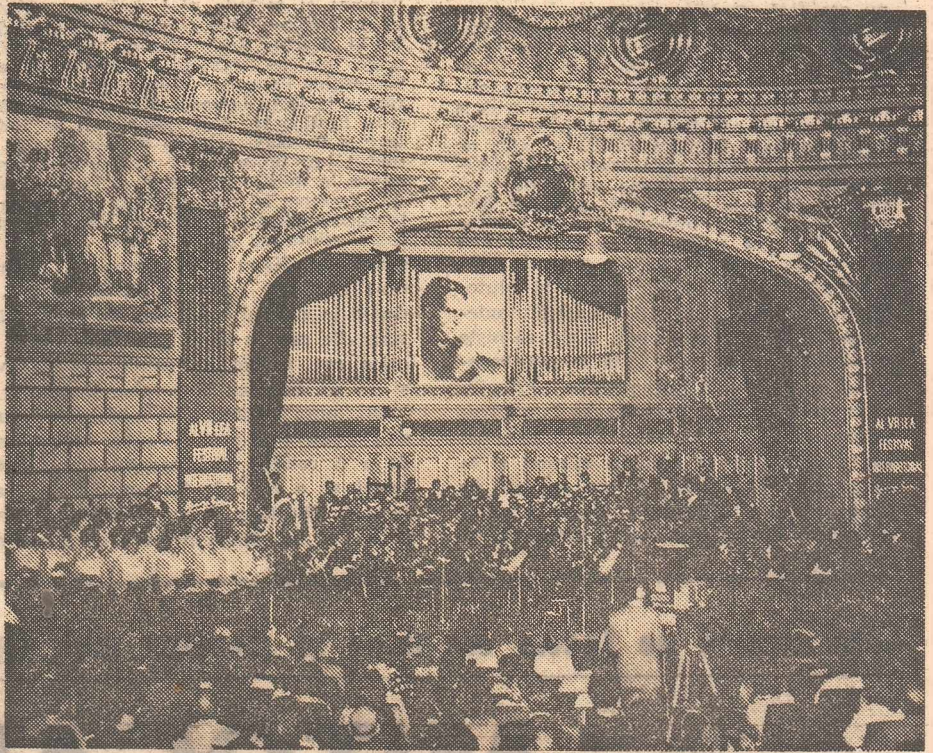
— Nu toți germanii gîndesc prin prisma răului.

Apoi, George Enescu a tîlmăcit cea de-a 3-a sonată a sa, în cel mai autentic stil popular românesc. Se contura tainic o lume a dorului, care umplea toate inimile îndurerate de cele ce se întîmplau în țară.

Și parcă auzeam, de undeva, de departe, un cîntec de păstor, desfășurîndu-se molcom precum blindul grai moldovenesc și senin ca și Calea Răbilor:

— De s-ar face dealul șes,
Și valea bună de mers,
Eu acolo-aș semăna
Dorul și cu dragostea.

DORU POPOVICI ■

Dreptate pentru Hamlet

Credem că unul din momentele de vîrf din primele zile ale actualului Festival internațional „George Enescu” a fost spectacolul cu opera Hamlet de Pascal Bentoiu, o valoroasă creație a muzicii românești contemporane. Din păcate, ceasul ei de recunoaștere unanimă nu a sunat încă. Publicul nostru nu acceptă încă în totalitate această desprindere de canoanele tradiționale ale operei pe care a întreprins-o compozitorul român. Hamlet de Pascal Bentoiu nu are nimic de-a face cu „muzica lenșă”, de adormit conștiințele cu sunete frumoase, plăcute urechii, dar care nu comunică nimic semnificativ despre condiția noastră. De o extraordinară forță dramatică, muzica acestei opere devăluie stări de agitație grozave, mărturisește pe un ton vehement despre neliniștile omului contemporan. Creația lui Pascal Bentoiu are rigoare, e o construcție severă, esențializată la maximum, poate puțin atrăgătoare la prima impresie dar care ascunde mari profunzimi sub aparenta ei răceală.

Desigur, reprezentarea de pe scena Operei române cu Hamlet nu e lipsită de unele cusururi. În unele secvențe ale spectacolului orchestra condusă de Paul Popescu acoperă vocile soluțiilor astfel încît din sală nu mai deslușești decît un murmur confuz de glasuri. Unii dintre interpreți par să nu se simtă în voia lor în rolurile pe care le au, deosebit, fără îndoială, de cele din opera tradițională. Dar în ansamblu, spectacolul este la înălțimea intențiilor autorului. Merită o mențiune specială decorul auster, veșmintele lipsite de sumptuozitate ale interpreților, Roland Laub a creat ambianța cea mai adecvată pentru ca spectatorul să nu fie atras de amănunte nesemnificative, de zorzoane scilicet, ci să încerce să se pătrundă în primul rînd de sensurile muzicii.

Expresie a epocii moderne, Hamlet, această operă plină de tinerețe, înseamnă un pas important în muzica românească de azi, o înnoire plină de substanță.

GEORGE ARION ■

muzica tînără

Aurelian Andreescu. Nu-i este simpatic lui A. Dohotaru — dar păcat că d-sa, cu urechea fină a muzicologului, îndrăznește să critice pe unicul nostru cîntăreț de muzică ușoară. Dacă nici Andreescu nu a reușit să se regăsească în 15 ani, da-ți-ne voie, d-le Dohotaru, să vă sfătuim să renunțați a mai face reportaje muzicale. Apreciat peste hotare — medaliat — în țara noastră la fel — cite premii și ce tumultuoase aplauze stîrnește în sală — atunci cînd melodia pe care o interpretează este bună. Aduceți-vă aminte de interpretarea melodiei Copacul — de anul trecut de la Mamaia — care a înnebunit publicul. Și... d-tale nu-ți place? Nu-ți place nici vestimentația. Dă-ne voie să te lămurim noi că a fost îmbrăcat după ultima modă — și așa cum debutează toți marii cîntăreți în modă — el este cel care a deschis calea îngrijită a vestimentației moderne. (Deloc șifonată, d-le, care ai rămas în urmă mult). Iar dacă d-ta afirmi că Aurelian Andreescu cîntă cu un ochi închis, să

știi, d-le Dohotaru, că nu o face din plăcerea de a nu te vedea pe d-ta pe partea pe care ai audiat concursul, ci pentru că a avut cu ani în urmă o pareză facială care a iăsat această slabă urmă — dar nicicum un ochi închis, cum afirmi d-ta. În încheiere, d-le Dohotaru, te rog să faci rost de discul Electrecord ST 33 cu imprimările lui Aurelian Andreescu și apoi să-ți spui cuvîntul. Imprimarea All Rights of the Manufacturer Reserved — Made in Romania — căutăți și audiată în toate țările din est și vest — unde cîntărețul român face încă vogă. Nu-ți place d-tale și pace. Critică mai vehement compozitorii și textierii, juriul și organizarea defectuoasă, cîntăreților dîndu-li-se de interpretat toate prostiile posibile.

Un grup de medici și funcționari
de la Spitalul de urgență
din București

Priviți afară, uitați-vă pe fereastră, nu se poate ca un tânăr inteligent ca dumneavoastră să n-aibă nevoie de 20000 de lei!

ISTORISIREA MAIORULUI DE MILITIE TEODOR VICOL

„În seara zilei de 23 iulie, un anume Virgil Ovidiu Popescu din comuna Bîldana, fiul unui cetățean posesor de cazan de țuică, singur la părinți, posesorul unei mașini Dacia 1300, un individ fără ocupație și fără carnet de conducere, mergea în mașina cumpărată de părinți la un prieten din Mogoșoaia. Nu l-a găsit, după cum a afirmat mai târziu, și a plecat mai departe spre București, de unde s-a întors la noi în Buftea cu mai mulți prieteni, printre care Vasile Jianu, Marius Rudinschi și Stan Borza, și cu toții s-au oprit la restaurantul „Calul Bălan”, unde au consumat 35 sticle de bere, au ascultat muzică la casetofon și au plecat după aceea să-l conducă oarecum acasă pe Borza; ziceau că în drum vor să-și facă plinul de benzină și să găsească o femeie, o fată de moravuri ușoare ca să se distreze cu ea și când au ajuns la Borza n-au rămas tocmai din cauza asta, că nu găsiseră nici benzină nici femeie și s-au întors; tocmai treceau prin dreptul garajului întreprinderii de gospodărie comunală și locativă când au zărit o fată care nu era fată, ci soția plutonierului nostru Ilie, care-i mititica și seamănă cu o domnișoară și ei au oprit mașina ca să o acosteze. Ce faci pănușico și chestii d-astea și Popescu a coborât din mașină aținându-i calea cu vorbe de smecherie și uitându-se la cei din mașină care rideau și-l încurajau. Garajul IGCL se află pe șoseaua care duce spre studioul cinematografic și Florin Zaharia, șofer de taxi, care se întorcea din cursă, a văzut discuția dintre soția plutonierului și haimanale, dar n-a oprit de teamă sau mai știu eu ce, dar mai încolo, chiar la colț, s-a întâlnit cu plutonierul Ilie și plutonierul Tânase și oprim i-a spus plutonierului Ilie ce văzuse. Vedeti, a zis, că niste smecheri s-au luat de soția dumneavoastră și a plecat; el într-o parte, plutonierii noștri în partea cealaltă. În fața garajului au dat peste persoanele amintite mai sus și s-au dus la cei din mașină și la Popescu să-l întrebe de ce se iau de femei și să-i legitimeze. Dinsa e soția mea, a zis plutonierul Ilie, și atunci Borza

a coborât din mașină cu scop de a lovi și cu expresii jignitoare în gură. Numai ceea ce spunea și constituia o contravenție și Borza s-a oprit să fie ridicat și condus la circă.”

Nu știu unde lucrează Borza, nici nu știu dacă e în cimpul muncii, dar pot să-l întreb, și maiorul Vicol deschide fereastră biroului său din Circa de miliție Buftea și strigă: „Borza! Unde lucrezi tu, dragă, în civilie?” Vizavi se ridică unele dependențe ale miliției și după un maldăr de moloz unul dintre muncitori, un tânăr de statură mijlocie, muschiulos, în maiou albastru și pantaloni de sa-lopetă, ia poziție de drept și raportează: „La întreprinderea Dacia, să trăiți!” — „Așa Borza, zice maiorul Vicol, închizând fereastră, asta știe carte, a mai făcut șase ani pentru viol și un an pentru furt. Deci la întreprinderea Dacia lucrează. Atunci însă era atât de beat încât nu se putea discuta cu el. Căzușe în noroi, era murdar și o ținea una și bună că-l cheamă Tirnăcop și că va arăt eu vouă, vă scot pe toți din miliție.”

Nu știu pe ce se baza el când zicea așa, o fi având neamuri, dar atunci era contravenient și trebuia să-l reținem... Văzând că nu reușese, plutonierul Ilie și unul dintre ei, Marius Rudinschi, au venit la circă unde era de serviciu sergentul maior Gheorghe Popescu. Plutonierul Tânase a rămas la locul infracțiunii cu ceilalți. Marius Rudinschi, deși băuse, nu se îmbătase și vedea calm și bună-cuviință. Au plecat toți pe șosea și așa au reușit să-l aducă la miliție pe Borza și Popescu Virgil. Popescu își mai revenise și încerca să tempereze furia lui Borza, dar fără succes. Înainte de a pleca însă, Popescu aruncă lui Jianu cheile mașinii, spunându-i să ducă mașina la București. A dus-o în primul șant, fie din cauza băuturii, fie pentru că nu știa să conducă. În orice caz, carnet de conducere nu avea și un alt Popescu Gheorghe, instructor la IJCL, ne-a telefonat și astfel am reușit din s-coatem de-acolo. Pentru infracțiunea de a fi condus fără carnet, Jianu putea primi și o mie de lei amendă și l-am lăsat în libertate. Venea zilnic după aceea la noi să se plîngă precum că are copii,

mamă infirmă, a venit și cu mama lui într-o zi, vorbea frumos, se ruga, știa bine să se facă compătimit și chiar ajunsesem să-l compătimit și să ne fie milă, până ce am găsit în Codul de procedură penală o prevedere care spune că o faptă socotită inițial de domeniul jurisdicției penale iese de sub incidența acesteia când ea nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni și chiar așa i-am spus lui Jianu, lasă mă, băiatule, că oameni simțim și noi și n-o să te nenorocim, avem dreptul să propunem procuraturii să țină seama de circumstanțele tale civile și dacă ești muncitor conștiincios și un cetățean onorabil nici noi n-avem interes să băgăm un om onest în puscărie și chiar așa o să propunem, să știi, nu trebuie să-ți fie teamă. Dar el continua să vină zilnic la noi, ne împrietenisem chiar, pe atunci n-aveam de unde ști că mai suferise două condamnări pentru furt și o amendă tot pentru conducere fără carnet. A tot venit așa până pe 7 august...”

ÎNCERCAREA DE MITUIRE

Ziua de 7 august a început la fel de obișnuit ca toate cele 332 de zile de când sergentul maior Gheorghe Popescu se află în serviciul miliției. Pentru că la fel ca toți tinerii ca el, în primul an de serviciu suferă de exces de zel, o bucată de vreme și-a consumat-o lustruindu-și pantofii și perindu-și hainele. S-a urcat apoi în autobuzul Crevedia-București și a coborât în centrul orașului Buftea, la cofetărie, unde își bea în fiecare dimineață cafeaua de burlac. Într-o zi se va căsători și în locul garsonierei va primi un apartament cu bucătărie desigur și aragaz. Căsătoria îl preocupă mai mult decât cafeaua și la opt fără zece minute a fost la birou. Avea de rezolvat mai multe dosare și oamenii îl așteptau. Tocmai discuta cu unul dintre aceștia, asistat de trei practicant, când intră Jianu. Purta o bluziță cu mâneci scurte, pantaloni negri și pe mână avea agățat un fis. După ce se întâlni cu maiorul Vicol, Jianu cobora întotdeauna la sergentul maior Gheorghe Popescu, ofițerul de serviciu din seara cu pricina, așa că se cunosteau. S-au salutat radios, din motive diferite, și practicantii au plecat afară. La paza a-restațiilor. Jianu e tipul băgărețului, se bagă cu de-a sila în sufletul omului, și sergentul maior nu-l dorea agreea; și-a văzut mai departe de dosare, răspunzând din când în când la întrebările omului din picioare. Fără nici o introducere, Jianu a dat fișul la o parte și a scos la iveală un stoc de sute de lei. Sergentul maior Popescu este de loc din Râșuceni (Ilfov),

părinții lui sînt cooperatori și o cantitate atât de numeroasă de sute adunate laolaltă nu mai văzuse niciodată și, deși ge-dea pe scaun, i s-au înmuiat picioarele, în orice caz au început să-i tremure. Oricînd îi putea surprinde cineva și el se aștepta ca individul să răstoarne teancul de sute pe masă, măcar așa, ca să se a-leagă praf de cariera lui, de căsătoria lui, de orgoliul lui în comună. L-a dat afară și deși picioarele continuau să-i tremure a ajuns totuși în biroul comandantului, unde a raportat că individul numit Jianu încearcă să-l mituiască, cerindu-i în schimb omiterea din procesul verbal a faptului că fuseseră, el și Virgil Popescu, în stare de ebrietate la volan și distrugerea probelor de laborator. Au mers împreună la procurorul șef, acesta nu era la birou și i-au telefonat acasă.

A doua zi, Jianu a venit iarăși, tot cu fișul. Priviți afară, zicea, uitați-vă pe fereastră, nu se poate ca un tânăr inteligent ca dumneavoastră să n-aibă nevoie de douăzeci de mii de lei. Pe 10 august, Jianu a venit cu mama lui Virgil Popescu, și tot cu fișul. „De ce nu vă vedeți de treabă, le-a spus sergentul maior, ați comis o faptă, mergeți cu consecințele ei pînă la capăt”. Și abia după ce în aceeași zi îl mai vizitaseră de câteva ori, sergentul maior le-a spus: „Bine, dar nu pot primi banii aici...” S-a dus în piață. A băut un pahar cu apă la bufet și fiindcă Jianu și mama lui Virgil Popescu se plimbau printre tarabe el a intrat la WC-ul public. La ieșire s-a trezit cu ei. Jianu a început să scoată din buzunare teancuri de sute și să i le numere în mână. Mama lui Virgil Popescu făcea același lucru dintr-o cutie de metal și Gheorghe Popescu, desi se știa supravegheat, ametea sub ațitea priviri care treceau pe lângă ei. Teancurile de sute se adunau în mîna lui pînă ajunseseră să nu mai poată suporta. Jianu și mama lui Virgil Popescu numărău sutele cu aerul cu care numără el măruntșul în autobuz. Au continuat să numere la fel chiar și atunci cînd s-au văzut fotografiati și inconjurați de organele miliției și procuraturii „O mică atenție, tovarăși! Ați dat dreptății și noi în țara noastră.”

În loc de încheiere, pentru că ceea ce a urmat pare să se constituie mai mult într-o poantă, într-o glumă tristă a unui destin inexorabil. Buletinele de laborator, acelea pe care Jianu ar fi vrut să le facă dispărute sau să le modifice, conțineau exact ceea ce ar fi vrut el să conțină: concentrația de alcool din sînge nu depășea unul la mie și deci fapta lor ieșea singură de sub incidența penală.

NICOLAE CRISTACHE ■

Cînd uneori ne facem că plonă și mergem mai departe sau

MITOCANII

Este ora 14.30, de-a lungul balustradei de metal de pe bulevardul Gh. Gheorghiu-Dej se aglomerează fizionomii bizare, în haine stridente și neîngrijite, mimînd uneori dezordinea și murdăria cu lustru, lătoși, bărboși, cu ochelari de soare sau fără, cu maiouri în culori psihedelice. Se apostrofează între ei: Bă, Traficantul, nu vîi să bem o bere și să aprindem o muscă? Bă, Cardiacule, vezi că-ți dau una acum că-ți intrerup contactul cu lătrătoarea. Da mai lasă-te de cioace, Capucinele, pune jos bistari! că nu-ți merge cu nașu! Hai că-ți rup mina acum și ți-o fac semn de carte!

E cald, e soare, bulevardul cu cinematografele sale în care rulează destule filme zaharisite seamănă cu peronul Gării de Nord la ora cînd pleacă trenurile spre Constanța sau Mangalia. Cum stau așa, călare pe balustradă, sau filfind sub schelele ridicate în dreptul cinematografului București, în timp ce pe bulevard plonjează limuzine și pe trotuare oameni grăbiți și preocupati navighează derutant spre propriile lor ținte, derbedeii acroșează femeile care trec, mîncîncă și scîlpă semințe ostentativ, vind bilete la supra-preț și blochează intrările la cinematografe. Cine sînt Radu Cocoloșe, Gelu Calimeră, Tuțu Iepure, Hași Paparudă? Cine sînt Bebe Traficantul sau Mimi Cardiacu sau Dodo Capucinel? Radu Cocoloșe se numește de fapt Dafinescu, locuiește pe strada Trei Tipari, e de profesiune „artist”, adică lucrează într-un atelier particular (?) de artizanat. Gelu Calimeră, după buletin George Alexandrescu, locuiește pe strada Cuțitul de Argint și nu lucrează nicăieri. De ce? Nu vrea. E bine? Răspuns derutant care îți pune un nod în gît Tuțu Iepure și Hași Paparudă au ieșit de curînd din închisoare și n-au avut timp să-și găsească de lucru. Au fost condamnați pentru viol. Bebe Traficantul, pe numele său adevărat Capalb, domiciliat în Ploiești, strada Comisului, a rămas în București de 3 ani, de cînd a căzut la primul său concurs de admitere în facultate Trăiește din expediente, doarme pe la prieteni și își însușește fără nici un proces de conștiință banii pe care-i trimite „babacii” studentului lor. Mimi Cardiacu, un tip insurgent, gălăgios și impertinent, e fiul unor oameni cu funcții de răspundere. Am fost rugați să-l trecem cu vederea, pentru că suferă grav de inimă și „poate muri dintr-o clipă în alta”. Astfel încît lui Mimi Cardiacu i se permite orice, chiar și din partea părinților, să vagabondeze, să fure, să spargă

în glumă „vitrina unui magazin”. Dodo Capucinel e fiul unui profesor universitar, are mașină, o Dacie 1300 proprietatea părinților, și din cînd în cînd concurează la raliuri

Și cum stau cu toții pe balustradă, în soarele clocotitor, prelungi și soioși, iată, trece mașina cu pompă de apă a salubrității și-i risipește în bolgii de praf, curățînd trotuarul de scursori și de suspine bezmetice.

Intrăm în restaurantul Cișmigiu. Aglomerație și intinerie. Vitraliile ne colorează. Așteptăm calmi să ni se aducă porțiile de mîncare comandate. În liniștea în care un pianist acordează sunetele pentru muzica desăntăta, dezagregantă din fiecare seară, deodată, de la o masă vecină, se aude un glas de stentor: „Să știi de la mine că Veta e nevinovată. O o-moram eu cu mina mea, mă crezi? Dacă simțeam că e ceva între ea și neprecop-situl ăla de inginer, care-a stat în gazdă la noi peste iarnă. Mie să nu-mi umbli cu mișmașuri d-astea. Mă știu că am pus-că de vinătoare și dacă i-aș fi prins, mama lor de haimanale, le-aș fi găurit fundul cu niste alice”. Și monologul durează la un ton înalt vreo jumătate de oră, timp în care toți cei din restaurant încearcă jenați să nu asculte.

„Încă de cînd am cunoscut-o, că de la început a fost o distanță de 22 de ani între noi, i-am atras atenția că o maltratez și o desfigurez scoțîndu-i amîndoi ochii cu degetele, dacă are cumva de gînd să mă tragă-n țepă, adică să mă înșele.”

Din cînd în cînd vecinul nostru care gîndește cu voce tare, de bariton de operă, soarbe veninos din farfurie o ciorbă grasă, soarbe ca și cum ar sorbi o mare, un ocean, cu zgomot de ventilator în care cineva a aruncat niște bile, plescăie, stropește și continuă:

„Eu sînt un om cu maniere. Eu nu permit, mă înțelegi? să știu că nevasta mi-e necredincioasă. Am copil mare, student la „medicină veterinară”, o fată care s-a înseris la Conservator. Astia din prima căsătorie. Să-ți arăt pozele.”

Și „conversația” continuă dintr-un singur sens. Aflăm întreaga biografie a preoientului, cu detalii picante de pe vremea „Crucii de piatră” și cu o schiță implintată în genunchiul drept, de pe vremea războiului, cînd lucra la manutanță. Cineva îl întreabă:

— Vă rog, dacă sînteți amabil, nu ne interesați biografia dumneavoastră. Vrem să mîncăm în liniște.

Cetățeanul e perplex. Se congestionează.

acuma jos de la volan. Mîine să vîi la sediu să-ți prezinți demisia. Auzi șofer? Șoferul nu-l mai ascultă. Atunci bețivanul îl prinde de guler. Troleibuzul se zguduie, oamenii țipă. Dezechilibrat, șoferul a tras volanul după el. Bețivul s-a prăbușit peste bord. Oamenii din troleibuz îl ridică și îl scot din troleibuz ca pe o zdreanță. „Rafiloooo! Hei, Rafiloooo! Unde dracu ești, că mă dădură ăștia jos din mașină!” Ortacii bețivanului ajuns pe trotuar sînt uluiți. Vor să coboare și ei. Troleibuzul pornește. „Het, derbedeule, de ce închizi așa devreme?! De ce nu respecti timpul de oprire în stațiuni?” Femeile sisie și le fac semne să coboare. Unul din ei tot mai mișcă din buze, de pe treptele troleibuzului și amenință cu mina bandajată. Într-un tirziu, șoferul: „Dă-i dracului Floareo (casierita), erau de la noi, de la I.T.B.” „De la noi?” „Și rid amîndoi în timp ce noi, ceilalți din mașină, zîmbim amar. Șoferul nu era beat dar arăta ca scos dintr-o etuvă, cu părul minjit, năclăit, fumînd țigară de la țigară, cu o cămașă scoasă din uz dar cu unghia degetului mic de la mîna dreaptă destul de lungă ca să-și facă din cînd în cînd toaleta nasului! Oare de ce sînt toleranți unii șoferi de autobuze, troleibuze și tramvaie fără echipament, nebărbierii și chiar murdari!?”

E ora una noaptea și în blocul nr. 200 de pe bulevardul Muncii e nuntă. Ține de simbătă. Sintem deja luni. Chioțele și urletele, tropăiturile, zguduie blocul. Nu doarme nimeni. Oamenii ies pe la balconoane, pe la ferestre. Ce pot să le faci nuntasilor? O dată se însoară sau se mărită oamenii. Tocmai acum să le stricăm cheful? Dar e un chef sălbatic, aproape pornografic. Se fac urări obscene, se strică în aer, prin

Evenimente mari, evenimente mici din presa județeană

Recent, pe adresa întreprinderii medice „Vitrometan” a sosit un telex din partea firmei „Toscani” (S.U.A.), cuprinzând elogii și mulțumiri pentru promptitudinea exemplară cu care se fac livrările. Este încă o confirmare a prestigiului stărilor medicale, binecunoscută în țară și peste hotarele ei pentru măiestria investită în produsele realizate aici. Sporește complexitatea produselor, se înregistrează un ritm înalt de înnoire a producției (anul acesta, mai mult de jumătate!). În felul acesta, articolele de menaj realizate la „Vitrometan” și-au aflat beneficiarii statornici în S.U.A. și R.F.G., iar articolele presate sînt foarte solicitate în Iran. (A.Z.)

(TRIBUNA SIBIULUI)

N-AM GĂSIT NICIUNDE O VORBĂ BUNĂ, UN CUVÎNT OMENESC

Tinărul lăcătuș din fața noastră nu are mai mult de 24 de ani. Îl cheamă Petru I. și a venit aici, la secția de utilaj complex din cadrul I.C.M. Reșița, la absolvirea școlii profesionale. Maistrul Vasile Obștescu își amintește bine de adolescentul de atunci: „Știam că provine dintr-o familie cu mulți copii. Îmi plăcea la el simțința și disciplina. Era un băiat liniștit și respectuos. Când am aflat că a reușit la examenul de admitere la liceul seral, pe care l-a frecventat timp de doi ani, ne-am bucurat cu toții. Dar apoi a venit incredibila veste: a dat bir cu fugiții și s-a stabilit în străinătate”.

L-am privit pe tânăr: „Mi-e greu să-mi aduc acum aminte de zilele acelea, ne-a spus. Hotărîrea am luat-o sub influența unor pretenși prieteni, care îmi prezentaseră în culori trandafirii realitățile vieții de acolo. „Cum ai o calificare foarte bună, în industria constructoare de mașini — îmi spusese el — ai să duci împărătește”. Într-adevăr, am dus-o cum nici nu mi-am închipuit! Căci unul a fost adevărul în vorbe și altul în fapte. Dar ar fi greșit să pun întreaga vină pe seama altora. O curiozitate nestăpînită, un spirit de aventură, dorința de a deveni odată cineva, de a-ți face invidioși pe cei din jurul meu, ei bine toate acestea au pus stăpînire pe mine și m-au determinat să fac acel pas nesăbuit. Odată ajuns însă în Austria și mai apoi în R.F. Germania, unde m-am stabilit pentru circa doi ani, mi-am dat seama că am făcut o mare prostie...”

Ca să-mi asigur traiul zilnic, reluă firul amintirilor tinărul lăcătuș, am fost nevoit să fac de toate. La început am lucrat la un „cimitir” de autoturisme. De plătit, eram plătit ca un muncitor necalificat ori, mai corect spus, ca muncitor începător. Apoi, datorită reducerii locurilor de muncă, am rămas, ca atîția alții, fără serviciu. După circa șase luni, am început să lucrez din nou; de data aceea ca ajutor de timpilar. Dar nici aici n-am stat mult, din același motiv. În continuare am avut „statut” de șomer și, în sfîrșit, am devenit chelner la un mini-restaurant din orașul Bisingen. Este inutil, cred, să vă mai spun că am dus-o destul de greu. Banii primiți abia dacă îmi ajungeau pentru plata chiriei și întreținerea personală. Aș putea spune că mă număram printre cei mai săraci locuitori ai Bisingen-ului, denumit și „oraș al milionarilor”. Când patronul restaurantului a dat faliment, ceea ce se întîmplă foarte des pe acolo, am rămas iarăși pe drumuri. Dar cel mai dureros pentru mine a fost faptul că n-am găsit niciunde o vorbă bună, un cuvînt omenesc, de îmbărbătare. Mi-am dat ușor seama că paradisiul promis nu-i decît o dezluzie. Așa a început să mă frîmînte tot mai mult gîndul întoarcerii acasă, unde demnitatea umană, grija față de om sînt privite de pe alte poziții”.

„Cele spuse de tinărul din fața noastră, sinceritatea cu care își exterioriza simțăminte, arătau regretul omului care, asemenea celui din poveste, „pînă ce nu s-a izbit cu fruntea de pragul de sus, nu l-a văzut pe cel de jos”. El a trăit drama amară a căutătorului de himere, al unei iluzorii „fată morgana”, cînd, de fapt, adevărata fericire se afla la doi pași de el, pe pămîntul natal, printre oamenii buni și cumsecade ai patriei sale. (Constantin Galesc).

(FLAMURA)

LA LONEA, O ȘCOALĂ ÎN CARE SE ÎNVĂȚĂ PERMANENT

„Aceasta este judecata obștii”. Am auzit expresia cu valoare de sentință, rostită în fața unui miner ce făcuse multe „nemotivate”, pe coridoarele Exploatării mi-

niere Lonea. Colectivul sectorului său, căruia îi promisese de multe ori că se va îndrepta, că nu va mai face „nemotivate”, nu-l mai vroia. Îl luase pe răspunderea sa colectivul unui alt sector. Omului îi venea greu să înțeleagă că șansa lui tocmai în această decizie și în această adoptare stătea.

Judecata obștii — acest veritabil sfat al omeniei minerilor de la Lonea — e de mult cunoscută nu numai aici, ci și în alte exploatare. Vine vagonetarul Vasile Marișcu din brigada lui Ioan Cojocariu și zice: „Oameni buni, mi-e soția bolnavă și n-are cine îngriji de copii. Învoiiți-mă trei zile!” Obștea brigăzii judecă necazul lui Marișcu, judecă și nevoile producției și decide: îi compensăm absența cu efort în plus de la noi. Planul său nu suferă. Este răspundere concretă, este înțelegere omenească și altruism în această decizie.

„Vă rugăm să vă ajutați soțul să-și poată îndeplini obligațiile de cap de familie și de educator al familiei” — sună cuvintele unei scrisori către soția lui Dumitru Chiriac. Ce-a făcut acesta? A absentat nemotivat de 5 ori în decurs de 7 luni. L-au luat ortacii din brigadă la rost, l-a judecat obștea sectorului și a hotărît să încerce a-și face din familie un aliat în strădaniile de a-l aduce pe D. C. pe calea cea bună.

A fost o vreme cînd Ion Zorilă, din brigada lui Cojocariu, dădea mult de lucru oamenilor. Sfatul omenesc al lor și judecata dreaptă și intrinsigantă a obștii au dat roade. În curînd, Ion Zorilă — a-bonatul la „nemotivate” de altădată — om cu o conduită exemplară în prezent, va fi discutat în adunarea generală spre a fi primit în partid.

„La judecata obștii vin cel mai adesea noii angajați, neobișnuiți cu disciplina muncii în mină — spune șeful de brigadă Miclea Ioan III. În brigada mea nu prea se știe de „nemotivate”. Eu discut de la început cu omul. Îl întreb: cu ce gînd ai venit la mină, să stai sau să pleci? Cei mai mulți răspund că vor să rămînă. După primul avans îl cunoaștem pe fiecare ce fel de om e. La noi, cine rămîne e bine sfătuit, ajutat să se stabilească, să realizeze din muncă un câștig apropiat de al celor mai vechi în brigadă. Am de vreo opt luni în brigadă un băiat care a fost țesător. N-am avut niciodată neplăceri din cauza lui. Îl dau exemplu, de cite ori am ocazia, celorlalți angajați mai noi”.

Ștefan David, fostul textilist, azi vagonetar în brigada lui Miclea Ioan III, realizează câștiguri de 3 000—4 000 lei pe lună. „Vreau să fac treabă — spune el. Am găsit în brigadă oameni care m-au sfătuit numai de bine”.

Mica colectivitate — brigada — sau marea colectivitate a minei de la Lonea păstrează în ele trăsăturile unei școli la care se învață permanent; se învață cum se realizează oameni, oameni cu o înaltă conștiință muncitorească, în stare să asigure mersul înainte al societății. (Ion Cioclei)

(DRUMUL SOCIALISMULUI)

„EU PRODUC, EU CONTROLEZ, EU RĂSPUND”

„Ținînd seama de faptul că în întreprinderea noastră lucrează mulți tineri a trebuit să acționăm cu multă atenție pentru stimularea acestora, în vederea antrenării lor mai active la întrecerea pentru creșterea calității produselor — ne spune Maria Drăghici, președinta comitetului sindicatului de la Întreprinderea integrată de lină Constanța. În plus, pentru că volumul fizic al producției realizate zilnic este foarte mare, și deci și cantitatea de muncă necesară pentru control, se impunea o modalitate mai operativă, mai eficientă de control al calității. Așa s-a născut la noi inițiativa EU PRODUC, EU CONTROLEZ, EU RĂSPUND”.

Desigur, s-a început cu locurile cele mai potrivite în care se poate individualiza cel mai bine aportul fiecăruia în realizarea calității. Deosebit de eficientă s-a dovedit, de pildă, la secția de finisaj, unde în toate fazele — la spălat, la puat, fixat — fiecare își controlează cu foarte bune rezultate propria calitate. Este și părerea ajutorului de maistru Nicolae Țicu, care, împreună cu colegii săi Ioan Jipa, Victor Holban, cu muncitorii Aurora Ologeanu, Maria Manura, Elena Zaharia, Maria Ionașcu și Aurica Bobaru, se disting ca buni muncitori, ca exigenți controlori ai calității.

Desigur, sistemul de urmărire, bine pus la punct, conform căruia se poate depista din noianul de operațiuni cui aparține defectul, în cazul în care se înregistrează, ca și controlul intertactic ce semnalează eventualele locuri unde autocontrolul „a închis ochii”, lucrul în acord global — sînt modalități de organizare ce vin în sprijinul aplicării inițiativei amintite. În plus, aceasta este bine susținută de „vitrinele calității” frumos amenajate în secțiile finisaj, preparație, filatura cardată și

pieptănătă unde se pun față în față produse bune și produse cu defecte.

Rezultatele bune de la secția finisaj, la care se adaugă cele de la faza de sortat lină și de la repansat — secții unde se aplică inițiativa „EU PRODUC, EU CONTROLEZ, EU RĂSPUND” — pledează pentru extinderea ei treptată, pe măsura creării condițiilor și în celelalte secții. (M. Turcăreasa).

(DOBROGEA NOUĂ)

RODAJ... ILICIT

● Conducătorul auto Vasile Rotaru de la I.T.U.C.N. a fost găsit zilele trecute, pe cînd efectua rodajul autobuzului nr. 0135, transportînd 11 călători în mod ilicit. Fiind cu mașina în rodaj, conducătorul auto, uitînd regulile scrise ale meseriei și cele nescrise ale omeniei, și-a zis să facă și un ciubuc. El n-a luat un om care aștepta pe șosea (nici doi, nici trei), ci 11 (unsprezece) oameni. „Dacă tot e gol autobuzul — și-o fi spus el — de ce să nu fac și eu o afacere?” Sigur, omul mai și greșete. Aici însă nu e vorba de o greșală, ci de o faptă premeditată. O faptă care e mult mai gravă prin implicațiile ei sociale: în autobuz se află și revizorul tehnic Ioan Măglaș! Revizorul, omul care are datoria să supravegheze comportarea conducătorului auto, a contribuit și el, în cazul nostru, direct, la această contravenție.

● Tot un conducător auto de la I.T.U.C.N., Aron Guțiu, pe autobuzul nr. 0136, a făcut rodajul tot pe șoseaua Cluj-Napoca — Dej (ca și Vasile Rotaru) și a fost și el găsit transportînd călători clandestin. El avea însă nu 11 călători, ci 18!!

(FACLIA)

Alexandru Gurszki, angajat la C.P.L. Suceava, a ajuns în fața instanței pentru 0,50 lei — diferența de preț firesc fixată pentru distanța parcursă cu autobuzul. Somat să plătească amendă, pasagerul „și-a ieșit din pepeni”, i-a lovit pe controlor și pe militanul venit în ajutor. Aprecîndu-i calitățile de bun muncitor, instanța i-a suspendat, totuși, pedeapsa. Prilej, pentru cel vinovat, de a gîndi mai mult la calm și luciditate.

(ZORI NOI)

CONSFTUIREA ANUALA PE ȚARA DE DERMATOLOGIE

În zilele de 10 și 11 septembrie au avut loc la Timișoara lucrările consfătuirii

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Deși nu am prea reușit niciodată să fac „casă” cu arbitrii, vreau să subliniez faptul că arbitrul C. Manușariu (și cel doi tușieri) au avut o prestație la cel mai înalt nivel de competență și nicidecum nu trebuia taxată așa cum a făcut reporterul Revistei Flacăra la partida Politehnica Timișoara — Universitatea Craiova, pierdută de noi cu 0—1. Cele două erori ale tușierilor, subînțiate în cronică, nu pot împiedica asupra prestației pe cît de oneste (în că fotbalul nostru suferă la acest capitol) pe atît de la obiect, asigurînd jocului o deosebit de valoroasă eficiență.

De data aceasta merită multe plusuri la nota aprecierii și atitudinea publicului. Chiar și a celui de la tribuna a doua care uneori, în alte părți, te obligă să-l apreciezi comportarea ca fiind a unor tribuni primitive. Subliniez autenticul fair-play al timișorenilor. Poate de aceea și jocul a fost bun, spectaculos, ținînd trează atenția tuturor iubitorilor fotbalului din tribune și din eter pînă la fluierul final!

Aș vrea să mai scriu cîteva rînduri despre un rîndăș ce ocupă de ani și ani de zile un colț important al unei pagini a prestigioasei reviste România literară, pentru a se putea califica direct din bogdă în critică fotbalistică! Deocamdată mă opresc aici pentru a putea da curs dorinței domnului să participe la „Festivalul umorului” de la Vaslui, lîngă colțul lui Puiu Călinescu, în calitate de comic. O fac cu deosebită plăcere, dar trebuie să mă ajute și el acceptînd postul de malac într-o trîsură pe sîrmă — ținîndu-se asralt, dar pînă la un belug în nas, pentru că să nu cadă de sus, nu de altceva dar parcă nu este obișnuit cu ceea ce obișnuit se întîmplă de mulți ani în țara noastră: omenia și bunul simț al competenței tuturor în materie! Și dacă acest număr îl va „trîge în continuare” cu bors erud” rămîne să-l mai scriu o dată, ceea ce de mult am vrut să-l spun, că una e să fii chior și alta e să fii prost, că una e să te naști poet și alta e să te transformi cu de la sine putere în priceput la toate. (Constantin Teacă)

Am citit cu conștarea articolul publicat în FLĂCĂRA nr. 36 din 9.09.1976, pagina 23, articol trimis din partea Asocia-

ționale pe țară de dermatologie.

Profesorul dr. Mișu Anghelescu, șeful Clinicii dermato-venereice din localitate, ne-a informat asupra obiectivelor acesteia. — Au fost luate în dezbatere două teme mari: GENODERMATOZELE și DERMATOZELE DISPOZIȚIONALE. A urmat o masă rotundă despre noi entități apărute în dermatologie. Genodermatozele sînt boli de piele care-și datorează originea unor moșteniri genetice. Sînt, deci, determinate de aportul genetic defectuos al părinților, sau chiar al unor antecesorii mai îndepărtați.

— Este vorba deci de un subiect de patologie complex și spinos, cu largi implicații în biologia moleculară a celulei.

— Cercetările au dus la explicarea fenomenelor întîme de biologie moleculară, care pot determina maladii, printre care se numără și ceea ce numim genodermatoze. Pentru a asigura o dezbateră competentă, am invitat pe cîteva din cei mai prestigioși specialiști geneticieni și pediatri din țară. Au fost prezentate 56 de comunicări din domeniul dermatozelor, 5 rapoarte legate de probleme actuale în explorarea genetică și alte 3 în legătură cu prevenirea și tratamentul genodermatozelor.

— Vă rog să accentuați importanța temelor puse în dezbatere.

— Este pentru prima dată cînd ele sînt puse în discuție la nivelul unei consfătuirii pe țară. De ce? Scopul de prim ordin al medicinei este să contribuie la asigurarea unei generații de copii, de tineri cu un potențial biologic cit mai crescut. Aceasta înseamnă a preveni, iar pentru a preveni trebuie să fie tot mai bine cunoscute bolile care au implicații genetice, trebuie depistate cauzele care pot genera mutații nefavorabile la nivelul zestrei ereditare. — Lucrările consfătuirii au avut loc la Timișoara. Putem vedea în aceasta, alături de alte manifestări anterioare, recunoașterea și prețuirea acordate școlii timișorene de dermatologie?

— Școala timișoreană de dermatologie există. Ea se datorează fondatorului ei din 1949, academician profesor dr. S. Longhin, care a introdus primul în dermatologia românească concepția biologică de înțelegere a mecanismului bolilor cutanate și de tratament în consecință. Mă gîndesc apoi la venerabilul nostru coleg, dr. Nicolae Buteanu, care împlinește 90 de ani, eminent dermatolog și organizator de sănătate publică, la neuitatul dascăl al școlii dermatologice din Timișoara, regretatul prof. Petre Țirlea. Cu toții au desfășurat aici o muncă titanică pentru a transforma un spital modest, găzduit într-o clădire medievală, într-o clinică universitară. (Interviu consemnat de Ion Dumitru)

(DRAPELUL ROȘU)

ției sportive C.F.R. Timișoara, deoarece articolul constituie o gravă salomie adusă echipei de fotbal C.I.L. Sighet și publicului spectator din orașul nostru, deoarece cele inserate în articol sînt de parte de adevăr și ele au fost scrise de către tov. Aurel Humăla ca să disculpe înfrîngerea echipei pe care cu puțină onoare o conduce ca vicepreședinte. (Jurisconsult Andrei Vișor, Sighetu Marmației)

Nu înțeleg cum s-a putut aproba cererea de aminare a meciului A.S.A. Tg. Mureș — Steaua, planificat pentru 9 septembrie a.c., la cererea publicului bucu-reștean fără acordul clubului din Tg. Mureș. Desigur motivul nu e greu de găsit: Steaua, în prezent, are doi jucători de bază suspendați — Dumitru și Zamfir — iar alți doi accidentați — Iordănescu și Anghelini — la fel, titulari în echipă. Oare dacă A.S.A., sau orice altă echipă din provincie, ar fi cerut amnarea partidei, federația ar fi procedat la fel? Acest gest din partea clubului Steaua nu este justificat și nu este cu nimic mai prejos decît cele semnalate de către tovarășul Eugen Barbu în articolul „A plouat cu fotbal” apărut în FLĂCĂRA nr. 36. Și noi, timișorenii, ce să facem acum? Așteptăm să treacă suspendarea lui Dumitru și a lui Zamfir; să fie din nou apt pentru joc Iordănescu; să așteptăm un eventual eșec al formației noastre în fața echipei „Dinamo Zagreb” — ce ar duce la zdruncinarea moralului echipei; în sfîrșit, ca Federația de fotbal să reprogrameze și meciul A.S.A. — Steaua? (Mărtan László, Tg. Mureș)

GimERICĂ

O scrisoare a unui grup de muncitori de la Regionala C.F.R. București ne se sizează că directorul Grama Tudorică, de la Regionala C.F.R. București, a repartizat un apartament ginerelui său, fără să aibă aprobarea Consiliului oamenilor muncii, apartament care se cuvenea mai degrabă unor muncitori cu vechime de mai mulți ani în întreprindere.

Sîntem întrebați ce forme trebuie să facă oamenii respectiv pentru a deveni gineri ai directorului Grama.

Nu știm. Dacă vom afla, vă vom răspunde. (Acar P.)

Din dosarele miliției

— în colaborare cu Inspectoratul general al miliției —

Atenție, oameni! „Războiul“ pe patru roți amenință!

Notez dintr-o informare a Inspectoratului general al miliției:

PANTĂ DE 45 DE GRADE

Pe drumul județean Turnu Măgurele — Roșiori de Vede circula autocamionul nr. 21-TR-2871, proprietate a Autobazei I.T.A. Roșiori de Vede. Era condus de șoferul Ioan Scurtu. Lângă el, în cabină, se aflau numiții Ioana Pirvu și Ioan Dinu. La un moment dat, Scurtu a părăsit partea carosabilă a șoselei, a venit în stînga și în timp ce urca o pantă de 45 grade mașina s-a răsturnat. În urma acestui fapt, Ioana Pirvu și Ioan Dinu au decedat.

Concluzia organelor de cercetare a locului faptei a fost următoarea: „viteză mare și neatenția conducătorului auto“.

NOAPTEA DIN MINTEA LUI BOJICĂ

La 28 august 1976, Constantin Bojică, mecanic auto, a fost chemat de numitul Axa Petrov, din satul Gelu, comuna Varias (Arad), să-i repare autoturismul „Moskvici“, proprietate personală. Bojică s-a dus. A reparat mașina și la orele 17 și 30 de minute s-a urcat la volan să-i facă și proba. Văzînd că merge, Bojică s-a cinstit singur, timp de vreo trei ore, la bufetul din satul Periam Port. La orele 21, Bojică s-a urcat din nou la volan, a demarat, și... a intrat cu mașina într-un grup de femei care mergeau spre centrul comunei. Două dintre acestea au decedat pe loc. Alte patru au fost grav accidentate. Profitînd de panică și întuneric, dar și de noaptea din conștiința sa, Constantin Bojică a fugit de la locul faptei.

Este născut la 17 aprilie 1947, în Orșova (Mehedinți), cu ultimul domiciliu în Timișoara, strada Postăvarul nr. 2. Este divorțat, fără ocupație și are un copil.

CERCETĂRILE CONTINUA

La 4 septembrie 1976, Florin Garganevii, din Galați, s-a urcat la volanul „Daciei“ 1100 nr. 1-GL-1585, proprietatea tatălui său, și a plecat pe șosea. La orele 18 și 30 de minute a vrut să execute o depășire. Circulînd însă cu viteză, a pierdut controlul volanului și... a acostat într-un pom de pe marginea șoselei. Rezultatul clipei de neatenție este următorul:

- Florin Garganevii, 25 ani, decedat.
- Florentina Iepure, 27 ani, decedată.
- Laurențiu Iepure, 28 ani, accidentat grav.
- Lucia Petcu, 26 ani, accidentată grav.

Cercetările, sintem informați, continuă.

LA SALONTA A AJUNS NUMAI UNUL

17 ianuarie 1976, orele 11 și 20 de minute. Gheorghe Mares, din Beiuș,

conducea autoturismul nr. 1-BH-6063 pe drumul județean 765, Salonta—Tulca (Bihor). La intrarea în comuna Tulca, l-a găsit pe minorul Aurel Toma, 12 ani, elev la Școala generală Tulca, accidentat foarte grav. A oprit, a luat copilul în mașină și l-a transportat de urgență la spital. A fost însă prea târziu, pentru că Aurel Toma a decedat.

În urma cercetărilor, organele de miliție au stabilit următoarele: în aceeași zi, Alexandru Laza, 30 ani, domiciliat în comuna Rieni (Bihor), conducea autoturismul T.V. nr. 21-BH-2546, proprietate a C.L.F. Beiuș, pe același drum dar de la Beiuș la Salonta. În comuna Tulca i-au făcut semn doi copii: „ia-ne, nene, pină la Salonta“, i-au zis. Și Laza i-a luat. Cînd a ajuns în dreptul casei sale, la intrarea în Salonta, Aurel a sărit din mașină, fără să-l anunțe pe șofer, și s-a accidentat foarte grav. În Salonta, Alexandru Laza a oprit, dar din caroseria mașinii a coborît numai un copil...

O MIE DE GÎNDURI, NUMAI AL MORTII, NU

Drumul petrolier Comănești—Bacău, spre seară. Mai precis, orele 19. Ioan Dospinescu se află la volanul „Tatrei“ 31-PH-1405. Înaintează spre Bacău. Pe același drum, dar în sens invers, vine Carmen Botezatu. Femeia vine cu o mie de gânduri în cap, numai cu acela al morții, nu. Inevitabilul vine însă tocmai cînd sintem cu mîntea mai departe de el. Vine fulgerător! Dospinescu înaintează cu „Tatra“, poate chiar fluterînd. Deodată însă drumul se îngustează și Carmen Botezatu este prinsă între „Tatră“ și un gard de scînduri. Și este aproape strivită. La spital a decedat. Ioan Dospinescu a coborît de la volan și a rămas cu fața împietrită de spaimă. În fond, nici el n-a dorit să... Și cu toate acestea e vinovat!

ÎN LOC DE COMENTARII

Locotenent colonelul Constantin Grădinaru, de la Inspectoratul general al miliției, citește cu voce tare, pentru mine, dintr-o statistică foarte recentă:

— sîmbătă, 4 septembrie 1976, s-au produs 24 accidente soldate cu 10 (zece) morți și 24 (douăzeci și patru) de răniți;

— duminică, 5 septembrie 1976, s-au produs 24 accidente soldate cu 8 (opt) morți și 45 (patruzeci și cinci) de răniți;

— luni, 6 septembrie...

Dar nu. Nu mai vreau să notez. Îi strîng mîna colonelului și ies din birou. Prin mîntea îmi trece un gînd care se cere strigat: Atenție, oameni! „Războiul“ pe patru roți amenință. Stă în puterea noastră să-l curmăm!

Mehedinți, la 10 martie 1941, și domiciliat în comuna Jilava, strada Nicolae Bălcescu 18, sector V, căsătorit, cu un copil, studii — șapte clase, recidivist. Cum i-a tras pe sfoară pe toți acești creduli? Zicea el, escroc, că este angajat „cu funcție“ la depozitul de lemne. „Și vă pot procura lemne urgent“. Sau că „am mașina plină la colțul străzii“. Și astfel, oamenii se lăsau destul de repede duși: îi predau banii, hoțul le cerea chiar și buletinele, pentru ca escrocheria să pară mai „serioasă“, dădea apoi colțul străzii și dus era.

MAMA A FOST SALVATĂ, DAR MAMA...

Segarcea, Dolj, 12 iunie 1976. O salvare își face cu greu loc printre mașini. Era în pericol viața unei tinere de 22 ani: Tanța Văcaru, laborantă. La operație, medicii au constatat că este vorba de o hemoragie puternică. Au depus toate eforturile să o salveze. Și mama a fost salvată...

Ulterior, la spital s-a prezentat însă și proprietarul imobilului, unde T.V. locuia cu viză de flotant, aducînd cu el un făt mort. După cercetări, organele de miliție și procuratură au stabilit că e vorba de o pruncucidere. Autoarea fiind... da, T.V., mama copilului!

Victime tîrzii ale celui de-al doilea război mondial

Era 21 ianuarie 1976, orele 14 și 20 de minute. Lucreția Manolache, 35 ani, din comuna Rîmnicelu (Buzău), mamă a cinci copii minori și însărcinată în luna a patra, a mers în pădurea de pe raza comunei Crîngul Ursului să adune lemne. Era însoțită de Ionel Manolache, 15 ani. Fiind iarnă și frig, au aprins focul să se încălzească. Și l-au aprins într-o groapă, la loc mai ferit. După câteva minute s-a produs însă o explozie puternică și cei doi s-au trezit aruncați la pămînt și accidentați grav. Transportați de urgență la spitalul din Rîmnicu Sărat, Ionel a decedat. Ce se întîmplase? Încă din timpul celui de-al doilea război mon-

dial, în groapa respectivă a rămas un proiectil neexplodat. Și focul a devenit fatal...

★

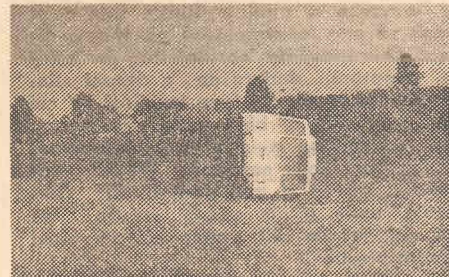
Nicolae Cornea, 44 ani, și Dumitru Ciurcanu, 50 ani, muncitori forestieri, lucrau în parchetul de exploatare forestieră „Frăsinet“, de pe raza comunei Asău (Bacău). La 19 iulie 1976, orele 14, li s-a făcut sete. Și au plecat spre fîntînă. În drum, au descoperit un proiectil rămas tot din timpul celui de-al doilea război mondial. Au pus mîna pe el și au vrut să-l dea mai la o parte. Proiectilul a explodat și amîndoi forestierii au fost răniți grav. Au fost internați în spitalul din Moinești.

Două picioare pe o accelerație

Șoferul care a fost depistat conducînd sub influența alcoolului și „colac peste pupază“, a mai comis și un accident, nu trebuie să ajungă în nici un caz la volanul autobuzului. Totuși, conducerea autobazei Tg. Secuiesc, pendinte de I.T.A. Covasna, a angajat cu bună știință un asemenea șofer, pe nume Francisc Bartha, în februarie 1976. Și F.B. nu s-a dezmințit. La numai cîteva luni de la angajare, el a provocat un accident în care și-au pierdut viața trei oameni. Cauza: alcoolul, care s-a asociat — așa cum se întîmplă în 99 din o sută de cazuri de acest gen — cu excesul de viteză.

Dar, să derulăm filmul accidentului. F.B. pleacă la orele 6.00 să efectueze cursa Covasna-Tg. Secuiesc. La 7 și 10 minute, introduce autobuzul în garaj pentru întreținere și la 10.00 pornește din nou la drum, pe un alt traseu: Tg. Secuiesc-Boroșneul Mare și retur. La orele 16 și 30 de minute, o nouă cursă: Tg. Secuiesc — Covasna, unde ajunge după 40 de minute. Chiar pînă la această oră, după cum vedem, șoferul realizează un program destul de încărcat, care a solicitat din plin concentrare, efort fizic și nervos. În loc să se odihnească, pentru că mai avea de lucru, șoferul nostru se „fortifică“ cu o porție de Bitter și pleacă, la rugămintea unui coleg, căruia i se defectase mașina, să efectueze o cursă pe traseul Covasna-Surcea. Și pofta vine... bînd. Pentru că aici, la bufetul din comună, în intervalul dintre 17,40 și 21,00, F.B., în compania unui alt șofer, V.B., mai soarbe 200 de grame de Bitter (se vede, băutura preferată) și apoi se urcă la volanul autobuzului cu care trebuia să transporte în schimbul de noapte, în Covasna, o parte din angajații Fabricii de șuruburi. Pe drum, F.B. se „dezlănțuie“, apasă cu putere pe accelerație, taie curbele și, pentru a demonstra cîte treburi poate face concomitent, începe

o șuetă cu tehnicianul N.D. de la aceeași autobază, și el sub influența accentuată a alcoolului. Taclalele degenează în joacă, o joacă cu conducerea autobuzului, cu viața călătorilor. Cel care trebuia să nu-i permită șoferului să plece cu autobuzul favorizează prin comportarea sa comiterea accidentului. Astfel, la o curbă, tehnicianul apasă cu piciorul pe cel al șoferului pentru a accelera mai puternic, pentru a spori viteza autovehiculului. Șoferul încearcă să-și degajeze piciorul însă nu mai reușește să se înscrie în curbă. Mașina

intră în derapaj și după 60 de metri de rula necontrolat părăsește partea carosabilă, parcurge prin aer 40 de metri, face două „bonturi“, ca un avion adus cu nepricepere la aterizare, și se răstoarnă.

Trei tineri, toți strungari la Fabrica de șuruburi, unul de 19 și doi de 20 ani, își pierd viața. Trei familii își plîng feciorii pierduți în fragedă tinerețe.

Un tragic accident, absolut evitabil cu condiția ca șefii lui F.B. să-și fi exercitat atribuțiunile!

Echitabil, logic, firesc, ar fi ca alături de F.B. în postura de învinuții să compară și cei care, neîndeplinindu-și îndatoririle de serviciu, au favorizat comiterea acestui grav eveniment rutier.

Colonel VICTOR BEDA ■

Din dosare

MINERI, AVEȚI GRIJĂ DE CAPSE!

La 7 iulie 1976 au fost transportați la spitalul din Petrila minorii Constantin Medescu, 6 ani, și Toma Ioan Holdea, 8 ani, cu mai multe leziuni corporale. Cauza? Jucîndu-se în zona strandului din localitate, au dat peste două capse electrice, din acelea care se folosesc la exploziile miniere. Copiii le-au luat, s-au jucat cu ele și le-au „împuns“ cu un cui... Micuțului Toma i-au fost amputate patru degete de la o mînă. Costică a fost rănit mai ușor.

AFACEREA „LA COLȚUL STRĂZII“

De la: V. Ionescu — 400 lei, Eugenia Zamfirescu — 400 lei, Ana Staicu — 200 lei, Dinu Victor — 800 lei, H. Felicia Cott — 400 lei, I. Constantinescu — 400 lei, Maria Iacobescu — 400 lei, Elena Bucur — 400 lei, Sanda D. Hoinic — 400 lei, Charlotte Rohrich — 200 lei, Gherghina Vasile — 400 lei, Alex. Cimpeanu — 800 lei, Marieta Cartoian — 400 lei. Și de la mulți alții, în total vreo 6.000 lei. Nu, nu sînt daruri de nuntă, ci bani plecați din buzunarele celor de mai sus și intrați într-unul singur, acela al escrocului Marin Tiberiu, zis „Costel“, fiul lui Ion și Maria, născut în comuna Deleni, județul

Simple, dar utile

Cînd plecați de acasă:

- Verificați încă o dată dacă ați incuiat ușa (chiar dacă trebuie să vă reîntoarceți din drum, așa cum nu fac superstitioșii);
- dacă locuiți la parter, verificați și ferestrele (bineînțeles, pe dinăuntru);
- nu lăsați bilețele în ușa prin care anunțați „vin peste o oră“. Unui hoț îi sînt de ajuns doar cîteva minute...

Cînd circulați cu mijloacele de transport în comun sau în locuri aglomerate:

- Nu neglijați securitatea buzunarelor exterioare și nici a celor interioare, mai ales cînd ureați și coborîți din autovehicule, momente în care se produc busculade, unele chiar intenționate (de către cei interesați);
- hoții de sau din buzunare (nu

contează terminologia denumirii) nu trec cu vederea nici poșetele ori servietele purtate la voia întîmplării.

Cînd parcați autoturismul:

- Nu lăsați în interior obiecte de valoare;
- evitați parcare în locurile mai puțin iluminate;
- asigurați-vă că toate ușile sînt incuiate, de asemenea capotele de la motor și portbagaj;
- dacă trebuie să părăsiți autoturismul doar pentru cîteva minute și nu rămîne nici un pasager înăuntru nu renunțați la măsurile de mai sus. Un infractor are nevoie doar de cîteva secunde pentru punerea în aplicare a intențiilor sale;
- pînă se vor produce sisteme antifurt — aviz factorilor competenți să rezolve această problemă, prototipuri realizate în țară există — țineți cont de aceste sfaturi antiinfracționale.

N. GROZAVU ■

Pagină realizată de N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Retrogradați-l pe Cursaru!

Cea mai mare surpriză a etapei a constituit-o victoria Progresului la Iași. De unde toată lumea vedea în bancheri niște clienți siguri ai lanternei roșii, alături de echipa gălățeană, iată că victoria de duminică îi proiectează pe buclăreșteni pe undeva pe la mijlocul clasamentului, unde și o altă „răposată”, U.T.A., s-a sălțat în urma victoriei în fața lui F. C. Bihor. Toate aceste fluctuații ale clasamentului exprimă forma capricioasă a echipei. Sigur că nu doar plecarea lui Mateianu a dezlețat picioarele jucătorilor de la Progresul și desigur că nu doar jocul de la Craiova a dus echipa Steaua în pragul K.O. în meciul cu Dinamo (s-ar părea că mă contrazic, dar vreau să atrag atenția că toate aceste amănunte au contribuții la explicarea unor rezultate dar nu sint niște dezlegări decisive).

Nota generală a jocurilor este slabă: partide dezințate, goană după puncte, lipsă de claritate ș.a.m.d. Din tot ce-am văzut săptămîna aceasta, numai jocul echipei Dinamo ne-a convins; unde, surprinzător, compartimentul care, mie cel puțin, mi se părea cel mai slab, înaintarea, este cel mai fructuos, golaverajul acestei echipe devenind pînă acum amestecat. Dar așa spune că nu atît înaintașii dinamoviști cit apărările întîlnite în cale au contribuit la proporțiile fabuloase ale diferenței dintre golurile marcate și primite. Nu credem că apărarea U.T.A.-ei, de pildă, va semăna cit de cit cu cea a lui Milan, să nu-și facă nimeni nici o iluzie. Cit privește pe F. C. Constanța, ea a fost un partener de antrenament foarte agreabil, dar miercuri (deși noi am dorit-o din toată inima) un 4-0 pentru Dinamo rămîne un vis de aur. Oricum, acest unsprezece pare cel mai încheiat pînă acum și startul luat ne-a reamintit de anii buni ai acestei echipe.

Dincolo, la Steaua, lucrurile s-au complicat, campionii preferind un meci de antrenament unuia oficial înaintea importantelor partide de la Bruges. Sigur că menajarea forțelor era indicată, însă nu sîntem de acord cu pulverizarea campionatului în care s-a înregistrat încă de pe acum un număr important de restanțe care numai bine nu fac unei competiții care trebuie să exceleze prin regularitate. Aminările de meciuri (sigur că situația echipei F.C.M. Reșița e cu totul specială), programările, cînd dimineața, cînd după-amiaza (asupra disputărilor meciurilor simboata și duminică n-am nimic împotrivă), chemările la lot ș.a.m.d. sînt nefaste și iată-ne după cinci etape în fața unei măcinări a formei jucătorilor. Dar să ne întoarcem la echipa Steaua care, cel puțin duminică dimineața, a dovedit o poftă de gol remarcabilă, ce-i drept în fața unui adversar resemnat. Am dori ca și la ora cînd se tipăresc aceste rînduri, măcar o treime din ceea

ce s-a marcat în Ghencea să fie înscris și la Bruges. Am înțeles că înlocuirea echipei A.S.A. Tg. Mureș cu Jiul voia să fie o repetiție în care și piesa principală, Dumitru, să poată fi pusă la încercare. Ajunși aici, trebuie să spunem că nu sînt de acord cu Adrian Păunescu, care a cerut ridicarea suspendării lui Dumitru. Dacă anul trecut, pentru o vină aproape la fel de gravă, Sătmăreanu II a executat mai mult de cinci luni de suspendare, nu vedem de ce în cazul lui Dumitru să se facă o excepție. Nicăieri în lume, rațiuni imediate nu duc la căderea principilor. Așa încît, ceea ce Adrian Păunescu a semnat în Săptămîna este făcut pe barba lui, cum se spune, ca redactor șef, noi, respectîndu-i opiniile, deși nu sîntem de acord cu ele.

Ar mai trebui salutat jocul Rapidului care, cu o formație subțire (citește tînră), se menține undeva sub arcul de triumf al clasamentului. Curajul de a renunța la jucătorii boemi și de a recurge la serviciile unor tineri dornici de afirmare (cit i-or ține cerelele și pe ei!) trebuie omagiat ca atare.

Am văzut, în sfîrșit, meciul Universității Craiova — Sportul studentesc; un joc destul de confuz în care cele două echipe au ținut să se păcălească una pe alta; date fiind accidentările (mai numeroase la craioveni) din ambele formații, jocul disputat, dar nu frumos, are o explicație: după numărul ocaziilor, studenții din Cetatea Băniei puteau să cîștige la cel puțin două puncte diferență, numai că arbitrajul lui Cursaru, vădit părtinitor, i-a împiedicat. O retrogradare urgentă a acestui cavaler al flutierului, care are dese scăderi de dioptrii, s-ar recomanda. Dar în acest meci am putut să vedem, încă o dată, din nefericire, penibila evoluție a lui Răducanu care s-a dat în stambă la un mod neadmișibil. Pe Angelo Niculescu îl cunoaștem ca pe un om sobru. Mi se pare inexplicabil că la începerea numerelor de circ ale acestui ciudat portar nu l-a invitat pe Rică pe tușă. Să ajungi să fii driblat de juniorul Irimescu, tu, portarul naționalei, așa nu-i un titlu de glorie; cu mai mult curaj și decizie, micuțul extrem-stînga ar fi putut să-l ducă pe antrenorul Sportului studentesc la decizia celui englez care a declarat că dacă ar avea un portar ca Răducanu l-ar impușca. Nu-i dorim, firește, așa ceva simpaticului Tamango, dar totul are o limită și a prefera distracția unui public care are nevoie de astfel de exhibiții unei sobrietăți pe care o cere postul deținut în echipă este cel puțin o gafă. Se pare însă că incorrigibilul doctor de cărnită vrea să moară pe limba lui. Se pare că va reuși.

Așteptăm să vedem rezultatele din această etapă a Cupelor pentru a ne face o idee asupra potențialului echipelor noastre. Deie Domnul să fie bine! Dar...

EUGEN BARBU

DIVIZIA A : 11 ȘI 12 SEPTEMBRIE

BUCUREȘTI: Dinamo — F.C. Constanța 4-0 (3-0). Fără Lucescu, accidentat, Dinamo a vrut să împacă și capra și varza. Gîndindu-se la cele două puncte din clasament, a jucat o repriză cu Dinu, interval în care fotbalul a fost fotbal și golurile, goturi, în număr de trei, Dudu Georgescu de două ori și Cheran. Gîndindu-se la partidele cu Milan, a jucat o repriză fără Dinu, suspendat pentru cupele europene, atacul pierzîndu-și din forță, nivelul spectacolului scăzînd îngrijorător. Dudu Georgescu marcind încă un gol, dar din ofsaid. Gol nereglamentat, în fața ei care Georgescu a primit balonul atît ei cit și Rosznai se aflau în afară de joc, poziție trecută cu vederea de tușierul Gh. Raț. ● Constanța, lipsită, e drept, de Mărculescu, Penlu și Mateescu, a jucat prost. O oarecare îndemnare pare să existe la fotbaliișii litoralului, o tehnică multumitoare, dar lipsa lor de ambiție și vîlgăuata atacului atîrnă mai greu în balanța rezultatelor decît cele câteva pase abile. ● Arbitrajul o brigadă brașoveană condusă bine de C. Ghîță, ajutat bine de C. Braun și slab de Gh. Raț. ● Ovidiu Ioanitoaia. Sportul studentesc — Universitatea Craiova 1-1 (0-0). Rezultat fericit pentru gazde, avantajate de șansă — în principal și de arbitru — în secundar. Universitatea a avut 6 ocazii mari de gol, între care și două bare. Sportul a avut doar 2 asemenea ocazii. Universitatea a înscris la capătul unei splendide faze de fotbal curat, nepătat de nici o nereglatitate — pasă ideea la lui Oblemenco spre Donose, Răducanu este „eliminat” de preluarea lui Donose, care își prelungește totuși prea mult mingea, apare însă Irimescu, al cărui șut sec nu lartă (minutul 64) —. Sportul a marcat (minutul 16) dintr-un penalty, termen final al unei acțiuni în care craioveanul Beldeanu a fost de două ori faultat în numai cîteva secunde, arbitrul Cursaru ignorînd cele două flagrante nereglatități. Și pentru a completa contul arbitrului se cade să spunem că în repriza a doua Beldeanu a fost cîștit în careu — la lumina zilei și în vîzului tuturor spectatoșilor (și telespectatorilor) acestui meci — N. Cursaru a greșit din nou, cu o rea credință stupefiantă, Beldeanu, revoltat legitim, a protestat și directorul jocului, autorul unei parodii de arbitraj, l-a arătat fotbalistului craiovean cartonașul galben! ● Cam aceasta ar fi suma faptelor care au decis soarta meciului. Bucureștenii, care au evoluat destul de legat la mijlocul terenului, au resimțit din plin lipsa „puncheurului”

Sandu Mireea, fără de care atacul Sportului ni s-a părut un atac într-un picior. ● Craioveni, înfinit mai periculoși în fața porții fantezistului Răducanu (pierdut la un moment dat lingă tușa tribunei I — uriașă ocazie de gol), ar fi meritat victoria, pe lingă care au trecut de puțin, Oblemenco — cel mai periculos atacant al partidei — fiind de cîteva ori la 2-3 centimetri de gol; simbată însă golgeterul nr. 1 al României a fost vizibil marcat de moartea, din aceeași zi, a fatălui său, așa că omenește îl datorăm toată înțelegerea. ● Sub orice critică, arbitrajul lui N. Cursaru, ajutat în aceeași notă de V. Gîlgoreșcu și bine de N. Moroianu — toți din Ploiești (Marius Popescu). Rapid — F.C.M. Galați 3-2 (2-2). Surpriza cea mare a constituit-o jocul bun, avîntat al gălățenilor, care au jucat deschis, curajos — și chiar au arătat virtuți de nebănuit în jocurile precedente. F.C.M.-ul s-a apărut grupat (bun jocul lui Viorel Stoicescu, a cărui evasibsență din formația gălățeană pînă acum este inexplicabilă), dar a și greșit destul de mult în faza de apărare, în special pe părțile laterale ale defensivei. ● Dealtfel, cele mai multe din cele cinci goluri marcate la acest meci s-au înscris în urma unor flagrante greșeli în defensivă, așa cum a fost neatenția lui M. Stelian și Pirvu la primul gol al lui Moroianu (scorul fusese deschis de M. Stelian, care a reușit foarte frumos cu capul, din viteză, centrarea lui Telespan), apoi lipsa de reacție a lui Ghirca la centrarea banală a lui Petcu, reluată în gol de Sutu (2-1) — și chiar faultul aproape inutil al lui Pop asupra lui Tolea, din care Moroianu a egalat a doua oară (2-2, din penalty). ● Repriza secundă a aparținut. În lungi perioade de joc, oaspeții — care au pasat mai bine la mijlocul terenului și au atacat uneori vîguros, mai cu seamă prin impetuozul Radu Dan, un jucător despre care vom mai auzi. Rapidul a înscris tirziu, și aproape împotriva cursului jocului, profitînd, din nou, de o nouă greșală a gălățenilor: portarul Hagigiu a așteptat flutierul arbitrului, reclamiînd apoi ieșirea mingii din teren încă înainte de centrarea lui Rontea, iar ceilalți apărători (mai puțin Stoicescu, aflat în acele momente pe tușă, pentru îngrijiri) au privit faza superficial, permițîndu-i lui Sutu să se înalte mai sus și să înscris goul victoriei. ● A arbitrat, pentru prima oară la centru în divizia A, Gheorghe Jucan (Medias), care a greșit uneori, dar care în același timp a produs o frumoasă impresie prin maniera modernă, și totodată corectă, de a conduce jocul. Așteptăm confirmarea! (Dumitru Graur). BACĂU: Sport Club — Corvinul Hunedoara 0-0, după un meci care putea continua trei zile cu același rezultat! ● Oaspeții s-au așezat în teren cu o apărare dispusă ca la...

handbal, de jur-împrejurul careului mare, cu maraj strict om la om, risipind cu destulă ușurință atacurile unei echipe în care plecarea lui Chitaru și Aelenei nu a fost încă suplinită. ● Inepuțurile de repriză au aparținut echipei hunedorene, care și-a creat cîteva faze de poartă mai periculoase, prin Angelescu și Dumitru, dar finalizarea a lăsat de dorit. ● Cea mai mare ocazie a meciului au ratat-o tot oaspeții, în min. 77, cînd Georgescu și Șurengin n-au izbutit să introducă balonul în poartă de la numai 5 metri. ● Minute în șir portarul băcăuan Mircea Constantinescu s-a aflat dincolo de linia de 16 m, privind cu amărăciune la driblingurile excesive ale lui Duțan, Munteanu sau Zamfir și poate cu învidie la portarul hunedorean Ion Gabriel, care prindea minge după minge. ● A arbitrat bine Gh. Vasilescu I, ajutat la fel de V. Teclu și C. Raica — toți din București. (Gheorghe Amuză). TIMIȘOARA: Politehnica — F.C. Argeș 2-2 (0-0). Ceea ce trebuia să fie un galop de sănătate pentru timișoreni s-a transformat într-o surpriză. După aspectul jocului, scorul normal al partidei putea fi în jur de 5-0... ● Oaspeții s-au aglomerat în apărare, dirijați cu calm și luciditate de un Olteanu revenit la forma care l-a consacrat, și au contraatacat rar, dar extrem de periculos prin agresivii D. Nicolae și Radu II. ● Politehnica a dominat majoritatea timpului, uneori cu fundații în terenul advers, creîndu-și o mulțime de ocazii de gol, ratate însă nepermis de Cotec, Floarea, Șerbănoiu și compania A. Trebuie să vină, din nou, fundașul central Păltinșan pentru a înscris, în min. 61, surprinzîndu-l printr-un șut de la 25 m pe portarul Cristian, Argeșeanul, altfel excelent (în prețuia meciului împlinise 19 ani), a mai greșit încă o dată în min. 65, la al doilea gol, cînd a scăpat mingea în poartă după ce dăduse impresia că o reține cu siguranță. ● Dar, cînd mărirea scorului părea o formalitate, piteșteții ocupă poziții ceva mai avansate și înscris prin Radu II un gol pe care gazdele l-au tratat cu prea mare ușurință, ratînd în continuare cu aceeași seninătate alte cîteva situații favorabile. Și cum ocaziile se răzundu, iată că în penultimul minut de joc Cîrstea va egala, aducînd echipei sale un punct mare și nesperat. ● Rezultat cu atît mai neașteptat cu cît la hotelul unde fuseseră cazați piteșteții în noaptea precedentă meciului se organizase o nuntă în care, pînă spre orele 1, petrecăreții jucaseră geamparalele și nuneasca în capul jucătorilor argeșeni, cazați cu numai un etaj sub restaurant. ● A arbitrat bine I. Rus, ajutat bine de A. Szilaghi și I. Soos — toți din Tg. Mureș. (Dumitru Vișan). ARAD: U.T.A. — F.C. Bihor 2-1 (2-1). Un prim sfert de oră foarte bun, interval în care s-au marcat și cele trei goluri, cu faze rapide și acțiuni directe la porți. Oaspeții au deschis scorul, pe contraatac, dar arădenii au egalat în două minute și au luat conducerea după alte două, obținînd o victorie îndelung muncită. ● După un sfert de oră, fotbalul a cam dispărut, dar n-au dispărut faulturile, comise cu nemiluita de jucători, cu o notă specială pentru Leac și Brosovski. ● Două mii de spectatori veniți de la Oradea au sperat în egalare, meritată poate după echilibrul jocului, dar Suciu și Kun au ratat din poziții favorabile, ultimul expediind balonul în bară. ● Slab arbitrajul lui C. Petrea, care a vorbit mai mult decît a flutierat și care a flutierat nu o dată anapoda, ignorînd legea avantajului și dînd decizii inverse. La linie, V. Murgășan — bine și M. Stan — satisfăcător, toți din București. (Dumitru Constantinescu). IAȘI: Politehnica — Progresul București 0-1 (0-0). Meciul a fost pierdut de înaintare, care a ratat imens. La capătul meciului, Baboie, antrenorul „banțarilor”, avea să spună că două puncte sînt mai bune decît unul, ceea ce vrea să însemne că Progresul venise doar la un meci egal. ● S-ar cuveni să mai consemnăm că înainte de meci plutea prin aer ideea că Politehnica are de îndeplinit o simplă formalitate. Chiar așa s-ar fi întîmplat dacă ieșenii ar fi realizat măcar un gol dintr-o suită de ocazii pe care le-au avut. ● Pe fondul unui joc în care piesele de bază ale Politehnicii, Simion și Romila, n-au strălucit ba dimpotrivă, ele au dat tonul unui haos general la mijlocul terenului și în atac, s-au evidențiat fundașii centrali ai Progresului, Badea și Moraru, ca și portarul Giron, care a prins o zi foarte bună. Se cuvine să-l menționăm și pe autorul golului, Apostol, care a valorificat inteligent și cu impetuozitate singurul atac mai periculos al bucureștenilor la poarta lui Costas. ● A arbitrat bine Otto Anderco (Satu Mare) și foarte bine (pentru curajul de a semnala ofsaidurile gazdelor!) V. Cătană (Carei) și I. Tar (Satu Mare). (Victor Niță).

DIVIZIA B : 12 SEPTEMBRIE

BAIA MARE: Fotbal Club — „U” Cluj-Napoca 0-1 (0-1), după un meci considerat de gazde înaintea partidei, drept o simplă formalitate. ● N-a fost însă deloc așa, clujenii pîrînd înviorați de dușul rece primit în etapa trecută, cînd au fost învinși „acasă”, de Armătura Zalău. Așa stînd lucrurile, gazdele s-au lăsat surprinse de replica diră a universitarilor, care au avut cel mai bun omenie în portarul Lăzăreanu și în Mureșan. ● Publicul a înțeles cum se cuvine eșecul echipei favorite, răsplătînd cu aplauze echipa clujeană, o învingătoare merituoasă care a avut ceva emoții abia în ultimele zece minute de joc. ● Unicul gol a fost înscris însă în primele zece minute de joc, cînd Bichescu a reușit în poartă o centrare a lui Uifăleanu. ● Foarte bun arbitrajul bucureșteanului Fr. Coloși. (M. Zamfir). DEVA: Mureșul — F.C. Olimpia Satu Mare 0-3. Jocul prudent din primele minute al ambelor formații a durat cam pînă prin min. 30, cînd sătmăreanul Marcu cîștigă un

balon la 35 m de poartă și, după un dribling prelungit, inserie imparabilă. ● Pînă la pauză gazdele au rezistat cit de cit, dar în repriza a doua dominarea oaspeților a devenit categorică, jocul lor în continuă mișcare, cu pase scurte urmate de deschideri lungi pe aripi, acolo unde Both practica nu putea fi marcat, plăcînd publicului localnic, care, sportiv, la terminarea jocului a ovacionat echipa din Satu Mare. ● Nu același lucru putem spune despre jucătorii echipei gazdă. Neputincioși la o replică sportivă, ei s-au „năpustit” peste adversar într-un mod ce cu greu poate fi imaginat. Jocul la minge a fost trecut pe planul al doilea, obiectivul evident al jucătorilor din Deva fiind picioarele adversarului. ● Ultima parte a întîlnirii s-a transformat într-o adevărată coridă, cu arbitrul Podaru în rol de toreador, în fond principalul vinovat pentru degenerarea jocului. De vină nu e totuși numai neexperimentatul arbitru numit, ci și federația, care a delegat (fără să fie prima oară) la un asemenea meci un evasinecunoscut. Fără a mai vorbi de faptul că meciul a fost lipsit, cum se obișnuiește la partidele apreciate ca importante, de prezența unui delegat federal! Nici un calificativ deci pentru brăileanul T. Podaru. (Cornel Ionescu).]

Jocul speranțelor, cîte au mai rămas...

Cupa campionilor europeni: F.C. Bruges — Steaua 2-1 (0-0).
Cupa cupelor: C.S.U. Galați — Boavista Porto 2-3 (0-2).
Cupa U.E.F.A.: Sportul studentesc — Olympiakos Pireu 3-0 (1-0)
Dinamo — A.C. Milan 0-0
A.S.A. Tg. Mureș — Dinamo Zagreb 0-1 (0-0)

Primul pas din primul tur al cupelor europene. Așteptat cu speranțe și cu promisiuni. Ce s-a ales din speranțele noastre și din promisiunile echipelor? Judecînd la rece și folosînd aritmetica elementară — scotînd pe degete, pe mere și pe... puncte — ajungem la o ecuație net defavorabilă: 5 meciuri, 1 victorie, 1 meci egal și 3 înfringeri, adică 3 puncte din 10 posibile. Puțin, foarte puțin în raport cu pretențiile absolut legitime ale iubitorilor de fotbal din țara noastră. Dar primul tur mai are și o manșă a doua. Și intră în joc „calculul hirtie”, iar în acest calcul intră din nou șansele, speranțele, cu acoperire mai multă sau mai puțină.

Teoretic, toate cele cinci ambasadoare ale fotbalului nostru în cupele continentale pot să se mai califice! (Povestea paharului pe jumătate plin). Dar tot teoretic, toate cele cinci reprezentante ale fotbalului nostru de club pot fi eliminate după manșa a doua din acest prim tur. (Povestea paharului pe jumătate gol). Practic însă, încercînd a nu ne îmbăta cu un pahar cu apă rece, trebuie să acceptăm ideea că șanse mari de calificare are Sportul studentesc, șanse reale păstrează Steaua și șanse discutabile, depinzînd și de o conjunctură favorabilă la Milano, mai are Dinamo. Celelalte două echipe ale noastre, A.S.A. Tg. Mureș și C.S.U. Galați, se vor duce în Iugoslavia și, respectiv, Portugalia pentru a încerca imposibilul, în care noi nu credem, deși l-am dori din toată inima.

Foarte pe scurt, radiografic chiar, despre evoluțiile echipelor noastre în jocurile de miercuri:

Steaua a jucat bine, și-a apărut cu multă dăruire și cu inteligență șansele, a pierdut la limită datorită unei erori de arbitraj, dar păstrează șanse reale de a elimina pe F.C. Bruges la București, unde îi este suficientă o victorie cu 1-0 pentru a promova în turul doi al Cupei campionilor.

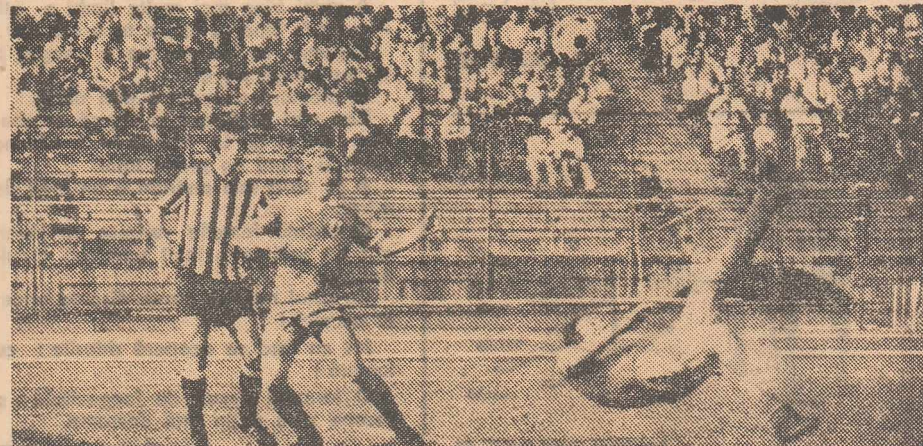
C.S.U. Galați a luptat și s-a zbatut onorabil pentru o victorie pe care a ratat-o, credem noi, mai ales datorită complexelor explicabile pe care le are o divizionară B într-o competiție europeană prestigioasă.

Sportul studentesc și-a spălat rînila după semleșecul de simbată, din fața Universității Craiova, a uitat că alacantul său nr. 1 — Sandu Mireea — are piciorul în ghips, și a jucat spectaculos și eficient, îndulcîndu-ne ziua și făcîndu-ne să adormim cu numele lui Octavian Ionescu și Grosu pe buze. Bravo Sportul, mersi Sportul, succes Sportul!

Dinamo a fost de mulți, considerată aprioric, gata calificată în turul doi, jumătate din suporterii acestei echipe plîngînd-o înainte de meci pe A.C. Milan, care — săraca?!? — n-ar mai avea valoare și volori, ea fiind astăzi umbra celebrului team de acum cîțiva ani. Ușurătoare deluzie. Marajul milanезilor a funcționat ca o mașină de calcul manevrată pe butoane, iar Dinamo fără Lucescu (și fără Dinu) ni s-a părut în multe momente o jucărie fără cap. Desigur, pentru Milano mai sînt speranțe. Dar jocul retur trebuie pregătit mult mai serios și mai chibzuit decît cel de ieri.

A.S.A. Tg. Mureș a jucat în nota evoluțiilor sale neconvingătoare din această toamnă. Firește că în asemenea condiții n-o puteam... convinge tocmai pe Dinamo Zagreb, tipică reprezentantă a valorosului fotbal iugoslav, echipă puternică, realistă, foarte greu de întrecut pe orice teren.

MARIUS POPESCU

Spectaculoasa foarfecă a lui Oblemenco, din repriza a doua, dar mingea va lovi bara și necocosul Răducanu va scăpa din nou cu fața curată. Fotografie de EMANUEL TANJALA

Iartă-mă, Gogule

Dacă ai puterea și clementa de rigoare, și după cum te cunosc eu cred că poți să le ai, în genunchi te rog.

— Iartă-mă, Gogule.

Știu că ești un om foarte bun, dar știu că ești și foarte ocupat. Poate totuși vei găsi o clipă liberă ca să primești scuzele mele. Eu le țin oricum la dispoziție și îți le-aș putea prezenta la orice oră din zi și din noapte. Numai tu să fixezi ora. Dar cum sentimentul vinovăției mă copleșește, îți voi cere iertare pe cale publică. Eu sint de vină. Niciodată n-am știut să răspund cu aceeași monedă modestelor și utilelor tale servicii. Tu mi-ai reparat într-o frumoasă după-amiază scurtcircuitul și ce mi-ai cerut în schimb, o nimica toată, un fleac, să intervin la editură să-ți publice cartea. Am citit cartea, era proastă ca noaptea și n-am putut să-mi plătesc scurtcircuitul. Tu te-ai indignat și mi-ai spus ce fel de prietenie e asta — tu dai tot ce ai mai bun și eu nu mișc un deget pentru viitorul tău. Recunosc, mi-ai reparat și aragazul și mi-ai cerut, suavă compensație, să-ți fac rost de o soție dintr-un ansamblu celebru care colindă lumea și nu se întoarce acasă cu mina goală. Da, aragazul merge de minune, dar eu nici această dorință legitimă nu ți-am respectat-o. Te-ai indignat la maximum văzînd cît de mare e nerecunoștința mea. Cum, mi-ai spus tu, nu vrei să m-ajuti să mă string de pe drumuri? Și de cite ori aragazul își dovedește eficacitatea, îmi amintesc mutra ta jignită și nevoia ta de fericire conjugală și bunăstare.

— Da, Gogule. Iartă-mă...

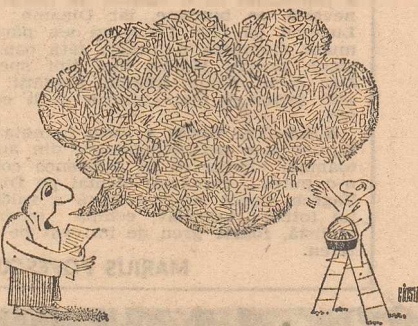
Și să nu dea dracu' să mai vii pe la mine să-mi repari aragazul sau scurtcircuitul. Prefer să trăiesc în întunericul cel mai veșnic decît să te mai văd. Și pentru această ultimă nerecunoștință, iartă-mă, derbedeule, amin.

TEODOR MAZILU ■

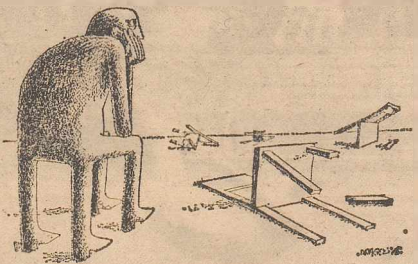
Directe și indirecte

- 1) Pentru parazit nu există zile de odihnă
- 2) Pe litoral, multe se spun... în mare.
- 3) Vrea lîngă el numai oameni cumsecade, dar dă peste oameni care vor același lucru.
- 4) Dacă boul ar ști cît e de puternic, n-ar mai exista jug
- 5) Serviliu este un laș disciplinat.
- 6) S-a pierdut în fața ei și s-a regăsit în fața ofiterului de stare civilă

ARISTOTEL PIRVULESCU ■

C. CIOSU ■

ANTON DRAGOȘ ■

Propunere pentru un proiect de scenariu cinematografic intitulat „La umbra batozei natale“

(film color : alb negru. Pentru ecran normal și anormal.)

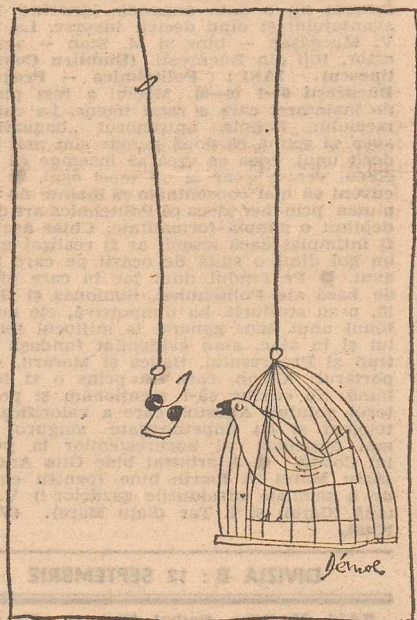
Plan în mișcare Ion și Măria se apropie dintr-o direcție anterioară. Prim-plan zece degete : se țin de mina stîngă. Cerul. Se vede luna.

Măria cointeresează : adevărat îi, mă, dragule, că o fost americanii pe lună? Ion superior scuipînd delicat o cojiță de floarea soarelui : D-apoi cum? Și s-o fost plîmbată pă ea? D-apoi cum? Și s-o fost vinită jos? D-apoi cum? În această primă parte Măria trebuie să fie naivă, dar pe parcurs urmînd cursuri intensive, participînd regulat la aceste cursuri și conspînd cuvînt cu cuvînt notițele va ajunge cu un cap mai mare ca Ion. Plan apropiat o livadă lîngă remiza de pomperi. Detaliu ladă cu nisip, extincător neîncărcat, lopată, paznic bătrîn dormind. Cel doi merg în virful picioarelor prin iarba deasă și înaltă. Dispar. Din off se aude „of“, apoi cei doi lîngă o căpiță de fin. Ion o sărută din nou prin țucare. Paznicul se trezește : care ești, bă? Cei doi nu răspund, paznicul adoarme iar, mostră de neglijență, detaliu, miroase a alcool. El, luna, luna, spune Măria și își pune capul pe umărul lui Ion care după o luptă scurtă își pune capul pe umărul lui Măria. Luna. Parcă-i un bostan ! Ion, pierdut : d-apoi cum? Paznicul se trezește din nou : care ești, bă? Adoarme. Intriga devine ascuțită. Jumătate bobină. Tatăl Măriei scoate brăncinarul. Lovește o dată, de două ori, de 9 ori. Măria demnă cu o lacrimă pe virful nasului : Dă tu numa' tătută, dă, că se întoarce Ion de la oraș, unde face cursuri de calificare pentru munca de frizer, se ferește, doi ani, cu bursă, iar se ferește, și atunci să vezi ! Tu, numa' pălește... tatăl încremenește. Nu mai lovește. Se regăsește. Regretă. Grosplan regretă.

Cîmp-contracîmp gura lumii. Siobodă. Babe în etate pe la colțurile satului, în centrul său, la cooperativă, acasă, la muncile cîmpului discută cu mina la gură, în timp ce plivesc griul.

Măria demnă nici că îi pasă, dar îi pasă. Ion nu mai scrie de trei luni. Tatăl ei ride și face gesturi cu gura. Măria simte că s-a întîmplat ceva cu Ion. Întîmplare Ion. Bobină întreagă. Ion îmbrăcat orășenește intră la „Melody-bar“. Bea, ride tare, iar bea. Se ridică, se clatină. Plan detaliu dizeuză. Masivă, în draci. Stop-cadru draci. Ion se clatină, plătește. Chelnerul nu se clatină. Rinjește discret. Stop-cadru notă de plată. Ion iese, merge într-o direcție ulterioară. Mașini trec în viteză. Altele staționează. Intunecare. A doua zi Ion cu capul în pămînt în fața unui bătrîn frizer. Acesta îl săpunește bine. Ion regretă. Șapcă mototilită pînă la boscă. Te îndrepti, sau nu, ce-o să zică consătenii tăi natali? Ion tresare : D-apoi cum? Scurt cadru Maria, cu capul în jos zîmbește și spune : bu-bu-bu, Ionuț. Se aude un bu-bu-bu, gi-gi-gi. Ion plan detaliu muncește de zor. Au relanti. Tunde, rade, frecie, șampon, foen, tăiat păr din urechi, laude condică, nu mai calcă prin melody. Rar la cite o beră cu colectivul. Intunecare. Măria în livada cu pricina, de mină cu un copil de 2 ani. Oftează. Se scutură florile de măr, păr, vișin, cireși. Ei înaintează greu prin flori. Ei, copile, copile, Ion nu mai vine. Copilul ride fermecător : „Lasă, mamaie, că vine el acasă. L-o influențat numa' temporar orasul“. Copil inteligent. „Are fond bun“, mai spune el și fuge după un măr. Ion fericit la fereastră unui compartiment, fumează din nou mărășești. Face cu mina în fiecare haltă. Toți îi răspund cu maximă voioșie. Ajunge în sat. Fuge în livadă, pe cînd copilul revine trăgîndu-și nădrăguții. Ion încremenește. Măria încremenește. Copilul zîmbește. Toți trei se prind spontan de mină, fac o horă mare și dansează o bătută. Cei doi iau copilul deodată în brațe. Intunecare. Dizolvare spectatorii. Cronicari laude. D-apoi cum?

CORNEL UDREA ■

DENES MOLNAR ■

Replici

Virstele frumoase se pregătesc ca și toamnele bogate — cu griji — încă din primăvară.

Dacă ai scrie ca pentru ultima oară — te-aș citi mereu.

Nu pentru că trec anii — ne bucurăm în noaptea Anului nou — ci pentru că vin.

Miini dramatice, miini lirice, dar, mai ales, sfintele miini harnice.

A vorbi bine mai multe limbi e util — a gîndi bine în limba ta e necesar ! Minunile se intuiesc pe o treaptă și se realizează pe alta...

În picătură oceanul e mai dens.

Cea mai prețioasă și sigură comoară : graiul de la mama — îți rămîne chiar și după ce pierzi totul.

A ști să-ți faci amintiri e un mod de a trăi.

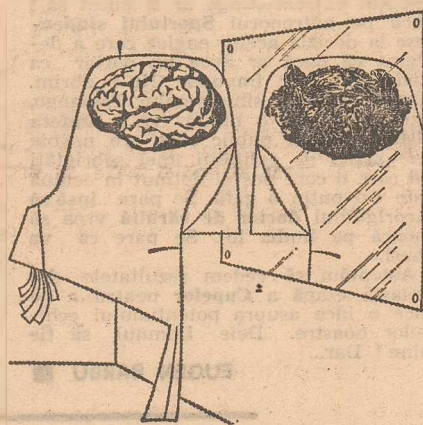
Citeodată femeile vorbesc cu tăceri atît de grăitoare, încît amuțesci ascultîndu-le.

Cu soțul meu se poate discuta orice : el ascultă !

Nu cu fard se acoperă ridurile : cu lumină !

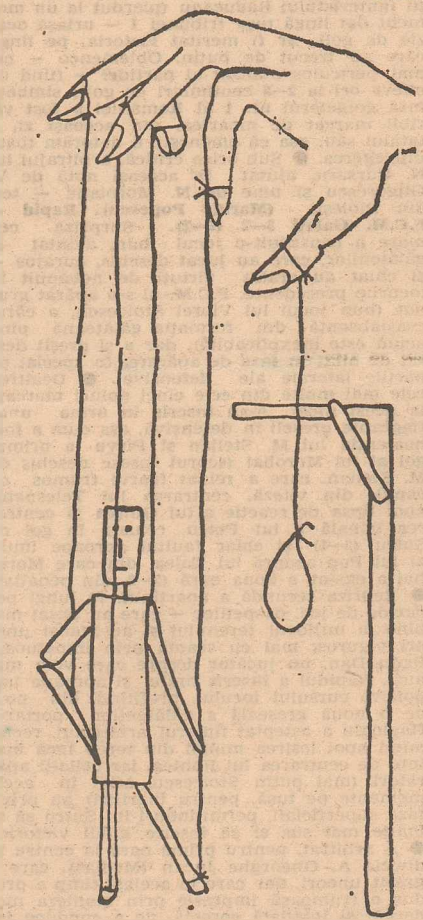
O formulă sigură de longevitate : e începe ziua puțin mai devreme.

ARCADIE DONOS ■

OCTAVIAN BOUR ■

CUTIA PANDOREI

TUDOR VASILIU ■

O poveste

Intr-un oraș de provincie, cu mai mulți ani în urmă, doi tineri se iubeau cu disperare — povestea ați mai auzit-o, probabil, undeva sau ați citit-o în cine știe ce roman de azi sau din trecut. De ce se iubeau ei cu disperare? Pentru că dragostea lor nu avea nici o perspectivă, părinții lor se urau între ei de moarte și nu le dădeau voie să se căsătorească — știu că și chestia asta ați citit-o sau auzit-o undeva, poate chiar într-o piesă celebră a unui autor extrem de celebru, dar ce vină am eu că subiectul meu se potrivește cu subiectul lui? În fond, toată literatura și dramaturgia mondială trăiesc din această întimplare atît de simplă și copleșitoare : un băiat iubea o fată.

Cum vă spuneam, tatăl băiatului era profesor de latină în localitate, iar tatăl fetei era profesor de istorie, tot în localitate ; cu prilejul unor săpături se găsisse o piatră funerară pe care se afla o inscripție ciudată, fiecare dintre ei lansase cite o supoziție și de aici s-a declanșat o ură care nu s-a stins nici după douăzeci de ani, pentru că, firește, a sosit alt specialist de la centru care a demonstrat că piatra era lipsită de importanță întrucît inscripția cuprindea următoarele : „Aici zace soțul meu Costică Măcelaru, firar mama lui a dracului“. Între timp, bătrînii profesori au ieșit la pensie, dar tot nu s-au împăcat. Copiii lor, crescînd mari și făcînd studii strălucite, s-au cunoscut printr-o întimplare neprevăzută și, călcînd în picioare cu superba inconștiență divergențele părinților, s-au îndrăgostit. Dragostea a crescut din zi în zi pînă a început să le pirjolească sufletele, tinerii și-au dat seama că nu mai pot suporta și au cerut voie părinților să se căsătorească. Părinții au mugit ca niște fiare, au zdrobit scaune și mese și au spart serviciu întregi de veselă. Niciodată, au urlat ei, niciodată nu se va întîmpla așa ceva, doar peste cadavrele lor, doar după ce vor închide ei ochii, și chiar și atunci, dacă vor călca cuvîntul lor, tinerii să fie blestemați, iar copiii ce-i vor naște să aibă cozi de iepuri și coarne de țapi etc. Deși tinerii îndrăgostiți au căzut în genunchi și au vărsat lacrimi din abundență, părinții s-au dovedit necîntinți și fanatici, ei nu vroiau să admită această căsătorie în ruptul capului, nici unul, nici altul nu vroiau să-și invingă orgoliul și să cedeze. Cuprînsi de o mută disperare, tinerii s-au retras în parcul orașului și au început să ofteze cu atîta profunzime încît oamenii care treceau pe lîngă ei simțeau un nod în gît. Spre miezul nopții, cînd luna tocmai se ascundea sub un nor pușos, cei doi au hotărît să se sinucidă. Adică să-și ia viața, să termine cu acest chin crîncen, ce rost mai avea să trăiască din moment ce nu puteau fi împreună? A doua zi, întreaga localitate a aflat de intenția celor doi îndrăgostiți și s-a înfiorat. Tinerii mergeau de mină pe străzi, cu privirile pustii de tristețe, cu sufletele goale de durere, iar cei din jur se întrebau mistuiți de curiozitate : oare cum își vor lua viața? Se vor spînzura, se vor arunca în fața trenului sau își vor tăia venele cu o lamă de ras? Tinerii s-au dus la unicul hotel din oraș, au închiriat o cameră pentru o oră, după care ei, băiatul, s-a dus la farmacia de vizavi și i-a spus bătrînului farmacist : m-a trimis tata să-mi dați niște otravă pentru șoareci. Bătrînul farmacist a privit o clipă fața decăvată a tînarului și a înțeles despre ce e vorba, cunoștea și el trista poveste. Da, desigur, a zis el, un moment, după care i-a întins un pachețel în care se aflau niște prafuri. Ce fel de prafuri?, veți întreba. Prafuri otrăvitoare? Nu, nici vorbă. Erau prafuri purgative, care ajută la spălarea stomacului. Tînarul s-a urcat în camera hotelului, unde îl aștepta nefericita sa iubită, a înțuiat ușa pe dinăuntru și, ca să nu se lase ispitit de lașitate, au aruncat cheia pe fereastră. După care au împărțit prafurile pe din două, le-au înghițit cu același pahar și s-au întins pe pat, îmbrățișați, așteptînd moartea. Moartea întîrzia cam mult, în schimb, peste o jumătate de oră, coprolul și-a făcut efectul și s-a întîmplat ceea ce bănuieți și dumneavoastră : tinerii au fost nevoiți să spargă ușa și să evadeze din hotel. Penibilul întîmplării i-a obligat apoi să fugă din localitate și să se căsătorească fără asentimentul părinților.

Cu alte cuvinte, drama n-a mai avut loc.

Care e concluzia? Că viața are cîndătenile ei (unele de-a dreptul groțesti) : transformă o tragedie în comedie, o inmormîntare în nuntă sau un mort într-un om viu.

Trăiască viața !

ION BĂIEȘU ■

MILIARDARI ȘI MIZERIA LOR MORALĂ

— Stavros, colaboratorul lui Kojak?

— Nu, Niarchos

— Stavros, colaboratorul lui Kojak?
— Nu, Niarchos.

Nu știm dacă anecdota de mai jos este autentică sau nu, dar ea ni se pare verosimilă, cel puțin dintr-un punct de vedere. Se spune că nu cu mult timp înaintea morții sale, miliardarul Paul Getty ar fi fost întrebat ce părere are despre Stavros Spiros Niarchos.

— Stavros, colaboratorul lui Kojak?, ar fi replicat el. Dar cei prezenți și mai ales cel ce întrebase n-au fost deloc uimiți de răspuns. În mod cert știau cu toții că Getty, ca și Hughes sau Onassis, în văzul lumii părea că-și ignoră total colegii într-ale miliardelor dar, în intimitate, îi urmărea pas cu pas, mișcare cu mișcare și mai ales, afacere cu afacere.

Pentru că, între noi fie vorba, cum ar fi putut să nu știe Getty nimic despre Niarchos din moment ce imperiile lor financiare erau, probabil, la fel de mari și cei doi s-au ciocnit adesea în încercările lor de a mări cifrele puse în coada averii ce era trecută în dreptul numelui lor? Pe urmă, Niarchos își are cartierul general în Anglia, la Londra. La rândul lui, Paul Getty și-a avut ultima vestită reședință la câteva zeci de kilometri de Londra, acolo, pe verzele coline de la Sutton Place unde e sigur că-i parveneau numeroasele ziare în care numele omului pe care el se făcea a nu-l cunoaște era citat insistent fie la cronică mondenă, fie la tot felul de afaceri tenebroase, fie i se reproduceau diverse declarații anti-Onassis.

Pentru că — să ne reamintim — între cei doi armatori concurența a început încă de acum trei decenii, când ei își disputau cu o neobisnuită ardoare averea unui alt vestit armator grec — Stavros Livanos. Evident, printr-o manieră care avea să-i facă la fel de celebri: mina micuțelor, dragălașelor și, mai ales, bogatelor, Eugenia și Arithina — fiicele lui Livanos.

Să revenim însă la agitata viață a eroului nostru de azi pe care o enciclopedie realizată de revista italiană „Tempo”, ce se referă la protagoniștii secolului XX (oameni politici și de afaceri, actori și sportivi, scriitori și artiști) nu-l include (pe Onassis, da).

S-a născut în 1901, ca fiu al lui Niarchos, grec ce devenise vestit prin exporturile sale de cereale, legume și agrume. Beneficiase din plin de sprijinul tatălui său pentru a deveni ceva și a ocupa o funcție cit mai comodă. „Ceva” pentru un grec

însemna, evident, marina. Drept pentru care, în anul 1930, era ofițer în marina regală greacă și se afla sub comanda amiralului Sporidis. Încă de pe atunci dădea serioase semne de parvenire și n-a ezitat să-și ceară mina tinerei Helene, fiica... amiralului Sporidis. Dar ca și Getty, în timpul căsătoriilor sale fulger, ofițerul de marină Stavros Spiros Niarchos n-a conviețuit cu Helene decât un an și-o lună, divorțând datorită unor ireconciliabile nepotriviri de caracter. A urmat o perioadă mai îndelungată în care Niarchos s-a consolat cum a putut. Și-a refăcut viața abia în 1939 când a întâlnit-o pe Melpomene Capparis, frista văduvă a unui diplomat decedat timpuriu. Dacă dragostea lor a fost sau nu rapidă nu putem demonstra. În schimb, al doilea divorț al lui Niarchos a fost la fel de prompt ca și primul și, bineînțeles, la baza lui au stat aceleași motive ca în cazul precedent.

Urmează episodul care avea să marcheze totuși într-un mod indeniabil atât cariera în afaceri a lui Niarchos cât și viața lui sentimentală. Stavros Spiros ajunsese în capitala Statelor Unite deținând frumoasa funcție de atașat militar adjunct la legatia elenă. Avusese grijă Niarchos — cel ce exporta cereale — ca fiul său să poată ocupa un post aflat la adăpost de gloantele și bombele crincenului război care abia începuse. Așa că, Stavros Spiros stătea la Washington, mergea la seratele lumii bune, pentru că aceasta nu era încă serios sensibilizată de dimensiunile unui război al cărui teatru era încă depărtat de locurile în care ea se întâlnea la baluri, party-uri și altele. Și în care tinărul acela, cu o uniformă asortată cu culoarea ochilor, cu o tinută impecabilă era, cum se spune, un om de lume, un fiu de bani gata, mult apreciat de tinerele cu sufletul curat pentru dansurile sale ireproșabile. Așa l-au cunoscut, l-au pretuit și l-au disputat fiicele lui Stavros Livanos — unul dintre cei mai importanți „greci fabulosi” prezentați de Doris Lilly (în S.U.A., Franța) într-o carte cu același nume.

Cine era Stavros Livanos? Iați-l, pe scurt, povestirea agitatei sale vieți despre ale cărei incerturi se știu însă puține lucruri. Era fiul unui Livanos, om harnic și

priceput care, din lemnul de tek, adus destul de greu din Togo sau altă țară africană, făcuse bănci pe care incasase bani buni. Așa că s-a apucat și l-a făcut și lui Stavros Spiros o navă cu care el și soția poată pleca în lume. Într-adevăr, în lume pentru că, odată plecat din insula Corfu, el n-a mai revenit acolo mai ales că între timp tatăl său decăzuse cu totul, murind, într-o totală singurătate. Despre depărțatul fiu s-a aflat că era decis să facă avere oricum și, mai ales, oricât de mare. Cumpărând corăbii care abia dacă se mai țineau, reușea să le repare plătinind preturi cit mai mici, le asigura la sume cit mai mari și apoi le ura vint bun la pupa deși, în sinea lui, se gîndea la tot felul de întimplări obișnuite sau nu. Așa se face că nu puțin asemenea nave au ars sau au ajuns — nu se știe cum — în locuri în care în mod normal nu se putea ajunge, încercătura lor a dispărut iar din bravele echipajelor nu mai apărea, de regulă, nimeni. Firește, pentru a contracara orice bănuieală, prevezătorul și șiretul Stavros Livanos își crease un puternic birou de avocatură ai cărui membri jonglau pur și simplu cu incurcatele ite ale asigurărilor maritime. Astfel, vestita firmă „Lloyd” era pusă în situația să-i plătească despăgubiri pînă la cea mai mică avarie.

Firma aceasta își are rolul ei în viața și ascensiunile mai tuturor armatorilor noștri, așa că-i vom dedica o scurtă paranteză. O „Panoramă” a agenției „France Presse” ne precizează că totul a început în 1688 într-o obscură tavernă londoneză. Proprietarul ei, un anume Edward Lloyd, trecea drept un slab comerciant cu băuturi și, în schimb, un om de idei. Este cel care a negociat cu armatorii, căpitanii și comercianții primele polite de asigurare. În curînd, mulți din cei care plecau pe mări și oceane încep să se întâlnească la el, pe malul Tamisei, pentru a discuta și rezolva afaceri. Astfel, cu trecerea timpului, de la moartea lui Edward Lloyd, survenită în 1713, taverna sa devenise cel mai important centru de informare pentru navigatorii de pretutindeni. Zilnic, acolo era afișată o listă care informa pe cei interesați despre mișcarea navelor. După cîteva ani lista a devenit un ziar „Lloyd's list” — care, din 1734, apare mereu. Este cel mai vechi cotidian englez și furnizează zilnic informații asupra deplasării a 7000 de vase — multe din ele aparținînd și lui Livanos, lui Onassis sau Niarchos. Este distribuit în peste 100 de țări și reprezintă un instrument de lucru indispensabil pentru agenții maritime și de asigurare din întreaga lume. Azi, la 263 de ani după moartea fondatorului, „Lloyd” asigură orice și oriunde, pentru sume dintre cele mai fabuloase. Fie că e vorba de mult discutatul supersonic „Concorde”, de un superpetrolier comandat de Niarchos sau de minele unui pianist. Se spune că uraganul Bessy, care a pustiit (în 1955) coastele S.U.A., a costat compania „Lloyd” 200 milioane dolari: ciclonul „Tracy” care, în decembrie 1974, a făcut ravagii în Australia și mai mult. La ora actuală primele încasate de „Lloyd” ajung la peste 870 milioane lire sterline — anual, față de 164 milioane în 1949. Peste jumătate din aceste prime sînt plătite pentru asigurări care nu sînt de domeniul maritim. „Lloyd” este definită ca o asociație de agenți de asigurare care își oferă mijloacele și timp

atît riscurile cit și beneficiile. De unde și grija totală de a le proteja pe acestea din urmă și de a le face cit mai mici pe primele.

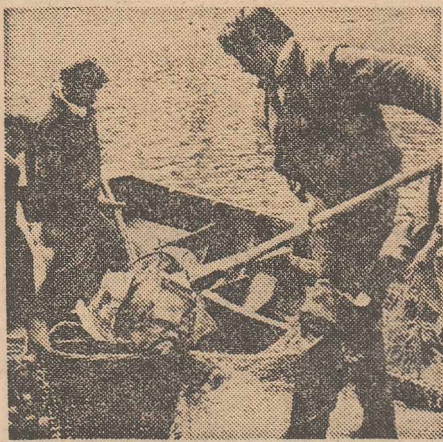
Așa se face că „Lloyd” — în felul ei o asociație de 7600 asigurători — în caz de catastrofă maritimă (de pildă) investește enorm pentru a afla dacă aceasta nu este cumva provocată deliberat, dacă nu cumva vina toată aparține echipajului astfel încît ea să-și încaseze liniștită asigurarea și să nu plătească nimic ca despăgubire. Dar, în unele cazuri, o asemenea bătaie, dusă pe ascuns, a fost pierdută de „Lloyd”. Printre puținii armatori, domiciliați la Londra sau aiurea, care au reușit acest lucru, de cîteva ori chiar în situații ce păreau total compromise, este și Stavros Spiros Livanos. La începuturile sale aceasta se stabilise în capitala britanică Voia să fie cit mai aproape de „Lloyd” și de știrile ei foarte exacte privind soarta navelor sale aflate pe întinderile albastre ale mărilor și oceanelor. Dar și pentru a simți cit mai bine pulsul afacerilor maritime. La „Lloyd” fintează 112 sindicate pentru marină, 86 diverse, 34 pentru aviație etc. iar el avea nevoie să se afle permanent în legătură cu ele, să-și plaseze banii în tot soiul de afaceri, multe din ele dubioase.

Mai tîrziu, simțind că asupra lui se îndreaptă orea multe priviri dar și pentru că-și făcuse „plinul”, Stavros Niarchos își strînge geamantanele, își contabilizează scrupulos conturile și se decide să ia drumul New Yorkului unde a cumpărat o casă bună în care și-a făcut primul său cartier general. Avea centrală telefonică și telegrafică, proprietate personală. Stătea acolo cu Eugenia și Tina, fiicele sale, și cu blînda soție, o gospodină neîntrecută. Firește, de la New York altfel îi apăreau interesele sale și mai ales afacerile în care s-a băgat. De aici, conlucrind cu „Standard Oil” (primul trust creat în America) a comandat primul său tanc petrolier ceea ce, pe atunci, era o curată nebunie dar care, cu timpul, s-a dovedit a fi o adevărată afacere. A reușit și de data aceasta, dar felul în care a procedat a fost mai aproape de piraterie decît de legalitate. Așa se face că i s-a zis și „bătrînul pirat din New York”. Pirat, din motivele enumerate mai sus, și bătrîn nu atît din cauza virstei cit din a „dulcineelor” Eugenia (16 ani) și Tina (14 ani) în 1943 care-l puneau în umbră și a căror grîiă a măritării lor începuse să-l anese tot mai mult. Drept pentru care le ducea cu consecvență la toate balurile și recepțiile oferite de misiunea greacă. La una dintre aceste petreceri, Stavros Spiros Niarchos aflat, cum știm, la post la Washington, o invită la dans pe Tina, fiica compatriotului său. Perechea se înțelege bine la figurile dansurilor, iar curînd Stavros tinărul începe să aprecieze averea tinerei partener. Între timp, în familia lui Livanos își făcuse intrarea un alt grec, naturalizat argentinian, „millionar” și el, care se interesează de Eugenia, fata cea mare. Însă povestea îndrăgostirilor lui Niarchos și Onassis de cele două fiice ale lui Livanos este prea încălțită ca să nu stăruim mai mult asupra ei.

(Va urma)

DUMITRU CONSTANTIN ■

S-a născut flota de pescuit a Bucureștiului

Cufundați în apă pînă mai sus de genunchi, cu brațele încordate, cîțiva bărbați trăgeau virtos un capăt de năvod ce părea pe suprafața lucie a lacului începutul unui arc de cerc. Din cînd în cînd strîgăte prelungi: hai și hei! La celălalt capăt al lacului, alți bărbați în aceeași postură. Cînd arcul de cerc s-a închis și mai mult pe linia malului, în jurul otgonului ce marca năvodul au început să sară pești. În sus sau lateral, într-un dans din ce în ce mai repetit, o zbatere ce-n sclipirea soarelui părea o joacă nebulă.

— Așa mulți sînt?
— Mulți și mari: din năvodul ăsta scoatem pe puțin 10 tone.
Scenă bucureșteană...

63 milioane metri cubi de apă

I.C.A.B.-ul, care are în gospodărire salba lacurilor, a amenajat cinci mari ștranduri, populîndu-le cu aproximativ 2000 de ambarcații. Nisipul, în mare parte adus, se întinde în jurul celor 48 milioane metri cubi de apă, pe o suprafață de aproximativ 50 000 metri pătrați. Miliarde de bobite curate care înmagazinează soare și încălzesc trupurile ce se vor bronzate și odihnite în mijlocul naturii. În ștrandurile bucureștene, capacitatea este calculată în mod lejer, adică un loc pentru fiecare al zecelea locuitor al Capitalei. Orașe

mari din Franța și Olanda își calculează locurile la ștrand după același procent. Fiind lacuri de agrement, acestea cer o îngrijire specială. Nici un pic de poluare cu dejecții industriale sau menajere. I.C.A.B.-ul își îndeplinește această sarcină. Gospodăriind toată apa marelui oraș, i-a venit mai la îndemînă să realizeze două mari canale de aducțiune și pentru apa de primenire și menținere a debitului lacurilor — unul cu apă din riul Argeș, celălalt din riul Dimbovița. Sistemul a permis să ofere apă pentru irigare unor terenuri agricole riverane — vreo 4 500 hectare — și ceea ce este foarte important, să furnizeze apă industrială unei mari grupări de întreprinderi aflate în partea de sud a orașului: Fabrica de sticlă, Policolor, Uzina de medicamente, Uzinele „23 August” și Republica etc.

Lac să fie, că pește se găsește

Nu știu cum s-a întîmplat, dar gospodării lacurilor nu s-au gîndit și la piscicultură. Inițiativa a aparținut primăriei orașului care, cum se spune în limba de muncă, a trasat sarcina „populării cu pește a lacurilor bucureștene și crearea unor ferme piscicole în vederea asigurării unei cantități de pește proaspăt ce va fi oferit spre vînzare populației”. S-au făcut cîteva studii de către specialiștii din instituție de cercetări (totul era în ordine: berzele „studiaseră” chiar mai înainte problema), s-au realizat unele investiții de ordin material. În primul an, puiețel a fost adus larna de la diverse crescătorii din țară cu mașinile I.C.A.B.-ului, acele mașini cisterne care vara spală asfaltul. S-a apelat la întreprinderile de panificație și deșeurile obținute au fost transformate în furaje și împrăștiate în lacuri. Și cînd cu trei ani în urmă au apărut în halele de carne cantități însemnate de pește proaspăt, cumpărătorii, firește, s-au bucurat. N-au pus întrebări fiindcă atunci cînd te duci la piață nu prea ai timp să discuți despre ce și cum e cu noul produs.

Noii piscicultori nu s-au bucurat însă prea mult. În această nouă activitate nu realizaseră venituri, ba dimpotrivă pierderi, și nu chiar neglijabile. În anul următor, situația s-a schimbat doar în sensul unor mici ameliorări.

— Și care au fost cauzele? I-am întrebat pe directorul I.C.A.B.-ului, inginerul Vasile Mureșan.

— Ne aprovizionăm cum putem, am umblat și cu sîrut mina am întîmpinat greutăți cu furajele. Pe de altă parte, puiețel primit nu a fost de cea mai bună calitate, crapul românesc pe care l-am adus la început nu este prea rentabil. Am realizat cu mijloace proprii o stație de incubație pentru pești zoo și fitofagi. La aceștia sporul de creștere este rapid, de 4—5 ori pînă la perioada pescuitului. Cu peștii aceștia am adus îmbunătățiri și în altă zonă de activitate pe lacuri. Cei din specia fitoplanctonofag, de pildă, ne curăță apa de brădet, Pe Herăstrău nu mai băgăm, ca în alți ani, cabluri care să taie vegetația pe care trebuia apoi s-o pescuim, s-o ducem la mal, s-o încărcăm în autocamioane etc. Revenind la întrebare, o cauză ar mai fi și braconajul. Cu toate măsurile luate, se braconează 8 pînă la 10 la sută raportat la cantitatea totală.

— Anul acesta aveți însă producții mai mari.

— Așa este, scoatem zilnic 10—15 tone și vom putea, în sfîrșit, să realizăm un beneficiu așteptat în ramura piscicolă.

E bine și mai tîrziu decît niciodată, dar aici trebuie spus încă ceva: după părerea autorului acestor rînduri, există în afara braconajului de care amintea directorul întreprinderii și unul să-i zicem oarecum acceptat. Se pot găsi unii oameni care gîndind că „are balta pește” și uzînd de funcții și responsabilități își fac drum pe la fermele piscicole. Am întrebat pe cîteva tovarăși din conducerea întreprinderii dacă există asemenea vizite. La rîndu-mi am fost întrebat: De ce ridicăți o asemenea problemă, cu cine vreți să vă puneți rîu? Ii cu nimeni, gîndesc, drept care cer scuze că am consemnat aceste ultime rînduri.

Cred totodată că acela care își spune „are balta pește”, n-are decît, dar să treacă pe la magazin spre a se convinge.

...Cînd am plecat după-amiaza de la ferma piscicolă Buftea, pescarii strînseseră cel de-al doilea năvod al zilei. Pe o pantă cu scripeți, peștele era urcat din bărci pe cîntar, apoi trecut în mașinile frigorifice. Spre seară, m-am hotărît să cumpăr din Piața Amzei un exemplar „fito”. Și am găsit.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

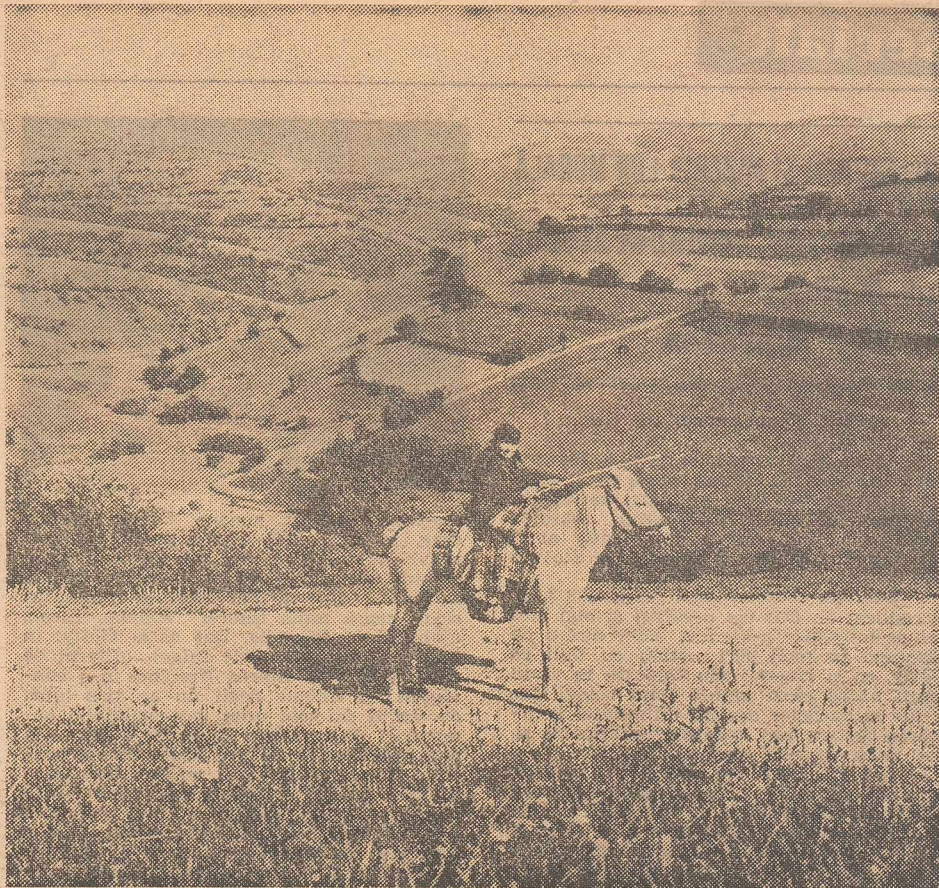
„Vinu-i bun, local de rasă, dar cînd vremea a trecut, Chivu zice hai acasă”

S-a redeschis în Piața Amzei mini-restaurantul „Minion” cunoscut mai cu seamă sub denumirea de „La Frații Chivu” și care, în ultimii ani, și-a câștigat o bună și meritată reputație în rîndul publicului bucureștean. Renovată dichisită, modernizată, unitatea se recomandă în primul rînd printr-un rețetar gastronomic alcătuit cu un deosebit rafinament, cu imaginație și talent. Pentru exemplificare, scoicim din lista preparatelor culinare propusă de cei doi amfitrioni: cartofi umpluți cu brînză de burduf, cartofi umpluți cu pastă de măsline, cartofi umpluți cu pastă de ciuperci, drob de ciuperci, calamar și raci cu sos remulad, drob de raci, raci cu usturoi, stiucă umplută, pui de baltă pane, ficat de pasăre cu sos de lămie, chifteluțe din mușchi de viț, salată de creier cu muștar și hrean, salată de morun, somn la grătar, morun la grătar, nisetrul la grătar, iepure cu sos vinătoresc, berbec la grătar, prepelițe la cuptor, spinare de iepure la grătar, papanas cu parfe, sufle de mere cu parfe și frișcă, tocăniță de pureel, sarmăluțe în foi de viț, mușchi împănati.

Pe coperta catalogului culinar șeful de unitate a ținut să precizeze că: „produsele se găsesc în permanență în această unitate”, iar pe ultima copertă autorii subtililor preparate au ținut să-și demonstreze și talentul literar, tipărind cîteva meditații socio-culinare din care una formează și titlul relatării noastre.

Dar lucrul cel mai important e nu că frații Chivu sînt spirituali, blonzi, amabili, culturali etc., ci că la restaurantul pe care-l conduc se poate mîncă bine și se poate bea un vin adevărat.

O zi de dulce toamnă în Munții Carpați

Nu știu cât mai poate memora tiparul din ceea ce a fost realitatea acelei zile dulci de toamnă în Munții Carpați, undeva în marginea Mărginimii Sibiului, pe muntele din Jina, munte ce pare o vale a cerului. Lumina pare ireală, bătrînul cu furca — al cărui nume este Sava Ion — seamănă atât de uluitor cu toți strămoșii lui încît își este sieși strămoș, el învinge virstele și poate părea, în costumul său alb și cu mirarea pe față, una din ciornele de ipsos ale statuii lui Decebal, la care visează harnicul și inteligentul primar din Tilișca, Ion Hașeganu. Uitați-vă la picioarele bătrînului oprite într-un pas parcă încheștat între două milenii, uitați-vă la mindria de pe chipul său, ai cărui ochi știu atât de bine priveștița încît bătrînul și-i acoperă cu streășina clopului. Și văile curg jur împrejur, cu stăpîniță și ireversibilă blindețe. Și alături este femeia bătrînă — pe numele ei lancu Barb Marina — pe un cal alb, un cal cuminte și simbolic parcă, și în jurul ei se invirt de asemeni văile și munții și scapă cuvintului impresia lăsată de moliciunea ierbii pe munții cu stranii curburi de pe care, privind, vezi totul mai blind, mai în răbdare, mai în ritm de veacuri. Dar femeia e bătrînă și probabil că nu se poate urca pe cal decît dacă eventual calul se apleacă să o primească sau dacă, așa cum îmi îngăduisem să gîndesc, ea s-a urcat pe cal cînd era tinără

și a rămas acolo. Și iată calul negru. Pînă acum calul a păscut. Acum a ridicat capul și a ciulit urechile căci probabil aude formindu-se undeva în adîncurile pămîntului noi munți pe care să se ridice la păscut noi cai din ale căror capete să picure ca niște lacrimi reci lanțul. Și firește sint ei, copiii. Cine știe care dintre ei va fi miine un om mare, un om cu însemnătate, un om care într-o noapte a vieții lui și într-o zi a vieții lui va învinge greutățile, inerția, propria sa slăbiciune, pentru că a primit în plin, într-o zi a copilăriei, lumina binecuvîntată a soarelui, undeva pe muntele Jina din Munții Carpați? Ei rid și jur împrejurul lor părinții își fac treburile: cosesc, string finul, după aceea string otava și, aci, sigur că mă încearcă părerea de rău că nu am avut șansa de a fotografia văzduhul plin de miresme.

Lumea își vede, iată, de ale ei; în orașele industriei, oamenii fac industrie, la cîmpie se împlinesc muncile toamnei, oameni politici caută pe planetă soluția păcii, planeta însăși luptă cu criza mondială care capătă o formă sau alta, iar în Carpați, pe muntele Jina este liniște, o liniște ca de pictură al cărei autor nu mai există și deci ea nu mai poate fi modificată. Aici e liniște și viața continuă sub semnul unei luminoase, crincene, liniștite durate.

ADRIAN PĂUNESCU ■
Fotografii de ION PREDOȘANU ■

FLACĂRA Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: reportaj (A. Dohotaru — 16 17); cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06); știință (Liviu Timbus — 16 18); probleme cetățenești — scrisori (Marga Nedelea — 17 87); publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18); fotoreportaj — 15 95; documentare — 16 23; administrație (Alexandru Medar — 17 86); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Sorin Postolache — 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Marius Popescu 17 78 82 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83); redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scintei».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU